

**UCHWAŁA NR XIV/80/2016
RADY GMINY STANISŁAWÓW**

z dnia 26 stycznia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Gminy Stanisławów na lata 2015-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) Rada Gminy Stanisławów uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię rozwoju Gminy Stanisławów na lata 2015-2025 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XIX/125/00 Rady Gminy w Stanisławowie z dnia 15 września 2000 r. w sprawie uchwalenia strategii rozwoju gminy Stanisławów.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stanisławów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Elżbieta Król

Strategia rozwoju Gminy Stanisławów na lata 2015 -2025

Stanisławów
Listopad 2015 r.

Strategia rozwoju Gminy Stanisławów na lata 2015 -2025

Spis treści:

1. Wprowadzenie	2
2. Problemy i wyzwania strategiczne	2
3. Interesy i założenia strategiczne (na podstawie analiz uwarunkowań rozwojowych oraz kluczowych sił napędowych wzrostu)	4
4. Wybory strategiczne – wizja rozwoju	6
5. Deklaracja misji Gminy	7
6. Ogólne reguły zastosowane przy formułowaniu celów strategicznych	7
7. Cele strategiczne, operacyjne, działania i zadania	8
8. System wdrażania i finansowania Strategii	27
8.1. Wprowadzenie	27
8.2. Systemy zarządzania – zapewnienie efektywności i skuteczności urzędu gminy i jej jednostek organizacyjnych w realizacji strategii w wymiarze operacyjnym, finansowym i przestrzennym	28
9. Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii	29
10. Wskaźniki i sposób monitorowania oraz ewaluacji Strategii	30
11. Zgodność i spójność Strategii z innymi dokumentami programowymi	33
Załączniki	33

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Stanisławów została opracowana na okres od 2015 do 2025 roku. Opracowanie składa się dwóch części:

- Programowej, w której opisano problemy, wyzwania, założenia strategiczne i szanse rozwojowe, a także cele i działania, które należy podjąć, aby zapewnić dynamiczny i zrównoważony rozwój gminy.
- Załączników zawierających opis istniejącej sytuacji (analiza i diagnoza stanu gminy), oraz obecnych i przyszłych problemów, a także szans rozwojowych (analiza SWOT i scenariusze SWOT/TOWS), opis badania diagnostycznego - konsultacji społecznych przeprowadzonych w formie ankiety w lipcu 2015 r.

Ponadto dokument zawiera informacje i zalecenia na temat sposobu wdrażania, monitorowania oraz przyszłej oceny działań realizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych.

2. Problemy i wyzwania strategiczne

Diagnoza przeprowadzona na podstawie ankiet i analiz eksperckich wykazała następujące wyzwania strategiczne, które powinny być rozwiązywane bądź przez Gminę bądź przed podmioty gospodarcze lub mieszkańców w poszczególnych sektorach gospodarki.

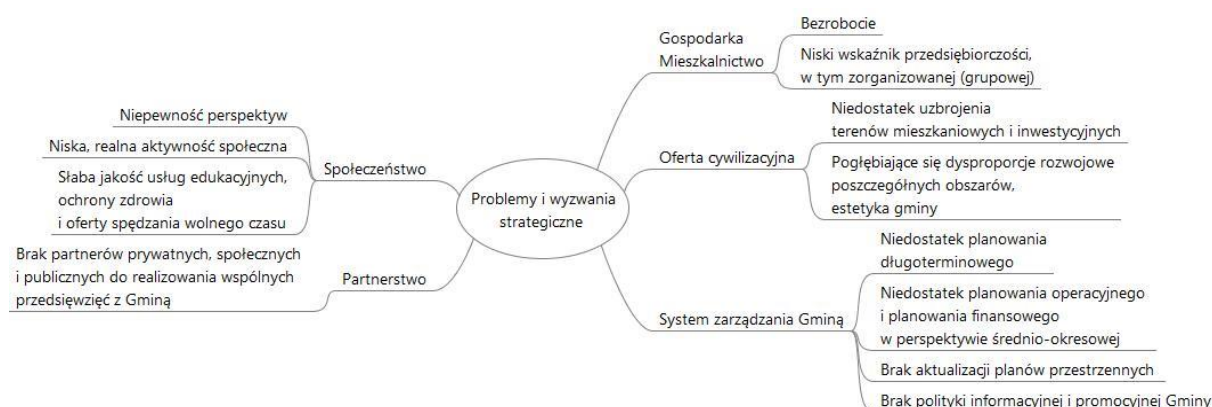

Tabela 1. Najistotniejsze wyzwania strategiczne dla gminy Stanisławów

	Wyzwania strategiczne
Gospodarka Mieszkalnictwo:	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców - Wzmocnienie rolnictwa specjalistycznego (znaczna część gospodarstw w słabej kondycji), tworzenie grup producenckich → przeciwdziałanie pogarszaniu się sytuacji ekonomicznej i pozycji konkurencyjnej gospodarstw rolnych w gminie - Uzbrajanie terenów pod działalność produkcyjno-usługową i mieszkaniową → wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, zwiększenie wpływu na inwestycje mieszkaniowe i komercyjne, stymulujący wpływ na migracje - Poprawa jakości dróg i dostępności usług transportu zbiorowego dla mieszkańców → zwiększenie mobilności (dojazdy do miejsc pracy, szkół), zmniejszanie się prawdopodobieństwa pogłębiania dysproporcji rozwojowych, głównie obszarów położonych przy DK 50 oraz DW 637 względem pozostałych terenów w gminie - Poprawa warunków do obsługi turystów. → Ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie gminy i niedostatek oferty inwestycyjnej mogą stymulować migrację młodych i lepiej wykształconych osób oraz ograniczać osiedlanie się nowych mieszkańców → Problemy rozwoju gospodarczego mogą zostać wzmocnione przez

	<p>pogłębiający się kryzys finansów publicznych i przerzucanie długu publicznego na gminy, prowadzenie polityki osłabiania małych gmin wiejskich celem ich konsolidacji w większe JST</p>
Spółeczeństwo:	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost perspektyw rozwojowych dla mieszkańców gminy i zatrzymanie migracji (szczególnie wśród ludzi młodych) - Wzrost wykorzystania potencjału organizacji społecznych, rozszerzenie zakresu współpracy gminy z organizacjami społecznymi - Wzmacnianie relacji sąsiedzkich - Poprawa poziomu kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach → zagrożenie przenoszeniem dzieci do szkół w sąsiednich gminach - Poprawa oferty zajęć pozalekcyjnych, oferty kulturalnej, jakości funkcjonowania pomocy społecznej, jakości usług medycznych POZ i dostępu do opieki medycznej <p>→ Problemy dotyczące integracji społecznej oraz jakości usług społecznych mogą mieć negatywny wpływ na atrakcyjność społeczną gminy jako miejsca osiedlania się nowych mieszkańców i na wysoki wskaźnik migracji</p>
Oferta cywilizacyjna:	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa stopnia skanalizowania gminy, opracowanie planów rozwojowych w tym zakresie - Poprawa jakości i niezawodności usług wodociągowych, zaspokojenie rosnących potrzeb modernizacyjnych infrastruktury wodociągowej - Poprawa stanu dróg gminnych i wewnętrznych oraz lepsze zaspokajanie potrzeby remontowych dotyczących dróg powiatowych - Poprawa dostępności komunikacyjnej wsi położonych poza zasięgiem dróg: DK 50 i DW 637 - Niwelowanie uciążliwości i zagrożeń związanych z DK 50 i DW 637 (modernizacja tras o bardzo dużym natężeniu ruchu, budowa obwodnic, budowa urządzeń poprawy bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów) - Zapewnienie wystarczających rezerw wody (negatywny wpływ na rolnictwo i ochronę ppoż.), - Niwelowanie zagrożenia działania składowiska odpadów w Michałowie - Poprawa warunków do uprawiania sportów amatorskich - Poprawa estetyki przestrzeni publicznej <p>→ Problemy dotyczące standardów cywilizacyjnych mogą mieć negatywny wpływ rozwój przedsiębiorczości i inwestycje mieszkaniowe w gminie</p>
System zarządzania:	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa zarządzania długoterminowego gminą (skuteczności i efektywności) - Opracowanie kroczącego Wieloletniego Planu Inwestycyjnego, opartego na dobrej prognozie finansowej i efektywnym zarządzaniu długiem - Stworzenie systemów aktualizacji dokumentów planistycznych <p>→ Problemy dotyczące systemu zarządzania gminą mogą skutkować spowolnieniem osiągania wizji rozwoju gminy</p>
Relacje zewnętrzne:	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost ilości przedsięwzięć, w tym inwestycyjnych realizowanych we współpracy z partnerami publicznymi (powiat, gminy sąsiednie) i prywatnymi - Poprawa promowania Gminy przy rosnącej konkurencji i szybkim rozwoju gmin położonych na obszarze lub graniczących z aglomeracją warszawską - Poprawa czytelności strony internetowej Gminy, dostępu do informacji oraz interaktywnych kanałów komunikacji - Zaspokojenie oczekiwań szerokiego informowania społeczności o planach i działaniach samorządu <p>→ Problemy dotyczące partnerstw oraz systemu promocji i komunikacji mogą mieć negatywny wpływ na skuteczność inwestycyjną i konkurencyjność gminy</p>

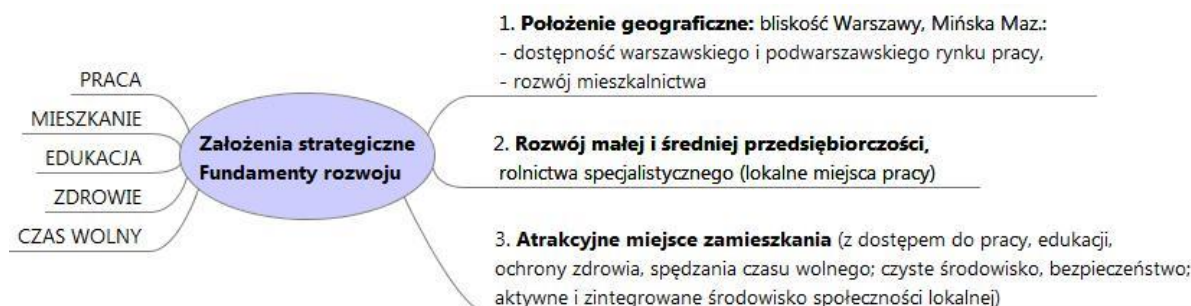
3. Interesy i założenia strategiczne (na podstawie analiz uwarunkowań rozwojowych oraz kluczowych sił napędowych wzrostu)

Gmina Stanisławów opiera koncepcję swojego rozwoju na wykorzystaniu następujących potencjałów wzrostu:

Tabela 2. Potencjały wzrostu gminy Stanisławów

Czynnik (potencjał)	Wykorzystanie czynnika
Położenie geograficzne	Poprawa dostępności komunikacyjnej
	Zapewnienie dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców
Tereny inwestycyjne	Zapewnienie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości oraz mieszkalnictwa, w powiązaniu z adekwatnym rozwojem jakości i dostępności usług komunalnych i społecznych
Potencjał społeczny	Poprawa integracji społecznej i wykorzystanie potencjału społecznego w oparciu o wspólną i angażującą wizję oraz społecznie uzgodnione działania rozwojowe oraz napływ nowych, aktywnych mieszkańców

Fundamentem rozwoju Gminy będą: położenie geograficzne i węzłowe powiązania komunikacyjne; rozwój przedsiębiorczości lokalnej oraz atrakcyjność osadnicza. Skuteczność strategiczna Gminy, bazująca na naturalnych fundamentach wzrostu wypełni wszystkie ważne, podstawowe potrzeby społeczne: dostępu do pracy, mieszkania, usług komunalnych i społecznych oraz jakości spędzania wolnego czasu.

1. Czynnik położenia geograficznego (bliskość Warszawy i Mińska Mazowieckiego) oraz węzłowych powiązań komunikacyjnych (autostrada A2, drogi DK 50, DW 637) determinuje oddziaływanie wszystkich pozostałych – zarówno ze względu na dostępność warszawskiego i podwarszawskiego rynku pracy, jak i potencjał tego rynku dla zbytu produktów i usług oraz osiedlania się nowych mieszkańców.

Troską władz samorządowych powinno być maksymalizowanie korzyści wynikających z położenia i systemu drogowego, ale równocześnie - tworzenie warunków do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych pomiędzy poszczególnymi obszarami gminy.

2. Intensyfikacja rozwoju nieuciążliwego przemysłu i usług, w tym specjalizacja i konsolidacja produkcji rolnej, powiązanej z rozwojem małego przetwórstwa rolno-spożywczego - w oparciu o strategiczne planowanie przestrzenne i pełne wykorzystanie terenów inwestycyjnych na obszarze gminy - oddziałuje na atrakcyjność osadniczą gminy, i w dużej mierze ma wpływ na wskaźniki migracyjne.
3. Oferta dla inwestycji mieszkaniowych, powiązana z ofertą edukacyjną i kulturową w związku z ogólnokrajowymi trendami osiedlania się na obszarach funkcjonalnych wokół miast i aglomeracji w jednostkach osadniczych o dobrych połączeniach komunikacyjnych i dobrej jakości usług komunalnych, społecznych i administracyjnych, ma decydujący wpływ na stawanie się przez gminę nowoczesnym ośrodkiem osadniczym. Warunkiem niezbędnym dla uznania gminy jako konkurencyjnego i atrakcyjnego miejsca zamieszkania jest aktywność i integracja społeczności całej gminy.

4. Wybory strategiczne – wizja rozwoju

Wizja rozwoju Gminy opiera się na następujących wyborach strategicznych.

Tabela 3. Wizja – wybory strategiczne

	Wybory strategiczne do 2025 roku Chcemy, aby Stanisławów był Gminą, którą charakteryzuje:
Gospodarka Mieszkalnictwo:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększająca się oferta lokalnych atrakcyjnych miejsc pracy w tym w sektorze rolnym, przetwórstwa spożywczego i turystyki 2. Łatwość dostępu do miejsc pracy w innych ośrodkach 3. Wysoka dynamika rozwoju budownictwa mieszkaniowego 4. Wykorzystane atuty położenia i czyste środowisko
Spółczeństwo:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka integracja społeczna budująca na wspólnej wizji rozwoju 2. Konkurencyjna jakość edukacji szkolnej i oferta zajęć pozalekcyjnych 3. Wsparcie dla stałego podnoszenia kwalifikacji osób dorosłych 4. Wysoka jakość i dostępność innych usług społecznych
Oferta cywilizacyjna:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bogata oferta terenów dla inwestycji mieszkaniowych 2. Dobre połączenia komunikacyjne z ośrodkami miejskimi 3. Dobry stan dróg gminnych i powiatowych 4. Wysoka jakość i dostępność usług komunalnych i administracyjnych 5. Rozwijanie oferty spędzania wolnego czasu – w zakresie wydarzeń kulturalnych, rekreacji i sportów amatorskich 6. Dbłość o utrzymanie i poprawę stanu środowiska naturalnego 7. Dobra dostępność usług opartych o technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK)
Zarządzanie i relacje zewnętrzne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka jakość zarządzania rozwojem i działaniami operacyjnymi gminy w oparciu o wieloletnie planowanie i prognozowanie finansowe 2. Partnerska współpraca z innymi podmiotami publicznymi, społecznymi i prywatnymi, szczególnie w realizacji zadań w obszarach: <ul style="list-style-type: none"> - inwestycji infrastrukturalnych - transportu zbiorowego - świadczenia usług komunalnych i społecznych - przedsiębiorczości 3. Aktywna promocja gminy w wymiarze regionalnym 4. Rozwój kontaktów międzynarodowych

5. Deklaracja misji Gminy

Celem długofalowych działań władz samorządowych Gminy Stanisławów, jest stabilność rozwoju wspólnoty, wzrost zamożności mieszkańców gminy oraz poprawa jakości ich życia.

6. Ogólne reguły zastosowane przy formułowaniu celów strategicznych

- 1) Priorytet dla działań powodujących szybkie niwelowanie słabych stron gminy i przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju;
- 2) Hierarchizacja zagrożeń i planowanie właściwych środków przeciwdziałania;
- 3) Podejmowanie działań powodujących przekształcenie zagrożeń w szanse tam, gdzie jest to możliwe;
- 4) Rozwijanie silnych stron w sposób zapewniający równowagę rozwoju (np. Unikanie zagrożeń dla środowiska naturalnego);
- 5) Dążenie do opierania rozwoju gminy na większej liczbie zróżnicowanych branż lokalnej gospodarki zapewniające mniejsze ryzyko niepowodzenia strategii;
- 6) Nie budowanie strategii w oparciu o branże i cele, które są silnie związane z oddziaływaniem czynników niezależnych lub słabo zależnych od gminy;
- 7) Uwzględnienie zasad innowacyjności, wzmacniania kapitału ludzkiego i społecznego, gospodarki opartej na wiedzy;
- 8) Uwzględnienie zasad wdrażania polityki strukturalnej unii europejskiej na etapach planowania i wdrażania strategii rozwoju (w szczególności – zasada zrównoważonego rozwoju i zasada partnerstwa);
- 9) Zapewnienie spójności celów strategicznych gminy z celami strategii i programów operacyjnych na poziomie krajowym i regionalnym;
- 10) Zapewnienie zgodności strategii rozwoju gminy z planami powiatu mińskiego i innych gmin, w stopniu pozwalającym na efektywne współdziałanie samorządów;
- 11) Planowanie działań zapewniających utrzymanie wysokiej absorpcji środków z funduszy strukturalnych zarówno na współfinansowanie inwestycji, jak i budowanie kapitału ludzkiego oraz społecznego.

7. Cele strategiczne, operacyjne, działania i zadania

Strategia rozwoju Gminy Stanisławów stanowi logiczny i uporządkowany zestaw celów, działań i projektów operacyjnych bazujący na dokonanych, po wnikliwych analizach, założeniach oraz wyborach strategicznych. Spójność i powiązania koncepcji oraz celów strategicznych są zobrazowane w diagramie poniżej.

Rysunek 1. Diagram spójności i powiązań koncepcji i celów strategicznych

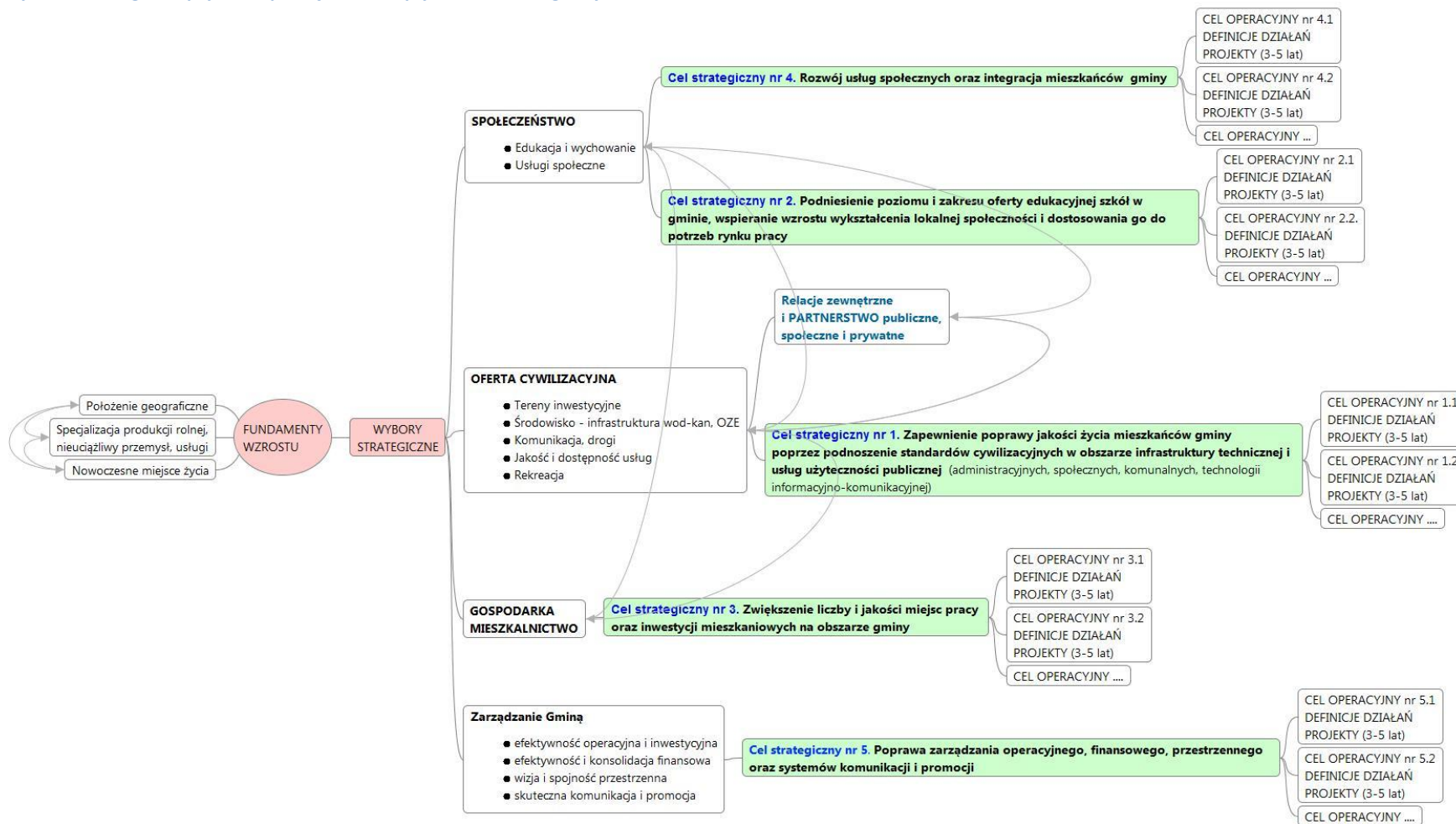

Tabela 4. Cel strategiczny nr 1

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 1.1. Poprawa standardów cywilizacyjnych i stanu środowiska naturalnego poprzez rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej w gminie	<p>1.1.1. Opracowanie koncepcji dot. dalszego skanalizowania gminy</p> <p>1.1.2. Budowa systemów sieci kanalizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy</p> <p>1.1.3. Budowa kanalizacji deszczowej na terenie zwartej zabudowy z zapewnieniem mikroretencji wód opadowych</p>	<p>1.1.1.1. Opracowanie dokumentacji technicznej dot. rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej</p> <p>1.1.2.1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Retków i Prądzewo-Kopaczewo (<i>projekty rozpoczęte</i>)</p> <p>1.1.2.2. Projektowanie i budowa liniowych systemów kanalizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków w innych miejscowościach gminy</p>
Cel operacyjny 1.2. Poprawa stanu środowiska poprzez ochronę powietrza na obszarze gminy	<p>1.2.1. Działania uwzględniające ograniczenie emisji związanej z wytwarzaniem ciepła i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.</p> <p>1.2.2. Działania związane z ograniczeniem emisji i zanieczyszczeń powietrza od środków transportu</p> <p>1.2.3. Działania związane z usuwaniem azbestu</p> <p>1.2.4. Działania edukacyjne i promocyjne związane z ochroną atmosfery i poprawą efektywności wykorzystania energii</p>	<p>1.2.1.1. Termomodernizacja budynków gminnych</p> <p>1.2.1.2. Realizacja przedsięwzięć z zakresu ochrony powietrza we współdziałaniu z przedsiębiorcami i mieszkańcami wynikających z PGN, w tym związanych z wykorzystaniem OZE</p> <p>1.2.2.1. Opracowanie i realizacja we współpracy z innymi podmiotami rozwiązań projektowych w zakresie poprawy stanu powietrza i klimatu akustycznego przy kluczowych drogach w gminie</p> <p>1.2.3.1. Aktualizacja i wdrożenie programu dofinansowania wymiany pokryć dachowych wykonanych z azbestu</p> <p>1.2.4.1. Wsparcie informacyjno-promocyjne dla mieszkańców w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i efektywnego wykorzystania energii (we współpracy z organizacjami społecznymi)</p>

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie wydajności, efektywności i niezawodności dostaw wody oraz poprawa jej jakości.	1.3.1. Analiza potrzeb i modernizacja infrastruktury wodociągowej 1.3.2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (w zakresie zaopatrzenia w wodę i przeciwpożarowego)	1.3.1.1. Analiza dotychczasowego modelu biznesowego usług wodno-kanalizacyjnych i opracowanie rozwiązań organizacyjnych w gospodarce wodno-ściekowej na terenie gminy 1.3.2.1. Opracowanie wieloletniego planu modernizacji i rozwoju infrastruktury wodociągowej 1.3.2.2. Modernizacja stacji uzdatniania wody w Sokółu z uwzględnieniem jej wydajności i energoefektywności, budowa zbiornika wyrównawczego (8.2.7 PROW) 1.3.2.3. Lokalizacja i budowa nowego ujęcia i SUW dla systemu wodociągowego w gminie
Cel operacyjny 1.4. Ograniczenie zagrożeń i uciążliwości związanych z DK50 i DW 637 we współpracy z zarządcami dróg	1.4.1. Działania związane z przebudową DW 637 1.4.2. Działania związane z przebudową DK 50	1.4.1.1. Opracowanie zestawu zagadnień do uwzględnienia w relacjach z MZDW, w związku z realizacją inwestycji na DW 637 dla jak najlepszego zabezpieczenia interesów gminy i jej mieszkańców 1.4.2.1. J. w. w odniesieniu do DK 50 i GDDKiA – współpraca w zakresie chodników, infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo, skutecznej ochrony przed hałasem, przejść dla infrastruktury gminnej
Cel operacyjny 1.5. Poprawa gminnej infrastruktury drogowej	1.5.1. Opracowanie i wdrażanie Wieloletniego Planu Modernizacji i Remontów Dróg Gminnych i Powiatowych uwzględniającego założenia programu rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej na obszarze gminy 1.5.2. Poprawa warunków	1.5.1.1. Przebudowa dróg gminnych 1.5.2.1. Remonty dróg dojazdowych do pól 1.5.3.1. Przedsięwzięcia realizowane we współpracy z Powiatem Mińskim w zakresie przebudowy dróg powiatowych i infrastruktury około drogowej

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
	<p>prowadzenia produkcji rolnej</p> <p>1.5.3. Współpraca z Powiatem Mińskim w przebudowie dróg powiatowych.</p> <p>1.5.4. Weryfikacja i zapewnienie przestrzegania standardów usług w zakresie zimowego utrzymania dróg</p> <p>1.5.5. Wprowadzenie rozwiązań umożliwiających mikroretencję wód z powierzchni uszczelnionych na obszarach skoncentrowanej zabudowy</p>	
Cel operacyjny 1.6. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach ze szczególnym uwzględnieniem niechronionych uczestników ruchu (piesi i rowerzyści)	<p>1.6.1. Plan rozwiązań dotyczących bezpieczeństwa w rejonie DK 50</p> <p>1.6.2. Rozwój infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo w rejonie szkół, w obszarach przystanków komunikacji zbiorowej oraz innych obszarach podwyższonego ryzyka</p> <p>1.6.3. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego w gminie</p>	<p>1.6.1.1. Budowa chodników wzdłuż dróg nr 637 i nr 50</p> <p>1.6.2.1 Budowa chodników wzdłuż dróg gminnych i powiatowych na obszarach skoncentrowanej zabudowy i w miejscach szczególnie niebezpiecznych</p> <p>1.6.3.2. Opracowanie dokumentacji technicznej modernizacji i rozbudowy oświetlenia ulicznego w gminie</p> <p>1.6.3.3. Modernizacja oświetlenia ulicznego (pierwszeństwo - szkoły, okolice przystanków komunikacji zbiorowej)</p>
Cel operacyjny 1.7. Poprawa dostępności usług komunikacji zbiorowej w gminie - funkcjonowanie efektywnego systemu usług	<p>1.7.1. Analiza potrzeb i badanie popytu na usługi transportu zbiorowego</p> <p>1.7.2. Analiza możliwości w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej dla szczególnie ważnych celów podróżowania</p>	<p>1.7.1.1. Przeprowadzenie badania popytu na usługi transportu zbiorowego w przekroju czasowym i przestrzennym na obszarach ze złą dostępnością komunikacyjną</p> <p>1.7.1.2. Uruchomienie połączeń dla obszarów oddalonych od głównych dróg</p> <p>1.7.1.3. Rozbudowa i oświetlenie przystanków autobusowych</p>

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 1.8. Podniesienie atrakcyjności obszaru gminy poprzez budowę ścieżek rowerowych	1.8.1. Wyznaczenie tras rowerowych (ścieżki rowerowe, docelowo – wypożyczalnie, współpraca z innymi JST, z LGD.	1.8.1.1 Opracowanie dokumentacji projektowej dla kluczowych tras rowerowych 1.8.1.2. Rozwój sieci ścieżek w powiązaniu z sąsiednimi obszarami i we współpracy z innymi samorządami (Mińsk Maz., Dębe Wielkie, Halinów, Sulejówek)
Cel operacyjny 1.8. Wykorzystanie lokalnych zasobów w realizacji funkcji rekreacyjnej	1.8.1. Zapewnienie dobrych warunków dla wypoczynku i uprawiania sportu w obiektach krytych. 1.8.2. Zapewnienie dobrych warunków dla wypoczynku i uprawiania sportu na terenach otwartych, atrakcyjnych dla rekreacji	1.8.1.1. Budowa placów zabaw dla dzieci i boisk 1.8.1.2. Przebudowa lub budowa sal sportowych przy szkołach podstawowych 1.8.1.3. Wykorzystanie sal sportowych na zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży oraz rekreację dorosłych 1.8.2.1. Zagospodarowanie wydzielonych terenów nad Rządzą, stawami, budowa małej infrastruktury w często odwiedzanych rejonach przy lasach
Cel operacyjny 1.9. Podniesienie atrakcyjności gminy oraz wzmocnienie spójności społecznej i włączenia społecznego poprzez zapewnienie dobrych warunków spędzania wolnego czasu	1.9.1. Rozwinięcie funkcji świetlic wiejskich 1.9.2. Zagospodarowanie terenów publicznych jako miejsc spotkań 1.9.3. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	1.9.1.1 Rozszerzenie działalności świetlic jako miejsc spotkań, rekreacji, edukacji i kultury. 1.9.1.2. Zwiększenie ilości miejsc z dostępem do Internetu także w otwartej przestrzeni (tzw. hot-spoty), ew. place zabaw, skwery dla realizowania funkcji integracyjnych i rekreacyjnych 1.9.2. Opracowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z uwzględnieniem nowych funkcji, budowa małej infrastruktury
Cel operacyjny 1.10. Stworzenie warunków dla rozwoju społeczeństwa Informacyjnego poprzez lepszy	1.10.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego	1.10.1.1. Rozbudowa infrastruktury sieciowej na terenie gminnych jednostek organizacyjnych

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
dostęp do usług wykorzystujących TIK		
Cel operacyjny 1.11. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców	1.11.1. Wsparcie OSP w działalności zw. z bezpieczeństwem	1.11.1.1. Dopuszczenie OSP w niezbędny sprzęt <i>(Inne projekty do identyfikacji wspólnie z gminą i mieszkańcami)</i>

Tabela 5. Cel strategiczny nr 2

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie efektywności i skuteczności systemu edukacyjnego na terenie gminy.	2.1.1 Wzmocnienie potencjału i kompetencji kadr zarządzających oświatą w gminie 2.1.2. Poprawa efektywności systemu zarządzania i finansowania edukacji 2.1.3. Zwiększenie samodzielności poszczególnych szkół w pozyskiwaniu wsparcia zewnętrznego i realizacji projektów	2.1.1.1. Opracowanie diagnozy stanu i potrzeb w zakresie efektywności działania systemu edukacji oraz poprawy jakości i zapewnienia trwałych dobrych wyników pracy szkół na obszarze gminy 2.1.1.2. Szkolenie i doradztwo dla kadry kierowniczej i pracowników placówek oświatowych w gminie oraz kadry JST odpowiedzialnej za sferę edukacji, pod kątem zarządzania jednostkami, kształtowania umiejętności potrzebnych w procesie rozwijania kluczowych kompetencji uczniów, nauczania eksperymentalnego oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia. <i>(kompetencje niezbędne do poruszania się na rynku pracy), właściwe postawy uczniów (kreatywność, innowacyjność, umiejętność pracy zespołowej)</i>

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
		<p>2.1.3.1. Szkolenia w zakresie aplikowania po środki zewnętrzne i zarządzania projektami</p> <p>2.1.3.2. Nawiązanie współpracy z innymi samorządami w zakresie poprawy oferty edukacyjnej oraz aplikowania o fundusze zewnętrzne</p>
Cel operacyjny 2.2. Rozwój i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół w gminie	<p>2.2.1. Podniesienie i utrwalenie jakości usług edukacyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach</p> <p>2.2.2. Rozwinięcie zakresu i poprawa jakości kształcenia kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych na rynku pracy: <i>(TIK, matematyczno-przyrodnicze, praktyczna znajomość języków obcych)</i> oraz właściwych postaw i umiejętności <i>(kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej i postaw przedsiębiorczych)</i></p> <p>2.2.3. Wsparcie dla stworzenia warunków do nauczania opartego na metodzie eksperymentu</p>	<p>2.2.1.1. Rozszerzenie oferty o dodatkowe nauczanie języków obcych</p> <p>2.2.1.2. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności</p> <p>2.2.1.3. Kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności</p> <p>2.2.3.1. Wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych i matematyki</p> <p>2.2.3.2. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych i matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu</p> <p>2.2.3.3. Kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych i</p>

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
		matematyki
Cel operacyjny 2.3. Wdrożenie nowoczesnych narzędzi dydaktycznych w ofercie edukacyjnej szkół - zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości kształcenia podstawowego i gimnazjalnego	2.3.1. Zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz rozwijanie kompetencji informatycznych nauczycieli i uczniów	2.3.1.1. Wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji innowacyjnych programów nauczania, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej 2.3.1.2. Podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego 2.3.1.3. Kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów - programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania 2.3.1.4. Realizacja projektów zwiększających wykorzystanie narzędzi TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych 2.3.1.5. Zaplanowanie i wdrożenie efektywnych mechanizmów monitoringu (nadzoru) i oceny efektów wdrażanych projektów
Cel operacyjny 2.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych	2.4.1. Wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających oferty szkół; 2.4.2. Indywidualizacja pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w	2.4.1.1. Realizacja przedsięwzięć umożliwiających realizację zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
	tym w zakresie wsparcia uczniów młodszych	<p>młodszych w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym</p> <p>2.4.1.2. Realizacja przedsięwzięć umożliwiających realizację zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;</p> <p>2.4.1.3. Realizacja przedsięwzięć umożliwiających realizację warsztatów, porad i konsultacji związanych ze wsparciem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>2.4.1.4. Dopuszczenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>2.4.1.5. Wybór i przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia</p>

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
		młodsze, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy
Cel operacyjny 2.5. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez zapewnienie pełnej dostępności edukacji przedszkolnej na obszarze gminy	2.5.1. Rozszerzenie zakresu oferty edukacji przedszkolnej: - tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w istniejących lub nowo utworzonych ośrodkach wychowania przedszkolnego - wsparcie dla rozwoju przedszkoli niepublicznych - realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej w istniejących miejscach wychowania przedszkolnego dostosowanie do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami	2.5.1.1. Objęcie opieką dzieci dotychczas nie uczestniczących w edukacji przedszkolnej 2.5.1.2. Wzbogacenie oferty edukacji przedszkolnej (w ramach RPOWM) - tworzenie miejsc edukacji przedszkolnej; - prowadzenie zajęć dodatkowych; - wsparcie nauczycieli edukacji przedszkolnej (jako element projektu) 2.5.1.3. Przebudowa i budowa przedszkoli (Stanisławów, Pustelnik)
Cel operacyjny 2.6. Rozwój edukacji na rzecz środowiska naturalnego	2.6.1. Działania edukacyjne i promocyjne budujące świadomość mieszkańców gminy i osób przyjezdnych, w sferze ekologii	2.6.1.1. Utworzenie ścieżki dydaktycznej związanej z zasobami przyrodniczymi gminy 2.6.1.2. Utworzenie ścieżki edukacyjnej związanej z energią odnawialną 2.6.1.3. Wykorzystanie ścieżek edukacyjnych dla rozwoju aktywności turystycznej i promocji gminy
Cel operacyjny 2.7. Rozwój nieustannej	2.7.1. Stworzenie we współpracy z sąsiednimi	2.7.1.1. Utworzenie Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji w

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
edukacji osób dorosłych jako kluczowego elementu budowania społeczeństwa opartego na wiedzy	samorządami warunków do permanentnego kształcenia osób dorosłych, dla działań na rzecz aktywności edukacyjnej osób dorosłych, w zakresie rozwijania potrzebnych na rynku pracy kompetencji kluczowych ** - rozwój metod i narzędzi pracy nauczycieli z osobami dorosłymi	Gimnazjum w Stanisławowie (w ramach PO WER) 2.7.1.2. Realizacja projektów które kształtują nawyk uczenia się przez całe życie i pomagają budować kompetencje poszukiwane na rynku pracy. <i>(projekty do identyfikacji we współpracy z partnerami, w tym samorządowymi, społecznymi i zainteresowanymi uczestnikami)</i> 2.7.1.3. Wykorzystanie świetlic wiejskich oraz TIK dla realizacji działań związanych z edukacją osób dorosłych 2.7.1.4. Opracowanie planu włączenia organizacji pozarządowych do partnerstwa w realizacji przedsięwzięć edukacyjnych w gminie

Tabela 6. Cel strategiczny nr 3

Cel strategiczny nr 3. Zwiększenie liczby i jakości miejsc pracy oraz inwestycji mieszkaniowych na obszarze gminy		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie potencjału inwestycyjnego gminy	3.1.1. Zwiększenie oferty terenów przeznaczonych pod inwestycje 3.1.2. Stworzenie gminnego zasobu terenów inwestycyjnych	3.1.1.1. Aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy w celu stworzenia stref rozwoju gospodarczego w południowej części gminy (rejon wsi Ładzyń) w pobliżu węzła autostrady A2, rejonu stacji transformatorowej w Wólce Czarnińskiej oraz wzdłuż drogi krajowej nr 50 3.1.1.2. Uwzględnienie nowych oraz

Cel strategiczny nr 3. Zwiększenie liczby i jakości miejsc pracy oraz inwestycji mieszkaniowych na obszarze gminy		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
		<p>już wydzielonych terenów inwestycyjnych w planach rozwoju infrastruktury technicznej (wodociąg, kanalizacja, drogi, sieć Internet)</p> <p>3.1.1.3. Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego</p> <p>3.1.2.1. Opracowanie i wypromowanie kompleksowej oferty nie zagospodarowanych działek i obiektów na terenie gminy</p>
<p>Cel operacyjny 3.2. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy dla podmiotów gospodarczych</p>	<p>3.2.1. Zwiększenie rozpoznawalności gminy dla podmiotów gospodarczych</p> <p>3.2.2. Poprawienie warunków dla prowadzenia działalności przez podmioty gospodarcze</p>	<p>3.2.1.1. Opracowanie i wdrożenie planu współpracy z sektorem przedsiębiorstw w działaniach na rzecz promocji gminy</p> <p>3.2.2.1. Badanie klimatu dla przedsiębiorczości</p> <p>3.2.2.2. Wdrożenie działań usprawniających obsługę przedsiębiorców</p> <p>3.2.2.3. Wsparcie dla realizacji przedsięwzięć z zakresu energetyki odnawialnej i efektywności energetycznej w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej</p> <p>3.2.2.4. Opracowanie i uchwalenie zestawu preferencji dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.</p> <p>3.2.2.5. Wsparcie promocji małych firm</p> <p>3.2.2.6. Wsparcie działań związanych z zapewnieniem mobilności zawodowej mieszkańców gminy (patrz cel strategiczny nr 1)</p> <p>3.1.2.7. Wsparcie dla podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kompetencji kluczowych na rynku pracy (patrz cel strategiczny nr 2)</p>

Cel strategiczny nr 3. Zwiększenie liczby i jakości miejsc pracy oraz inwestycji mieszkaniowych na obszarze gminy		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 3.3. Zdynamizowanie rozwoju budownictwa mieszkaniowego na obszarze gminy	3.3.1. Wsparcie budownictwa mieszkaniowego poprzez działania promocyjne i rozwój infrastruktury technicznej	3.3.1.1. Uzbrojenie terenów w sieci infrastrukturalne (woda, kanalizacja, sieć teleinformatyczna)
Cel operacyjny 3.4. Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką wiejską, agroturystyką i rekreacją	3.4.1. Wsparcie rozwoju sektora usług turystycznych	3.4.1.1. Uruchomienie wspólnej bazy informacji o ofercie dla turystyki i rekreacji, nawiązanie współpracy z samorządami i innymi partnerami dla wspólnego prezentowania oferty 3.4.1.2. Wyznaczenie i zagospodarowanie szlaku turystycznego powiązanego ze ścieżką rowerową, jaka powstanie wzdłuż DK 50 3.4.1.3. Utworzenie szlaku turystycznego wzdłuż Rządzy
	3.4.2. Wsparcie rozwoju sportów amatorskich, funkcji rekreacyjnej oraz turystyki weekendowej i specjalistycznej na terenie gminy	3.4.2.1. Zagospodarowanie terenów nad Rządzą dla celów rekreacji 3.4.2.2. Zagospodarowanie terenów nad jeziorkiem w Ładziniu
Cel operacyjny 3.5. Zwiększenie odporności lokalnej gospodarki na klęski i katastrofy, w tym związane z niedoborem wody	3.5.1. Zmniejszenie ryzyka produkcyjnego i pożarowego poprzez zapewnienie rezerw wody	3.5.1.1. Analiza możliwości i budowa zbiornika retencyjnego
Cel operacyjny 3.6. Poprawa warunków dla nowoczesnego rolnictwa	3.6.1. Usprawnienie transportu rolnego	3.6.1.1. Remont dróg dojazdowych do pól.

Tabela 7. Cel strategiczny nr 4

Cel strategiczny nr 4. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 4.1. Wzrost zaspokojenia usług społecznych adekwatnie do zmieniających się potrzeb społeczności	<p>4.1.1. Zmniejszenie obszarów biedy i wykluczenia społecznego dotyczącego mieszkańców gminy.</p> <p>4.1.2. Zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb osób niezamożnych i niepełnosprawnych oraz ich aktywizacji i integracji w społeczności gminy.</p> <p>4.1.3. Prowadzenie działań służących zapobieganiu patologiom wśród młodzieży.</p> <p>4.1.4. Zapewnienie skutecznego systemu pomocy społecznej</p> <p>4.1.5. Rozwinięcie usług realizowanych siłami innych niż GOPS podmiotów - wsparcie realizacji usług w oparciu o potencjał organizacji pozarządowych</p> <p>4.1.6. Rozszerzenie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia osób, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone na rynku pracy</p> <p>4.1.7. Przygotowanie i realizacja programów na rzecz rosnącej grupy osób starszych, które będą potrzebowały wsparcia pomocy społecznej</p>	<i>(projekty do identyfikacji zgodnie z RPO WM)</i>
Cel operacyjny 4.2. Wzmocnienie instytucjonalne i kadrowe GOPS	<p>4.2.1. Działania edukacyjne na rzecz pracowników</p> <p>4.2.2. Wdrożenie usprawnień organizacyjnych – doskonalenie działań w zakresie obsługi klienta</p>	<i>(projekty do identyfikacji zgodnie z RPO WM)</i> 4.2.2.1. Szkolenia z nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w pomocy społecznej.

Cel strategiczny nr 4. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 4.3. Rozszerzenie zakresu i wymiaru współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi	4.3.1. Wsparcie organizacji społecznych w realizacji zadań rozwojowych na rzecz gminy 4.3.2. Wspieranie realizacji inicjatyw LGD. 4.3.3. Wsparcie OSP w ich społecznej działalności integracyjnej	<i>(projekty do identyfikacji wspólnie z partnerami społecznymi, do wprowadzenia w roczne programy współpracy z organizacjami społecznymi)</i>
Cel operacyjny 4.4. poprawa usług zdrowotnych	4.4.1. Wspieranie inicjatyw zmierzających do poprawy jakości usług medycznych i profilaktyki zdrowotnej	<i>(projekty do identyfikacji wspólnie z instytucjami wspierającymi ochronę i profilaktykę zdrowotną)</i>
Cel operacyjny 4.5. Rozwój współpracy międzysamorządowej	4.5.1. Identyfikacja obszarów współpracy	<i>(projekty do identyfikacji wspólnie z partnerami samorządowymi)</i>
Cel operacyjny 4.6. Rozwój współpracy międzynarodowej	4.6.1. Identyfikacja podmiotów administracji lokalnej w innych krajach i obszarów współpracy	4.6.1.1. Analiza możliwości nawiązania współpracy na zasadzie porozumień samorządów partnerskich

Tabela 8. Cel strategiczny nr 5

Cel strategiczny nr 5. Poprawa zarządzania operacyjnego, finansowego, przestrzennego oraz systemów komunikacji i promocji		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 5.1. Doskonalenie zarządzania operacyjnego	5.1.1. Poprawa efektywności operacyjnej i inwestycyjnej gminy	5.1.1.1 Opracowanie koncepcji i procedur systemowego (całościowego) usprawnienia zarządzania urzędem i jednostkami organizacyjnymi gminy z wykorzystaniem kontroli zarządczej i elementów metodyki samooceny CAF 5.1.1.2. Przeprowadzenie systemowej restrukturyzacji organizacyjnej oraz zarządzania kompetencjami pracowników urzędu i jednostek organizacyjnych gminy 5.1.1.3. Opracowanie i wdrożenie zasad zadaniowego i projektowego

Cel strategiczny nr 5. Poprawa zarządzania operacyjnego, finansowego, przestrzennego oraz systemów komunikacji i promocji		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
		realizowania zadań i projektów inwestycyjnych gminy, także realizowanych w partnerstwach 5.1.1.4. Opracowanie bazy danych oraz systemu monitorowania efektywności i skuteczności realizowanych zadań i projektów
Cel operacyjny 5.2. Doskonalenie zarządzania finansowego	5.2.1. Poprawa efektywności i skuteczności gospodarki finansowej gminy	5.2.1.1. Opracowanie zasad dostosowywania planowania finansowego gminy i jej jednostek organizacyjnych do celów strategicznych i wieloletnich planów inwestycyjnych 5.2.1.2. Wprowadzenie wieloletniego planu inwestycyjnego opartego na prawidłowej prognozie finansowej i efektywnym zarządzaniu długiem, analizie kosztów i korzyści oraz ryzyka 5.2.1.3. Wprowadzenie bazy danych i systemu ewidencjonowania kosztów oraz kontroli finansowej, także pod względem efektywności kosztowej działań i usług 5.2.1.4. Wdrożenie systemu porównywania wskaźników efektywności i wydajności z innymi jednostkami samorządu terytorialnego
Cel operacyjny 5.3. Doskonalenie zarządzania przestrzennego	5.3.1. Poprawa spójności celów i planów strategicznych z polityką i planowaniem przestrzennym	5.3.1.1. Wprowadzenie systemu aktualizacji planów przestrzennych w zależności od zmieniających się uwarunkowań strategicznych oraz preferencji i potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców

Cel strategiczny nr 5. Poprawa zarządzania operacyjnego, finansowego, przestrzennego oraz systemów komunikacji i promocji		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
Cel operacyjny 5.4. Doskonalenie systemu komunikacji, promocji i budowania marki gminy	5.4.1. Poprawa spójności komunikacyjnej wewnętrznej i zewnętrznej oraz skuteczności promocyjnej (wizerunkowej) Gminy w celu zwiększenia aktywności i integracji społecznej oraz promowania osiągnięć rozwojowych i operacyjnych gminy	5.4.1.1. Opracowanie i wdrożenie procedur komunikacji społecznej i narzędzi informacyjnych – tradycyjnych i uwzględniających wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (strona www, BIP, platformy dyskusyjne i fora społecznościowe) 5.4.1.2. Opracowanie i wdrożenie planów budowania marki gminy jako miejsca atrakcyjnego dla osiedlania się, przedsiębiorczości 5.4.1.3. Opracowanie i wdrożenie koncepcji współpracy z partnerami społecznymi, publicznymi i prywatnymi w zakresie wymiany informacji i wspólnej promocji przedsięwzięć realizowanych w partnerstwie
Cel operacyjny szczegółowy 5.5. (uzupełniający cele restrukturyzacyjne 5.1-5.4) Wysoka jakość zarządzania Gminą, sprawna i efektywna administracja samorządowa	5.5.1. Rozszerzenie zakresu usług świadczonych elektronicznie 5.5.2. Systematyczny wzrost kompetencji personelu Urzędu Gminy 5.5.3. Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i planowania przestrzennego (Dz. 2.19 PO WER) 5.5.4. Wdrażanie w administracji lokalnej rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami w obszarach istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej (podatki i opłaty lokalne, zarządzanie nieruchomościami, obsługa inwestorów) 5.5.5. Działania informacyjne i szkoleniowe zorientowane na praktyczne możliwości	5.5.1.1. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej Urzędu Gminy 5.5.1.2. Wprowadzenie nowych usług świadczonych drogą elektroniczną oraz podniesienie funkcjonalności i jakości już świadczonych usług 5.5.1.3. Profesjonalne przygotowanie i udostępnienie danych z rejestrów do ponownego ich wykorzystania przez obywateli i przedsiębiorców 5.5.1.4. Rozwinięcie usług świadczonych w obszarze geoinformacji 5.5.2.1. Zapewnienie systematycznych szkoleń dla pracowników UG związanych ze wszystkimi świadczonymi usługami 5.5.3.1. Podnoszenie kompetencji kadr planowania przestrzennego i usprawnienie konsultacji społecznych dotyczących działań w zakresie planowania przestrzennego, w ramach działań PO WER

Cel strategiczny nr 5. Poprawa zarządzania operacyjnego, finansowego, przestrzennego oraz systemów komunikacji i promocji		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 5 lat
	wykorzystania systemu monitorowania do podejmowania działań modernizacyjnych w samorządzie z wykorzystaniem benchmarkingu oraz benchlearningu w postaci organizacji grup wymiany doświadczeń i współpracy partnerskiej z innymi JST	<p>5.5.4.1. Opracowanie i wdrożenie w JST minimalnego zakresu zasad (procedur) współpracy z inwestorami</p> <p>5.5.4.2. Doskonalenie kompetencji kadr JST w zakresie opracowywania ofert inwestycyjnych oraz obsługi inwestorów</p> <p>5.5.4.3. Budowa lokalnych sieci współpracy na rzecz obsługi inwestora z udziałem instytucji otoczenia biznesu oraz publicznych służb zatrudnienia</p> <p>5.5.4.4. Elektronizacja procesu obsługi inwestora w szczególności dostępu do informacji o ofercie inwestycyjnej</p> <p>5.5.4.5. Działania szkoleniowe upowszechniające strategiczne podejście do zarządzania rozwojem gospodarczym w JST</p> <p>5.5.5.1. Doskonalenie jakości usług administracyjnych poprzez porównanie wskaźników realizacji i efektywności (oparcie na kontroli zarządczej, CAF i budżetowaniu zadaniowym)</p>
	<p>5.5.6. Doskonalenie jakości i efektywności funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych</p> <p>5.5.7. Zapewnienie warunków dla przyspieszenia rozwoju gminy poprzez zwiększenie absorpcji środków zewnętrznych, w tym funduszy UE.</p>	<p>5.5.6.1. Wdrożenie rozwiązań zarządczych i organizacyjnych poprawiających efektywność działania jednostek organizacyjnych gminy</p> <p>5.5.7.1. Zapewnienie szkoleń i innych form rozwoju kompetencji kadr w zakresie pozyskiwania funduszy i zarządzania projektami</p>

8. System wdrażania i finansowania Strategii

8.1. Wprowadzenie

Projekty wdrożeniowe Strategii finansowane będą z następujących źródeł:

- budżet Gminy (środki własne),
- budżet państwa,
- budżet powiatu mińskiego (projekty realizowane w partnerstwie)
- budżet województwa mazowieckiego
- fundusze celowe,
- programy realizowane przy współfinansowaniu z funduszy Unii Europejskiej oraz innych państw lub organizacji i instytucji,
- wkład prywatny, w tym wnoszony w formie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP)
- inne źródła.

Podstawowym źródłem finansowania planów strategicznych będą środki budżetu Gminy, oraz pozyskane fundusze zewnętrzne, które pozwolą na zrealizowanie większej ilości zadań, zgodnie z określonymi przez władze gminy priorytetami. Dlatego też pozyskiwanie środków zewnętrznych na wykonywanie projektów rozwojowych gminy powinno być traktowane w sposób priorytetowy. Konieczne zatem jest zabezpieczanie środków własnych przeznaczonych na sfinansowanie wkładu własnego dla projektów współfinansowanych oraz na sporządzanie dokumentacji dla projektów wpisujących się w cele Strategii. Dla skutecznego wdrożenia strategii powinien zostać opracowany Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2016-2019 z perspektywą do 2025 r., oparty na priorytetach, kryteriach wyboru projektów i rankingu oraz realistycznym montażu finansowym, zakładającym maksymalizację zaangażowania budżetu gminy w finansowanie inwestycji. W praktyce oznacza to zarówno poprawę skuteczności pozyskania dochodów, jak i ściślejszą kontrolę oraz ograniczenie wydatków bieżących. W tym ostatnim przypadku należy mówić przede wszystkim o zwiększeniu efektywności wydatków. Pozyskanie funduszy zewnętrznych jest konieczne ale jest obciążone znacznym ryzykiem, a ponadto realne wydatkowanie środków zewnętrznych (z funduszy strukturalnych UE) nastąpi nie wcześniej niż w II połowie 2016 roku. Należy zwrócić uwagę, że w obecnej perspektywie finansowej UE, warunki pozyskania dofinansowania projektów przez małe samorzady położone poza obszarami funkcjonalnymi, uległy drastycznemu pogorszeniu. Przesunięciu na rzecz podmiotów gospodarczych uległa znaczna część środków zmieniły się również priorytety UE uniemożliwiając kontynuowanie polityki inwestycyjnej przyjętej w poprzedniej perspektywie finansowej (2007-2013). Uwzględniając te okoliczności, należy liczyć się z koniecznością zmiany podejścia w przygotowaniu projektów i wniosków o dofinansowanie z w/w źródeł. Odrębnym zagadnieniem jest przygotowanie Gminy do wejścia we współpracę na zasadach partnerstwa między samorządowego i publiczno-prywatnego. Władze Gminy powinny określić obszary tego partnerstwa i przystąpić do wdrożenia. Jedną z opcji jest nawiązanie współpracy partnerskiej w układzie kilku samorządów i partnera prywatnego w dziedzinach, w których jest to możliwe.

8.2. Systemy zarządzania – zapewnienie efektywności i skuteczności urzędu gminy i jej jednostek organizacyjnych w realizacji strategii w wymiarze operacyjnym, finansowym i przestrzennym

Efektywne i skuteczne realizowanie strategii rozwoju Gminy stanowi wyzwanie dla kierownictwa i całej struktury organizacyjnej Gminy.

W wymiarze **organizacyjnym** (efektywność operacyjna i inwestycyjna) niezbędne jest:

- Stworzenie odpowiedniej struktury organizacyjnej — z wyraźnym podziałem odpowiedzialności i kompetencji dla poszczególnych poziomów oraz opracowanie kluczowych procesów gwarantujących skuteczną realizację strategii organizacji w zakresie produktów, rezultatów i oddziaływania, w powiązaniu z planowaniem finansowym i analizą dostępności zasobów.
- Przekładanie celów strategicznych i operacyjnych organizacji na odpowiednie plany i zadania dla jej komórek organizacyjnych i poszczególnych pracowników,
- Opracowywanie polityki zarządzania zasobami ludzkimi na podstawie strategii i planów organizacji, z uwzględnieniem koniecznych kompetencji pracowników (kwalifikacji, umiejętności i postawy), w tym stosowanie profili kompetencyjnych oraz opisów stanowisk i funkcji na potrzeby planów: naboru i rozwoju zawodowego pracowników.
- Stworzenie struktur wewnętrznych zarządzanych zadaniowo i projektowo, szczególnie w przypadku realizacji projektów o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gminy,
- Określenie mierzalnych celów krótko- i długoterminowych dla wszystkich poziomów i obszarów organizacji, zgodnie z wytycznymi kontroli zarządczej,
- Rozwijanie systemu kontroli zarządczej, obejmującego zarządzanie ryzykiem i wewnętrzny system kontroli finansowej, oraz stałe monitorowanie wyników organizacji w zakresie celów strategicznych i operacyjnych
- Regularne gromadzenie i analizowanie odpowiednich informacji o istotnych zmiennych, takich jak rozwój sytuacji polityczno-prawnej, społeczno-kulturowej, społecznej, ekologicznej, gospodarczej, technologicznej i demograficznej,
- Inicjowanie i organizowanie zadaniowych relacji partnerskich oraz opracowywanie i wdrażanie wspólnych projektów z innymi organizacjami sektora publicznego, w tym identyfikacja potrzeb zawierania długoterminowych partnerstw publiczno-prywatnych.

W wymiarze **gospodarki finansowej** niezbędne jest:

- Dostosowywanie gospodarki finansowej gminy i jej jednostek organizacyjnych do celów strategicznych,
- Wprowadzenie metodologii zapewniających spójność prognozowania finansowego i planowania inwestycyjnego, w tym stosowanie metod i kryteriów priorytetyzacji inwestycji i powiązania planowania finansowego z metodologią analizy finansowej gminy (GFAM)
- Opieranie decyzji inwestycyjnych i kontroli finansowej na analizie kosztów i korzyści (AKK), zasadzie trwałego/zrównoważonego rozwoju oraz kosztów jednostkowych usług.
- Uwzględnianie w dokumentach budżetowych danych o efektywności, takich jak informacje o osiągniętych celach, w kontekście efektów bezpośrednich i długofalowych.
- Analiza ryzyk i szans wynikających z decyzji finansowych, w ramach prowadzonej kontroli zarządczej I i II stopnia.
- Zapewnienie przejrzystości finansów i budżetu.
- Zapewnienie wydajnego kosztowo, efektywnego oraz ekonomicznego zarządzania zasobami finansowymi poprzez zastosowanie efektywnego finansowo ewidencjonowania kosztów i systemu controllingu,

- Ocenianie bieżących zadań pod kątem efektów bezpośrednich (dostarczanych produktów i usług) i skutków długofalowych (oddziaływania w społeczeństwie) oraz jakości planów strategicznych i operacyjnych,
- Opracowanie i stosowanie metod pomiaru efektywności jednostek organizacyjnych na wszystkich poziomach, porównując zależności pomiędzy nakładami a efektami (efektywność) oraz pomiędzy efektami a następstwami (skuteczność).

W wymiarze **przestrzennym** (wizja i spójność przestrzenna) niezbędne jest:

- Aktualizacja polityk i planów przestrzennych i zapewnienie ich spójności z dokumentami strategicznymi, w tym z koncepcjami zagospodarowania poszczególnych miejscowości Gminy oraz obszarami niezabudowanymi, m.in. w podziale na obszary rozwoju gospodarczego, mieszkaniowego i przestrzeni publicznej, z wnikliwym uwzględnieniem potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów gminy,
- Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zharmonizowanych z polityką i stadium przestrzenną.

W wymiarze **komunikacji wewnętrznej i społecznej** oraz wizerunkowej niezbędne jest:

- Stworzenie warunków dla efektywnej komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej budującej integrację i aktywność społeczną,
- Budowanie i utrzymywanie partnerstwa i sieci współpracy z ważnymi interesariuszami (obywatele, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia zawodowe, przedsiębiorcy, inne władze publiczne,
- Budowanie i podnoszenie publicznej świadomości, reputacji i uznania dla Gminy, jej walorów oraz świadczonych przez nią usług. Opracowywanie koncepcji marketingu (marka gminy i jej wybranych produktów i usług, promocja gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania) i jej upowszechnianie.

9. Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii

Aby zrealizować ambitne cele wyznaczone w Strategii konieczne jest podjęcie działań o charakterze partnerskim pomiędzy władzami Gminy i społecznością lokalną. Niezbędne jest ich rzetelna realizacja, monitoring i ocena. Innym wymiarem partnerstwa jest współpraca między samorządami. Ma ona decydujący wpływ na skuteczność wdrażania strategii, zwłaszcza w odniesieniu do rozwoju infrastruktury drogowej, transportu, ochrony środowiska, ale także sfery społecznej. Znaczenie tej współpracy będzie coraz większe i musi być uwzględnione w polityce władz samorządowych. Znajduje to odzwierciedlenie w dokumentach i rozstrzygnięciach przyjętych na szczeblu krajowym i regionalnym.

Kluczowym działaniem w tym procesie będzie promowanie Strategii oraz dystrybucja informacji na temat jej wdrażania - jako czynników, które zapewniają zainteresowanie i aktywny udział mieszkańców we współkreowaniu polityki rozwojowej Gminy.

W tym kontekście kluczowymi podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie Strategii będą oprócz wszystkich jednostek organizacyjnych Samorządu Gminy:

- Powiat miński i jego jednostki organizacyjne
- Marszałek Województwa Mazowieckiego
- Gminy położone po sąsiedzku w stosunku do Gminy Stanisławów
- Lokalne organizacje pożytku publicznego i inne organizacje społeczne.

10. Wskaźniki i sposób monitorowania oraz ewaluacji Strategii

System monitorowania strategii jest elementem kontroli zarządczej, której celem zgodnie z ustawą o finansach publicznych i wytycznymi MF jest m.in. zapewnienie skuteczności i efektywności oraz analiza zagrożeń i ryzyka w działaniach gminy i jej jednostek organizacyjnych. Wskaźniki monitorowania są w tym systemie niezbędnym elementem stosowania tzw. mechanizmów kontroli realizacji celów strategicznych i operacyjnych.

Poniżej wymienione wskaźniki monitoringowe, zgodnie ze Standardami Kontroli zarządczej są: [1] „elastyczne i dostosowane do potrzeb i wielkości Gminy oraz [2] są tak dobrane, aby koszty wdrożenia i stosowania mechanizmów kontroli (analizy wskaźnikowej) nie były wyższe niż uzyskane dzięki nim korzyści.

Monitoring realizowany będzie w odniesieniu do realizowanych celów oraz działań operacyjnych i będzie oprócz analizy ilościowej i jakościowej dostarczał informacji dotyczących.:

[1] przesłanek do aktualizacji zapisów Strategii, oraz [2] głównych problemów w realizacji celów Strategii.

Wskaźniki realizacji strategii będą pozyskiwane głównie z następujących źródeł:

- budżetu Gminy i sprawozdawczości budżetowej,
- kontroli zarządczej,
- sprawozdawczości z realizowanych projektów, w tym sprawozdawczości i rozliczeń projektów dofinansowywanych ze środków zewnętrznych,
- ewidencji i baz danych będących w dyspozycji Gminy,
- od innych podmiotów,
- statystyki publicznej.

Jednym z narzędzi monitoringu będzie analiza wskaźnikowa. Odnosi się ona do rzeczowych i natychmiastowych efektów przedsięwzięć, które Gmina realizować będzie w ramach poszczególnych celów operacyjnych.

Dane zgromadzone poprzez system wskaźników opierające się na określonych przez niego wartościach, zostaną wykorzystane także do oceny Strategii. Proces monitorowania Strategii powinien zostać uporządkowany w procedury i przyjęty zarządzeniem Wójta do stosowania przez wszystkie jednostki gminne uczestniczące we wdrażaniu Strategii

Dane zgromadzone poprzez analizę wskaźnikową zostaną wykorzystane także do oceny (ewaluacji) Strategii.

Wskaźniki monitoringu Strategii Rozwoju Gminy:

Najważniejszymi wskaźnikami w odniesieniu do rzeczowych efektów działań są:

- liczba oddanych produktów lub liczba nowych użytkowników, np. liczba zainstalowanych nowych opraw oświetleniowych, liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej, liczba gospodarstw domowych podłączonych przydomowych oczyszczalni ścieków, liczba gospodarstw domowych i budynków użyteczności publicznej wykorzystujących odnawialne źródła energii, liczba osób korzystających z obiektów sportowych i rekreacyjnych na jeden obiekt,
- parametry ilościowe, jakościowe i techniczne produktów, np. długość zmodernizowanych dróg o nawierzchni asfaltowej (km), długość wybudowanych chodników (km), długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (w km), powierzchnia w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha, % zmiany),
- rezultaty działań, np. średnie zmniejszenie zużycia energii/rok, ilość pozyskanej energii odnawialnej/rok.

W tabeli 9 przedstawiono wzór bardzo szczegółowego określenia wskaźników realizacji celu, jednakże w praktyce realizacji strategii, dla każdego celu zostanie dokonany taki wybór wskaźników monitoringowych, który z jednej strony jest stosunkowo łatwy do pozyskania (oszczędność) a z drugiej strony dostarcza kluczowej informacji dla poprawnego monitorowania (informacja).

Tabela 9. Przykładowe wskaźniki monitoringu poprawy zarządzania

Cel strategiczny nr 5. Poprawa zarządzania operacyjnego, finansowego, przestrzennego oraz systemów komunikacji i promocji	
Cele operacyjne	Wskaźniki
Cel operacyjny 5.1. Doskonalenie zarządzania operacyjnego	Liczba restrukturyzacji lub/i wprowadzenia zmian cząstkowych potwierdzonych pozytywnymi wynikami audytów, ewaluacji, kontroli zarządczej Liczba zadań i projektów realizowanych wg zasad zarządzania projektowego przez zespoły zadaniowe Działająca baza danych oraz system monitorowania efektywności i skuteczności podejmowanych zadań i projektów
Cel operacyjny 5.2. Doskonalenie zarządzania finansowego	Wieloletni plan inwestycyjny, corocznie monitorowany pod względem poprawności jego opracowywania oraz aktualizowany
Cel operacyjny 5.3. Doskonalenie zarządzania przestrzennego	Zaktualizowane studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
Cel operacyjny 5.4. Doskonalenie systemu komunikacji i promocji	Nowa strona www i BIP gminy Aktywne forum społecznościowe Liczba informacji promocyjnych o gminie w mediach regionalnych i krajowych
Cel operacyjny 5.5.	Czas realizacji procedur świadczenia usług administracyjnych (skracanie czasu realizacji wybranych usług) Liczba projektów modernizacyjnych w zakresie rozwiązań teleinformatycznych i e-usług Liczba szkoleń pracowników w zakresie celu operacyjnego Skuteczność ofert inwestycyjnych oraz obsługi inwestorów (wzrost inwestycji); Liczba prowadzonych porównań wskaźników realizacji i efektywności Wysokość funduszy pozyskanych ze źródeł zewnętrznych

Wskaźniki i sposób ewaluacji Strategii

Ocena (ewaluacja) podobnie jak monitoring stanowi narzędzie wykorzystywane w zarządzaniu strategicznym. W przypadku Strategii Rozwoju ma ona dwojakie znaczenie: po pierwsze – dostarczy informacji koniecznych do przeprowadzenia ewentualnych aktualizacji zapisów Strategii, a po drugie – całościowa ocena końcowa będzie stanowiła podstawę do stworzenia kolejnego dokumentu strategicznego.

Wyniki oceny przyjmą formę raportu, który zostanie opracowany na podstawie danych zgromadzonych poprzez system monitoringu oraz analiz dokonanych przez Urząd Gminy. Ocena przeprowadzana zostanie w II połowie 2018 r. i będzie ona bazą do prac nad aktualizacją Strategii na dalszą część obecnego okresu programowania (perspektywy finansowej UE). Analogicznie jak monitoring, ewaluacja powinna być prowadzona według określonej i zatwierdzonej przez Wójta Gminy procedury.

Zakłada się, że niezbędne będzie opracowanie własnego zestawu wskaźników ewaluacji.

System oceny stosowany w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej obejmuje m.in. następujące elementy:

- trafność – czy wyznaczone cele odpowiadają potrzebom,
- efektywność – jaki jest stosunek uzyskanych efektów do poniesionych nakładów,
- skuteczność – czy zrealizowano zaplanowane działania,
- użyteczność – czy osiągnięte efekty (produkty i rezultaty) są zgodne z potrzebami mieszkańców gminy,
- trwałość – czy efekty osiągnięte w wyniku realizacji Strategii są trwałe w długookresowej perspektywie czasowej.

Proponowane wskaźniki ewaluacji:

- jakość nawierzchni dróg
- jakościowa ocena warunków bezpieczeństwa na drogach gminnych i powiatowych
- jakościowa ocena dostępności komunikacyjnej miejscowości w gminie
- czas dojazdu komunikacją zbiorową do Warszawy, Mińska
- liczba połączeń na dobę z najbliższymi miastami
- poprawa stanu powietrza w wyniku ograniczenia niskiej emisji
- ocena jakości wody dostarczanej wodociągiem, ocena niezawodności dostaw
- odsetek zajęć prowadzonych z pełnym wykorzystaniem technologii komunikacyjno-informacyjnych
- poprawa (i jej trwałość) wyników egzaminów gimnazjalnych i testów 6-klasistów w poszczególnych szkołach
- stopień zaspokojenia potrzeb na miejsca w przedszkolach
- wielkość dochodów z PIT oraz CIT
- stopa bezrobocia
- liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy
- stopień wykorzystania OZE
- sprawność działania podmiotów samorządowych (zob. tab. 9)

II. Zgodność i spójność Strategii z innymi dokumentami programowymi

Strategia Rozwoju Gminy Stanisławów była opracowywana przy założeniu zapewnienia jej pełnej zgodności ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego i innymi wojewódzkimi oraz powiatowymi i gminnymi dokumentami programowymi.

Strategia Rozwoju Gminy wpisuje się w cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030.

Wykonanie zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Gminy przyczyni się do realizacji celów strategicznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Mazowsza:

- Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średnio zaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym,
- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
- Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy są zgodne z dwoma ramowymi celami strategicznymi Strategii Województwa Mazowieckiego jakimi są:

1. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.
2. Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska.

Załączniki

1. Raport stanu Gminy Stanisławów. Analiza SWOT/TOWS.
2. Podsumowanie ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców w trakcie opracowania strategii rozwoju gminy Stanisławów.

Raport stanu

Analiza gminy Stanisławów
Analiza SWOT/TOWS

Wykonany na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju
Gminy Stanisławów na lata 2015 - 2025

Grzegorz Dziarski Biuro Konsultacyjne
Warszawa, Wrzesień 2015 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Przestrzeń i środowisko.....	3
1.1. Położenie administracyjne i geograficzne	3
1.2. Położenie komunikacyjne	5
1.3. Stan środowiska naturalnego, walory przyrodnicze	6
1.4. Lasy.....	7
1.5. Wody.....	8
1.6. Zagospodarowanie przestrzenne.....	10
1.7. Walory kulturowe, ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego	15
2. Społeczeństwo	16
2.1. Demografia	16
2.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców	21
2.3. Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania.....	23
2.4. Struktura zatrudnienia i rynek pracy.....	24
2.5. Bezrobocie.	25
2.6. Obszar zagadnień związanych z pomocą społeczną.....	26
2.7. Aktywność społeczna mieszkańców, organizacje pozarządowe.....	29
3. Gospodarka.....	31
3.1. Rolnictwo.....	31
3.2. Przedsiębiorczość.....	36
4. Infrastruktura techniczna.....	40
4.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna.....	40
4.2. Gospodarka wodno-ściekowa.....	45
4.3. Gospodarka odpadami	46
4.4. Infrastruktura gazowa i elektroenergetyczna.....	48
4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna i Internet	49
4.6. Mieszkalnictwo	51
5. Infrastruktura społeczna	54
5.1. Infrastruktura edukacyjna, jakość i zakres oferty edukacyjnej	54
5.2. Infrastruktura sportowa.....	57
5.3. Infrastruktura kultury	58
5.4. Infrastruktura ochrony zdrowia	59
5.5. Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego.....	60
6. Podsumowanie analizy i diagnozy - Analiza SWOT/TOWS	63

Wstęp

Analiza gminy została sporządzona w ramach opracowania Strategii Rozwoju Gminy Stanisławów na lata 2015-2025. Strategia będzie stanowiła podstawowy dla Gminy dokument programowy, służący w procesie zarządzania zarówno w ujęciu strategicznym, jak i operacyjnym. Analiza została przeprowadzona w kluczowych dla gminy obszarach, w celu sformułowania diagnozy, a następnie - programowania Strategii.

1. Przestrzeń i środowisko

1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Stanisławów jest położona w centralnej części województwa mazowieckiego (tzn. we wschodniej części historycznego Mazowsza), na pograniczu Równiny Wołomińskiej (makroregion Nizina Środkowomazowiecka) i Wysoczyzny Kałuszyńskiej (makroregion Nizina Południowopodlaska), w północno-zachodniej części powiatu mińskiego. Od strony południowej graniczy z gminą Mińsk Mazowiecki (miasto Mińsk Mazowiecki jest siedzibą powiatu oraz lokalnym centrum usługowym i handlowym), na południowym zachodzie z gminą Dębe Wielkie, od zachodu z gminami Zielonka i Poświętne w powiecie wołomińskim, na północy z gminą Strachówka – również w powiecie wołomińskim. Od wschodu gmina Stanisławów graniczy z gminami Dobre i Jakubów.

Gmina Stanisławów jest korzystnie położona w odniesieniu zarówno do najbliższych miast, jak i Warszawy: odległość od granicy gminy Stanisławów w okolicy Pustelnika, do granicy Warszawy (Trakt Brzeski) wynosi 19 km. Odległość od miejscowości gminnej Stanisławów do Mińska Maz. wynosi ok.13 km, zaś do centrum Warszawy 40 km. Z Mińska Mazowieckiego do najbardziej wysuniętej na południe miejscowości Ładzyń jest 6 km.

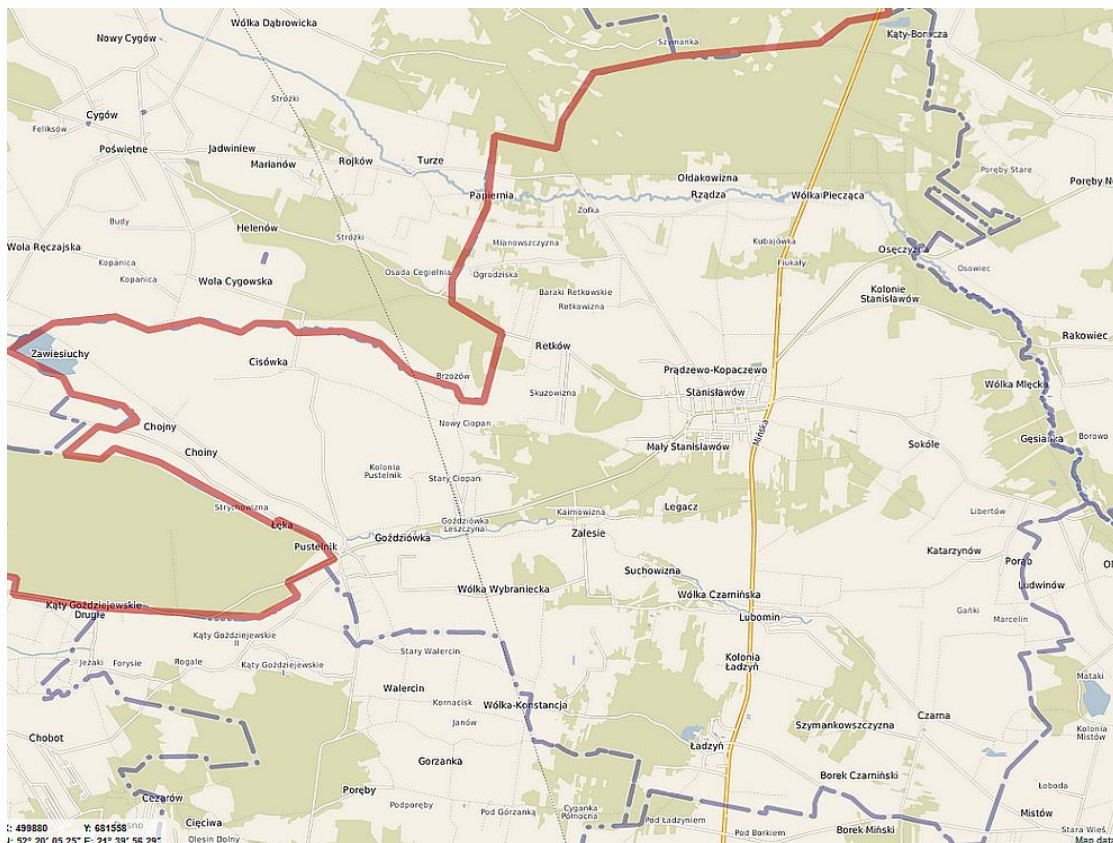
Odległość z najbardziej wysuniętej na północny zachód miejscowości Zawiesiuchy do Wołomina wynosi 15 km, odległość od miejscowości Rządza na północy do Łochowa wynosi 25 km.

Gmina Stanisławów, podobnie jak wszystkie pozostałe gminy powiatu mińskiego, znajduje się w Warszawskim Obszarze Metropolitalnym.

Rys.1. Gminy Powiatu Mińskiego.

Źródło: www.mazowieckie.e-mapa.net

Rys.2. Mapa gminy Stanisławów.

Źródło: www.mazowieckie.e-mapa.net

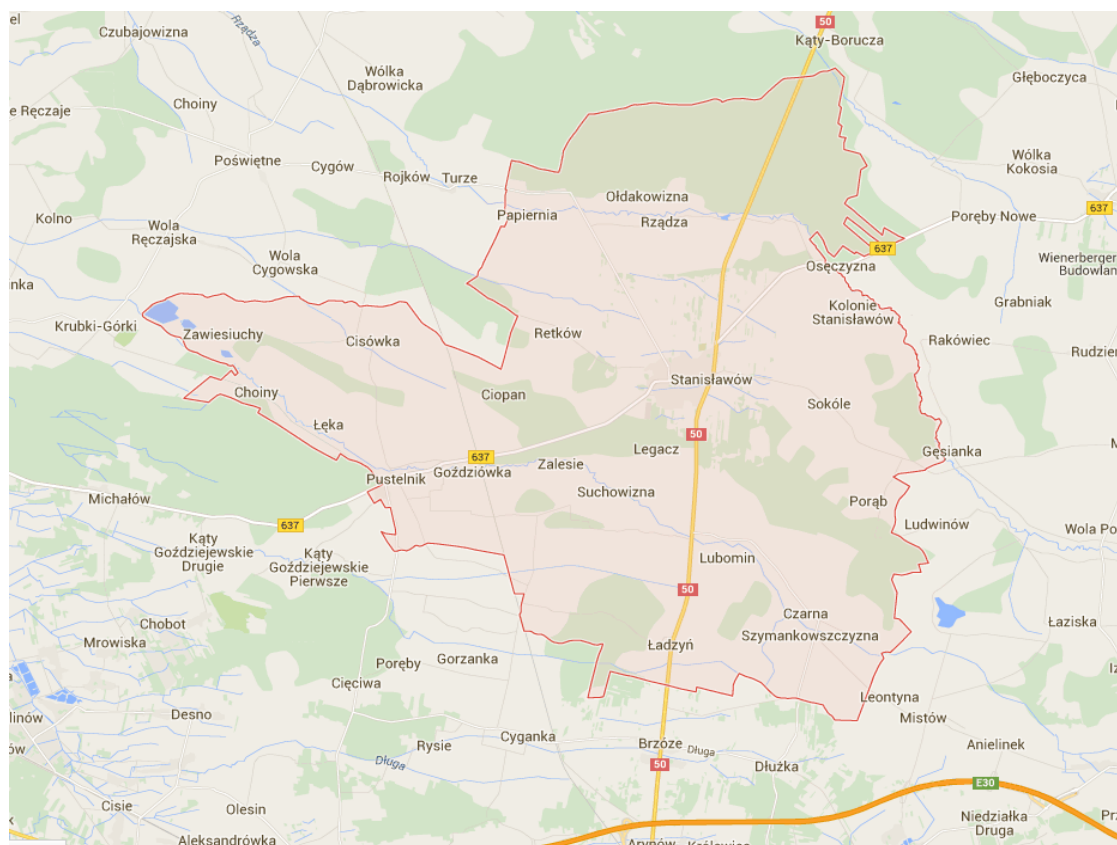
1.2. Położenie komunikacyjne

Najważniejszym zewnętrznym połączeniem komunikacyjnym gminy jest przebiegająca z północy na południe droga krajowa nr 50 Ciechanów - Płońsk – Sochaczew – Grójec – Mińsk Mazowiecki - Łochów – Ostrów Mazowiecka.

Drugim bardzo ważnym z punktu widzenia dalszego rozwoju gminy szlakiem komunikacyjnym jest droga wojewódzka Nr 637 Warszawa – Sulejówek – Węgrów, przecinająca szlak DK 50 w miejscowości Stanisławów.

Drogi te są osiami rozwoju zarówno dla inwestycji mieszkaniowych, jak i dla działalności gospodarczej. Miasto Mińsk jest centrum przesiadkowym w ruchu zarówno lokalnym, jak i regionalnym, dzięki połączeniom kolejowym i autobusowym.

Bardzo ważnym z punktu widzenia dalszego rozwoju gminy szlakiem komunikacyjnym jest także droga krajowa nr 2, będąca częścią europejskiej trasy E30, uznawanej za najważniejszy europejski szlak komunikacyjny na osi wschód – zachód. Jest ona główną trasą dla samochodów ciężarowych, w transporcie z Europy Zachodniej do Rosji i Białorusi. Polski odcinek trasy E30 ze Świecka do Warszawy, to autostrada A2. Klasę autostrady ma także obwodnica Mińska Mazowieckiego. Dalej trasa jako droga nr 2 prowadzi aż do przejścia granicznego w Kukurykach.

Rys.3. Układ głównych dróg w gminie Stanisławów.

Źródło: www.google.pl

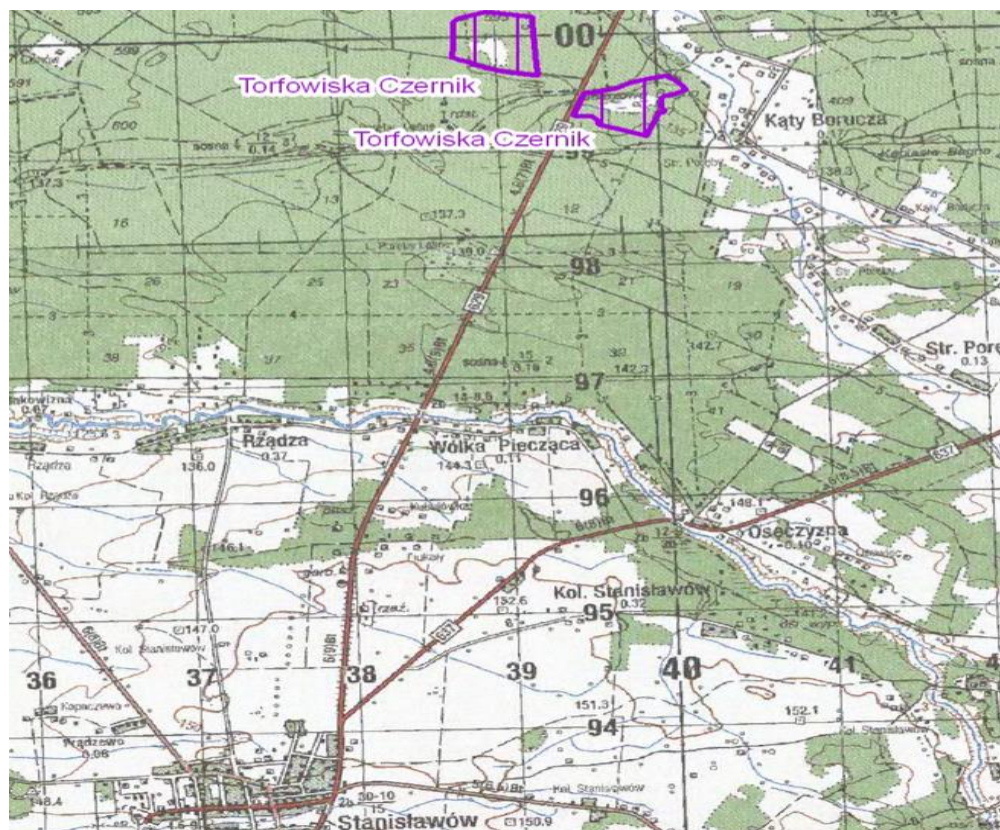
1.3. Stan środowiska naturalnego, walory przyrodnicze

Pod względem morfologicznym część środkowa i południowo – wschodnia gminy położona jest na wysoczyźnie morenowej, zaś część północno – zachodnia na poglądalnej równinie denudacyjnej stożka napływowego.

Obszar wysoczyzny morenowej wznosi się na wysokość 120 - 170m n.p.m. Powierzchnia jest tu lekko falista, o spadkach 2 – 5%, nachylona generalnie w kierunku północno – zachodnim. W krajobrazie widoczne są wzgórza wydmowe oraz zagłębienia terenowe. Wysokość względna wydmy sięga 20m. Większe wzgórza wydmowe występują w okolicach wsi Mały Stanisławów, Ładzyń, Wólka Konstancja, Ciopan, Pustelnik. Wzgórzom wydmowym towarzyszą obniżenia terenu typu deflacyjnego, zagłębione od 1,0 do 3,0m, często zatorfione.

Obszar gminy przecinają doliny rzek: Rządzy i Czarnej Strugi, zagłębione od 2,0 do 5,0m poniżej otaczającego je terenu. Ich koryta tworzą liczne zakola. Dolinki dopływów tych rzek są płytkie i słabo zaznaczają się w terenie. Obydwie rzeki charakteryzują się niewielkim przepływem i nie wywierają znacznego wpływu na stan struktury przyrodniczej gminy.

Rys. 4. Usytuowanie Torfowiska Czernik

Na terenie gminy występuje jeden obszar chroniony na podstawie ustawy o ochronie przyrody: to obszar SOO o kodzie PLH 140037 Torfowiska Czernik o powierzchni 53,8 ha, wchodzący w sieć Natura 2000. Lokalizacja została wskazana na rys.4. Obszar obejmuje dwie bezodpływowe zatorfione niecki, z których jedna znajduje się w granicach gminy Stanisławów. Z cennych gatunków roślin, występuje tam rosiczka okrągłolistna i turzyca bagienna. Z fauny – ważka zalotka większa i szlaczkoń torfowiec. Obszar jest także miejscem lęgowym żurawi.

Innymi prawnymi formami ochrony na terenie gminy są pomniki przyrody: dwa dęby i topola biała.

W południowej części gminy system przyrodniczy jest znacznie uboższy i dotyczy głównie doliny rzeki Czarnej, która płynie z południowego wschodu na północny zachód, uchodząc do Kanału Żerańskiego. Brak tu jest również większych płatów zadrzewień i lasów. Jest to spowodowane występowaniem w tym rejonie najżyźniejszych w gminie gleb i związanego z tym rozwiniętego rolnictwa.

Na terenie gminy nie występują udokumentowane złoża kopalin, lokalne znaczenie jako surowiec budowlany, mają gliny oraz piaski wydymowe. Te ostatnie są przedmiotem lokalnej eksploatacji na małą skalę.

1.4. Lasy.

Lasy pokrywają 3129 ha powierzchni gminy, z tego 39% stanowi własność Lasów Państwowych. Wskaźnik lesistości gminy wynoszący 29,3%, jest znacznie wyższy od średniego w powiecie, który wynosi 21,1%. Ma to istotne znaczenie dla sposobu zagospodarowania terenów, możliwości turystycznego wykorzystania środowiska oraz planowania rozwoju infrastruktury technicznej. Najwyższą lesistością charakteryzuje się północna część gminy, znacznym pokryciem lasami charakteryzuje się również obszar w formie pasa przebiegającego równoleżnikowo przez jej środkową część.

Lasy na terenie gminy występują nierównomiernie. Największą powierzchnię zajmują w części północnej gminy (na prawym brzegu Rządzy). W części środkowej i wschodniej tworzą kilka zwartych kompleksów. W części zachodniej powierzchnia lasów jest najmniejsza.

W kompleksach lasów państwowych dominują siedliska borowe z przewagą boru świeżego, w skład którego wchodzi głównie sosna (ok. 80%), a tylko sporadycznie brzoza i dąb. Jedynie uroczysko Szymankowszczyzna reprezentuje typ siedliskowy

boru mieszanego świeżego; lasy prywatne tworzą wiele małych kompleksów, występuje tam typ siedliskowy boru świeżego z dominującym gatunkiem - sosną.

Lasy państwowe należące do Nadleśnictwa Drewnica od 2005 r. włączone są do Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Warszawskie”. Leśne kompleksy promocyjne są obszarami funkcjonalnymi o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym, tworzonymi w celu promocji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz ochrony zasobów przyrody. W leśnych kompleksach promocyjnych preferowana jest funkcja edukacyjna. Gospodarka prowadzona jest w oparciu o program gospodarczo-ochronny, opracowywany przez dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, który określa kierunki działań w celu udostępniania lasu m.in. dla potrzeb edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych. Część lasów objęta jest szczególną ochroną jako lasy ochronne.

1.5. Wody.

Przez obszar gminy nie przepływa żadna większa rzeka. Obszar ten leży w dorzeczu Narwi, południowa część gminy przynależy do zlewni rzeki Czarnej, a obszar położony na północy gminy przynależy do zlewni rzeki Rządzy. Inne ciek wodne, stanowiące przeważnie dopływy wymienionych wyżej rzek mają charakter lokalny. Sieć drobnych cieków jest liczna, uzupełniona siecią kanałów melioracyjnych.

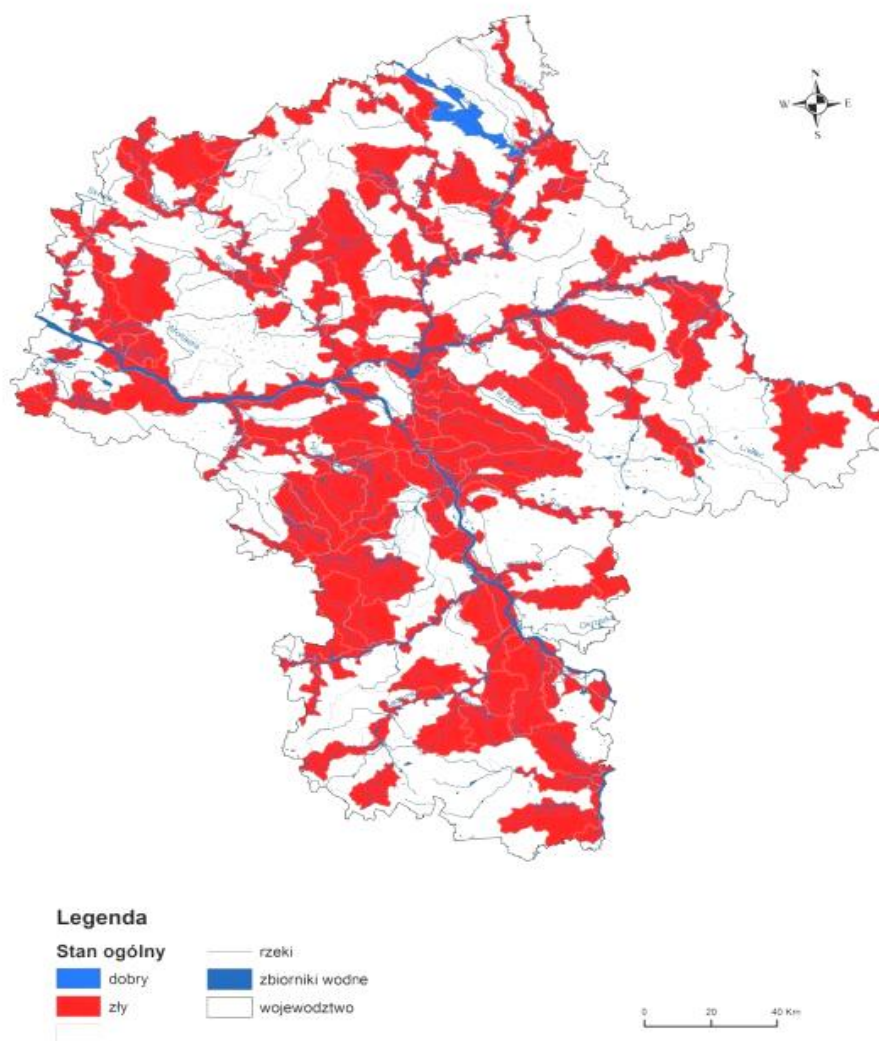
Na odcinkach cieków wodnych o małych przepływach w okresach letnich susz dochodzi do ich całkowitego wysychania. W zagłębieniach terenu występują małe zbiorniki, torfowiska i bagna. W wyniku prac melioracyjnych ilość zbiorników wodnych na przestrzeni ostatnich lat znacznie zmalała. Na terenie gminy występują także sztuczne zbiorniki wodne tj. stawy rybne oraz zbiorniki zasobowe na potrzeby indywidualnych gospodarstw. Najważniejszymi zbiornikami wód jest kompleks stawów we wsi Zawiesiuchy na rzece Czarnej.

Na jakość wód powierzchniowych wpływają uwarunkowania naturalne, tj.: warunki klimatyczne, hydrograficzne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach oraz presje antropogeniczne. Podstawowymi źródłami antropogenicznego zanieczyszczenia wód powierzchniowych są odprowadzane do wód ścieki, przede wszystkim:

- komunalne z jednostek osadniczych,
- przemysłowe,
- wody opadowe z terenów zurbanizowanych,

- ze starych składowisk odpadów komunalnych,
- spływy powierzchniowe z terenów rolniczych i komunikacyjnych,
- niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin,
- niewłaściwie składowane odchody zwierzęce powstające w gospodarstwach rolnych.

Rys. 5. Ocena stanu ogólnego Jednolitych Części Wód Podziemnych woj. mazowieckiego.

Mapa 3.4. Ocena stanu ogólnego JCWP rzecznych województwa mazowieckiego za okres 2010-2013 (źródło: WIOŚ)

Największą rzeką przepływającą przez obszar gminy jest Rządza, której stan (potencjał) ekologiczny zaklasyfikowano (u ujścia do Zalewu Zegrzyńskiego) w 2013 r. jako umiarkowany, stan ogólny jako zły. Potencjał ekologiczny rzeki

Czarnej (przy ujściu do Kanału Żerańskiego) został zakwalifikowany jako umiarkowany, stan ogólny jako zły.

Ogólna ocena stanu wód powierzchniowych województwa mazowieckiego sporządzona przez WIOŚ za lata 2010-2013, jest jednoznacznie niekorzystna [Mapa 3.4]. Obrazuje to jednocześnie skalę potrzeb w zakresie poprawy gospodarki wodno-ściekowej, w tym w zakresie ścieków komunalnych.

Analiza ilości zużywanej wody z sieci wodociągowej (28 m³ /mieszkańca/rok) oraz ilości ścieków dostarczanych do oczyszczalni w Stanisławowie (140 m³/dobę wg sprawozdań) wskazuje, że pozostaje co najmniej 300-320 m³ ścieków na dobę, co do których nie wiadomo w jaki sposób są oczyszczane. Jeśli nawet założymy, że pewna ich część jest dostarczana do innych oczyszczalni ścieków, to jest wysoce prawdopodobne, że i tak ponad 200 m³ ścieków każdej doby trafia do wód i gruntu. Stanowi to bardzo poważne zagrożenie trwałym zanieczyszczeniem środowiska naturalnego w gminie. Nie rozwiązane problemy związane z odbiorem i oczyszczaniem ścieków, są jednymi z kluczowych wpływających na stan środowiska gminy Stanisławów.

Obszar gminy jest położony ponad fragmentem trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych „Subniecka warszawska - część centralna” GZWP 215A oraz utworami czwartorzędowymi. Z czwartorzędowego poziomu wodonośnego czerpana jest woda przez większość studni lokalnych, natomiast wody trzeciorzędowe stanowią perspektywiczny zbiornik zaopatrzenia w wodę regionu.

1.6. Zagospodarowanie przestrzenne

Powierzchnia gminy wynosiła na koniec 2011 r. 106,37 km², co stanowiło 9,1% powierzchni powiatu mińskiego.

Strukturę użytkowania gruntów w gminie przedstawia Tabela 1:

Tab. 1. Struktura użytkowania gruntów w gminie Stanisławów (dane geodezyjne)

Kategoria użytków	pow. [ha]	%
Użytki rolne	6608	62,1%
w tym: - zabudowane	216	2,03%
Lasy, w tym grunty zadrzewione i zakrzewione	3405	32,0%
w tym: - lasy	3129	29,4%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	422	4,0%
w tym: - mieszkaniowe	83	0,80%
- przemysłowe	6	0,06%
- tereny komunikacyjne	296	2,78%
Grunty pod wodami	96	0,9%
Nieużytki	103	1,0%
Tereny różne	3	0,03%
Suma powierzchni:	10637	100,0%

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stanisławów przyjęto uchwałą Rady Gminy Stanisławów nr XIV /76/2008 z dnia 17 marca 2008 r. Plany zagospodarowania przestrzennego, które obowiązują dla części wsi Pustelnik i Ładzyń zostały uchwalone w 2006 roku, natomiast plany dla wsi Retków, części wsi Stanisławów, Mały Stanisławów, Prądzewo-Kopaczewo i części wsi Szymankowszczyzna, są w trakcie opracowania. Ponadto obowiązuje jeszcze 18 zmian (przyjętych w latach 1999-2002) PZP Gminy z 1994 r., który stracił ważność z końcem 2003 r. Dotyczą one jednak pojedynczych działek albo grup działek, nie regulując kompleksowo gospodarki przestrzennej gminy. Ponadto z racji okresu, w którym były wprowadzane, trudno byłoby stwierdzić, że są adekwatne do obecnych potrzeb, a na pewno nie mogą stanowić podstawy do zarządzania zagospodarowaniem przestrzennym w gminie. W 2013 r. uchwalono także dwie uchwały w sprawie planu pod linię 400 kV oraz stację elektroenergetyczną 400/220 kV.

Kształtowanie polityki przestrzennej gminy powinno być oparte o zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju, optymalnego gospodarowania przestrzenią, wzrostu standardów cywilizacyjnych i dobrobytu mieszkańców poprzez rozwój gospodarki przy zapewnieniu ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych.

W Studium z 2008 r. nie wyznaczono w części „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, w przejrzysty sposób stref rozwoju funkcji (struktury funkcjonalno – przestrzennej), a jedynie wyróżniono tereny o następującym przeznaczeniu:

- a) tereny zabudowy mieszkaniowej,
- b) tereny zabudowy usługowej,
- c) tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej,
- d) tereny zabudowy lotniskowej.

Założono przy tym, że:

- obszar zabudowy wielorodzinnej nie będzie ulegał powiększeniu (pozostało 0,22 ha w Pustelniku)
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, koncentrować się będzie w miejscowościach Stanisławów, Pustelnik i Ładzyń,
- zabudowa usługowa, koncentrująca się we wsiach Stanisławów, Pustelnik i (w bardzo małym stopniu) Ładzyń, nie będzie lokowana w pozostałych wsiach lub b. małym stopniu jedynie jako uzupełniająca,
- zabudowa techniczno-produkcyjna pozostanie skoncentrowana w Stanisławowie i Pustelniku oraz Retkowie.

Takie zapisy są źródłem ryzyk rozwojowych, (brak równowagi w rozwoju, bezpośrednie sąsiedztwo terenów produkcyjno-usługowych z dużymi kompleksami zabudowy mieszkaniowej), ignorują istotne (i znane w chwili opracowania) czynniki, jak węzeł autostradowy w odległości ok. 3 km od granicy gminy (brak terenów zabudowy produkcyjno-usługowej), możliwości związane z budową obwodnic w ciągu DW 637 i DK 50, ograniczenie lokalizacji zabudowy P/U głównie do Stanisławowa i w niewielkim stopniu – Pustelnika. W zmienionym Studium zwiększono znacznie liczbę, a przede wszystkim zasięgi stref zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, nie podkreślono jednak w wystarczającym stopniu funkcji obsługowej transportu międzyregionalnego w części gminy położonej przy drodze nr 50. Wydaje się również, że nader swobodnie wyznaczono obszary dolesień, nie uwzględniając innych, bardziej atrakcyjnych z punktu widzenia rozwojowego alternatyw. Zatem pomimo trafnej diagnozy co do kierunków rozwoju obszaru gminy (spadek znaczenia produkcji rolniczej, rozwój budownictwa mieszkaniowego i lotniskowego), nie uwzględniono w pełni zmian zachodzących w otoczeniu gminy i nie wykorzystano wszystkich możliwości związanych z tymi zmianami.

W znacznej liczbie ankiet, mieszkańcy negatywnie ocenili aktualny stan i brak działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy.

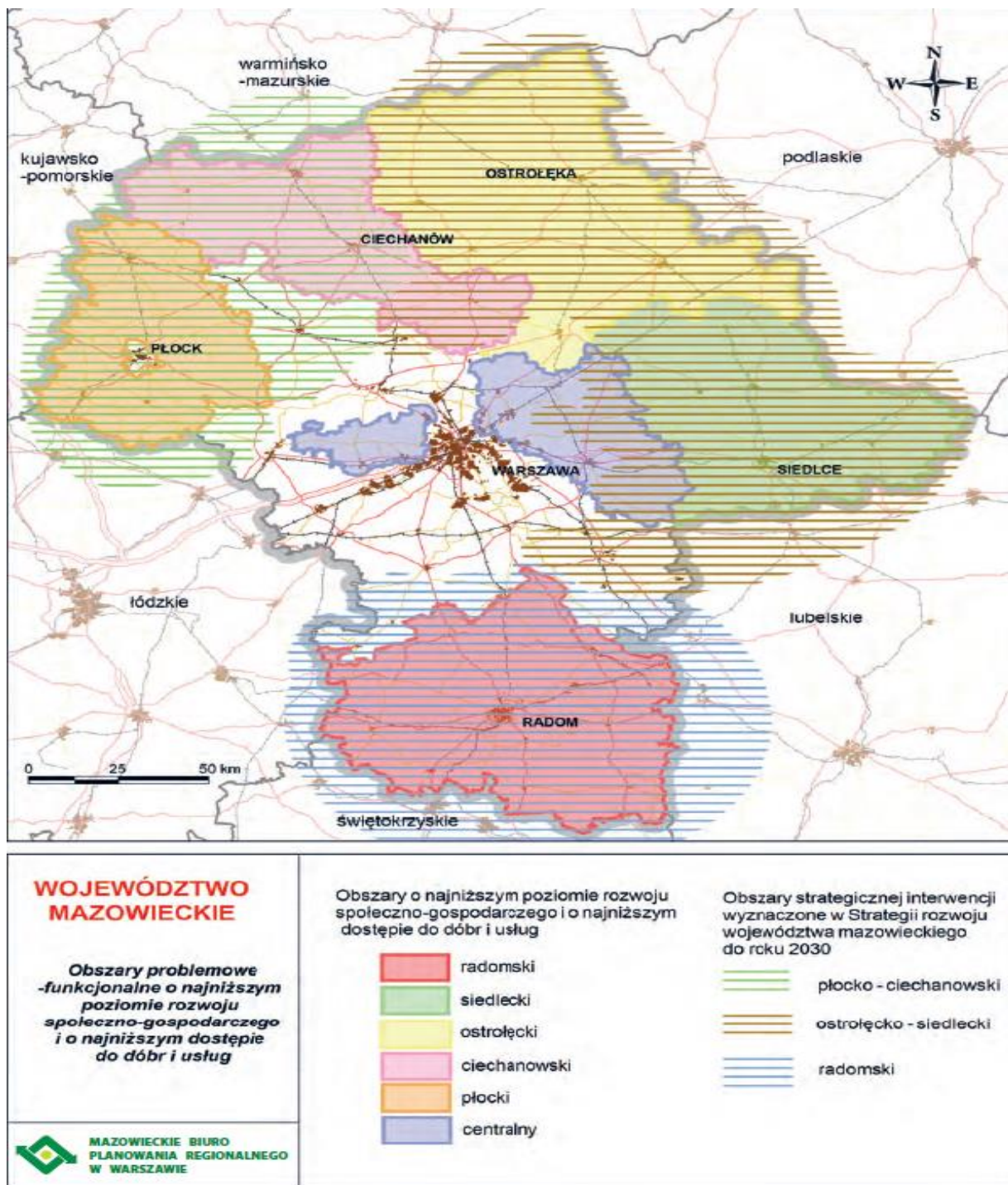
Polityka przestrzenna Gminy powinna zostać poddana analizie i z uwzględnieniem rozstrzygnięć zawartych w strategii rozwoju – zweryfikowana. Powinno to znaleźć swoje odzwierciedlenie zarówno w SUIKZP, jak i planach miejscowych, które powinny zostać opracowane dla kluczowych jednostek planistycznych, szczególnie w rejonach o odnotowanej/oczekiwanej zwiększonej intensywności procesów inwestycyjnych, w tym w południowej części gminy, a także dla jednostek, w których uwarunkowania przyrodniczo – krajobrazowe są szczególnie istotne (północne rejon gminy).

Obszar powiatu mińskiego został zakwalifikowany w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, jako obszar problemowy - funkcjonalny o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego i o najniższym dostępie do dóbr i usług (podobnie jak 28 innych powiatów województwa).

Cytując za PZP Województwa Mazowieckiego:

„Cechami wspólnymi wszystkich peryferyjnych obszarów problemowych jest przede wszystkim ich rolniczy charakter, o czym świadczy wysoki udział pracujących w rolnictwie oraz relatywnie niska przedsiębiorczość w sektorach pozarolniczych, a w konsekwencji niskie wydatki inwestycyjne oraz dochody samorządów lokalnych z PIT i CIT. Charakterystyczną cechą tych obszarów jest często również wysokie bezrobocie oraz niskie przeciętne wynagrodzenie brutto na mieszkańca. W przedmiotowych obszarach zachodzą niekorzystne procesy demograficzne: ujemny przyrost naturalny oraz systematyczny, długotrwały odpływ ludności, szczególnie młodych, wykształconych i najbardziej przedsiębiorczych mieszkańców obszarów wiejskich. Konsekwencją tych zjawisk jest wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) i względnie niski poziom wykształcenia ludności. Peryferyjne obszary problemowe są niedoinwestowane pod względem infrastruktury technicznej. Szczególnie słaba jest jakość dróg – zarówno tych realizujących powiązania zewnętrzne jak i wewnętrzne obszaru (w tym gminnych i powiatowych). Niski jest odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnych i gazowych, niedostatecznie rozwinięta jest także infrastruktura telekomunikacyjna, czego efektem jest słaba dostępność do szerokopasmowego internetu oraz usług informatycznych. Duże niedoinwestowanie dotyczy również

infrastruktury społecznej. W poszczególnych obszarach problemowych odnotowuje się różne nasilenie przedstawionych wyżej zjawisk”. W przypadku Stanisławowa pozytywną cechą jest stosunkowo niska stopa bezrobocia związana z dobrą dostępnością rynków pracy aglomeracji warszawskiej i Mińska Mazowieckiego. Wszystkie pozostałe cechy typowe dla obszarów problemowych występują w gminie.

Zródło: opracowanie MBPR na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Rys. 6. Obszary problemowe w woj. mazowieckim

1.7. Walory kulturowe, ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego

Ślady osadnictwa na terenie gminy Stanisławów sięgają epoki kamienia, zidentyfikowano obozowiska z okresu neolitu lub wczesnej epoki brązu, ślady osadnictwa z okresu starożytności i średniowiecza. Intensywny rozwój osadnictwa miał miejsce dopiero w XV i XVI wieku. W 1523 r. lokowano miasto Stanisławów na gruntach wsi Cisek. Miasto posiadało jeden z większych rynków. Przez teren obecnej gminy przebiegał średniowieczny szlak handlowy łączący Polskę z Litwą. Prowadził on od Warszawy między innymi przez miejscowości: Pustelnik, Stanisławów, Sokóle. Utrata praw miejskich nastąpiła w 1867 r., a Stanisławów przestał być istotnym ośrodkiem handlu na Mazowszu.

Na terenie gminy nie występują obiekty dziedzictwa kulturowego i historycznego o szczególnej wartości. Lista zabytków wpisanych do rejestru zabytków obejmuje:

- kościół murowany w Stanisławowie z około 1530 r., restaurowany w 1620 r., przebudowany w 1826 r., odbudowany w latach 1958-1962 po zniszczeniach z 1944 r.,
- układ urbanistyczny założenia staromiejskiego Stanisławowa, XVI - XIX w.,
- zajazd w Stanisławowie, murowany w latach 1813-1816, zniszczony w 1944 r., odbudowany w latach 1958-1962, remontowany w 1986 r.,
- ruiny zespołu dworskiego w Stanisławowie:
 - a. dwór drewniany z pierwszej poł. XIX w. (pozostałości), wzniesiony na miejscu dworu z XVI w. zbudowanego dla królowej Bony
 - b. pozostałości parku z pierwszej poł. XIX w.

Postulowane do wpisania do rejestru zabytków:

- plebania przy kościele parafialnym w Stanisławowie, murowana z ok. 1881 r.,
- dwór w Zawiesiuchach, murowany z XIX/XX w.

Zabytki nieruchome włączone do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków:

- 2 cmentarze rzymskokatolickie, ok. poł. XIX w. we wsiach Stanisławów i Pustelnik
- cmentarz żydowski z XIX w. w Stanisławowie
- dzwonnica, drewniana z XVIII w. w Stanisławowie
- młyn wodny w Łęce z początku XX w.

- dawna szkoła powszechna w Pustelniku z pocz. XX w.
- kilka kapliczek i remiza w Czarnej
- ok. 30 budynków mieszkalnych z lat '20 i '30 XX w.,

Na terenie gminy zewidencjonowano 22 stanowiska archeologiczne – chronologicznie sięgają od okresu neolitu do nowożytności. Większość stanowisk należy do pozostałości osad i obozowisk charakterystycznych dla wydmowych terenów Mazowsza. [źródło: *SUiKZP gminy Stanisławów*]

2. Społeczeństwo

2.1. Demografia

Liczba mieszkańców gminy ulega systematycznemu zwiększeniu. W 2002 r. było w gminie 6200 mieszkańców, zaś w końcu 2014 r. 6484 osoby zameldowane na pobyt stały. Dla oszacowania rzeczywistej liczby osób zamieszkujących gminę w danym okresie, do liczby zameldowanych na stałe należy dodać ok. 100 osób meldujących się na pobyt czasowy oraz nieokreśloną dotychczas liczbę osób zamieszkujących na terenie gminy bez spełnienia obowiązku meldunkowego (osoby przeprowadzające się na teren gminy lecz nie zmieniające dotychczasowego miejsca zameldowania). Należy również uwzględnić zmniejszenie liczby mieszkańców, związane z wyjazdami do pracy lub nauki poza teren gminy, co nie jest odnotowywane w statystykach i ewidencji.

W 2014 r. mieszkańcy gminy Stanisławów stanowili zaledwie 4,4% ogólnej liczby mieszkańców powiatu mińskiego. Równocześnie powierzchnia gminy stanowi 9,6% powierzchni powiatu – pokazuje to, o ile niższa jest średnia gęstość zaludnienia gminy w stosunku do powiatu – średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 61 osób/km² (po odjęciu lasów i wód: 91 osób/km²). Stanowi to zaledwie 41% średniej gęstości na terenie województwa mazowieckiego i ok. 47% średniej w powiecie mińskim.

Z uwagi na niski ogólny wskaźnik zaludnienia, gmina posiada znaczny potencjał do wzrostu liczby mieszkańców.

W okresie od 2008 r. do 2014 r., liczba mieszkańców gminy wzrosła o 5,8%.

Gmina charakteryzowała się do 2006 r. ujemnym lub zerowym saldem przyrostu naturalnego (od -3,2 na 1000 ludności w 2003 r., do -1,3 w 2006 r.) Od 2007 przez 8 lat saldo to było dodatnie. Trudno jednak zakładać, że trend się utrzyma, wobec spadającej istotnie liczby zawieranych małżeństw (z 7,5/1000 mieszk. w 2007 r. do 4,5/1000 mieszk. w 2014 r.). Pozytywnym czynnikiem pozwalającym utrwalić

pozytywny trend, mógłby być zwiększony napływ nowych młodych mieszkańców na obszar gminy, co jak już wskazano, może być bardzo trudne.

Wykres 1. Zmiana liczby mieszkańców gminy Stanisławów

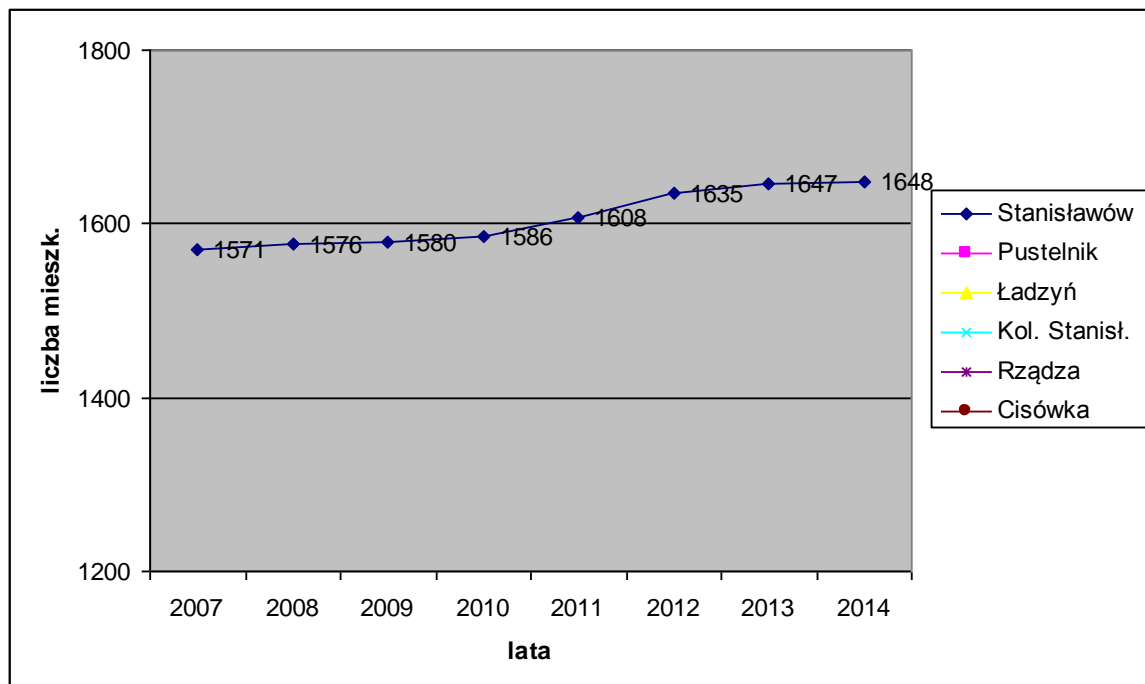
W granicach gminy znajduje się 29 sołectw (29 miejscowości). Największą pod względem zaludnienia miejscowością jest ośrodek gminny Stanisławów, licząca w 2014 r. 1648 osób (w 2007 r. 1571 osób), a następnie Pustelnik 547 osób (w 2007 r. 483 osoby), Rządza – w 2014 r. 376 osób (w 2007 r. 360 osób), Ładzyń 328 osób (w 2007 r. 299 osób). Można stwierdzić, że liczba mieszkańców w poszczególnych wsiach ulega istotnym zmianom na przestrzeni ostatnich 8 lat. I tak w Cisówce zmniejszyła się o ponad 9%, w Stanisławowie wzrosła o ok. 4,9% i tempo wzrostu wyraźnie osłabło od 2012 r., w Ładzyniu wzrosła o 10% od 2007 r., w Rządzy jedynie o 3,9 %. Dość znaczny wzrost odnotowano w Kolonii Stanisławów – o 11%, lecz uległ on wyhamowaniu. Najsilniejszy wzrost odnotowano w położonym najbliżej Warszawy Pustelniku – aż o 13,2%. Należy spodziewać się utrzymania tych proporcji, tzn. niezależnie od wartości bezwzględnych, dynamika wzrostu liczby mieszkańców będzie największa w Pustelniku i Ładzyniu. Analiza liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach wskazuje zatem, że aż 44% ogólnej liczby ludności gminy, zamieszkuje w 4 miejscowościach: Stanisławów, Pustelnik, Ładzyń i Rządza. Wraz z

kolejnymi czterema wsiami (patrz Tabela nr 2 jest to już 60%, a z następnymi trzema – 70% ogółu mieszkańców gminy.

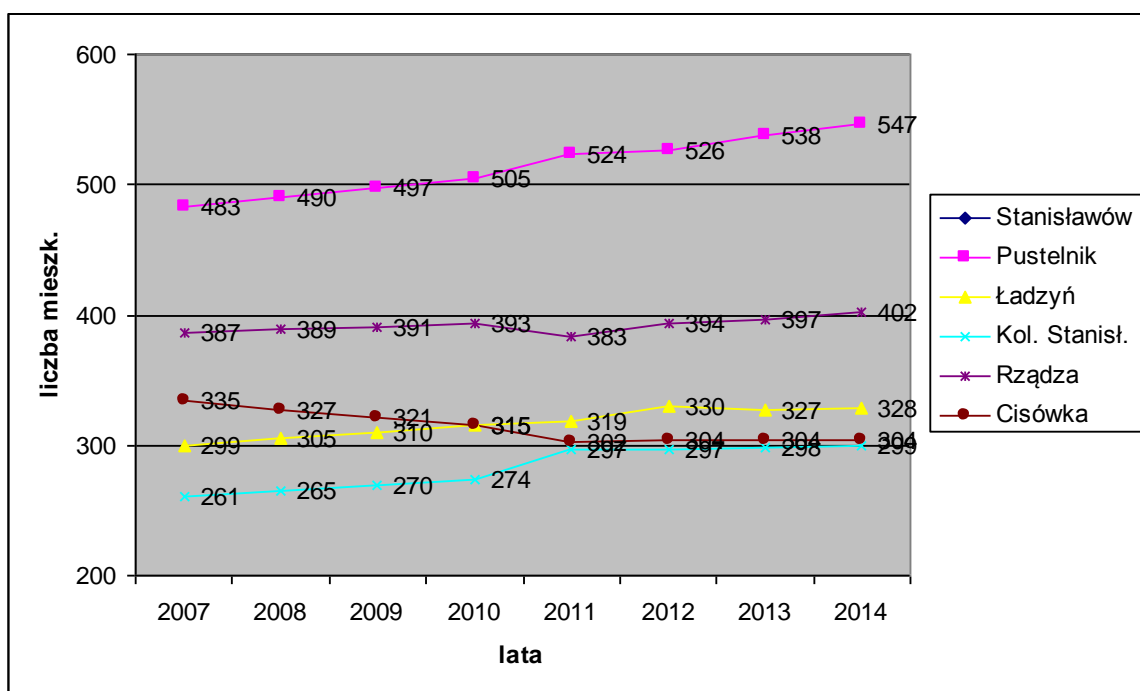
Tabela nr 2. Liczba mieszkańców wsi i procentowy udział w stosunku do ogółu w 2014 r.

Wieś	Liczba mieszkańców	% ogółu ludności gminy
Stanisławów	1 631	25,1%
Pustelnik	520	8,0%
Rządza	389	6,0%
Ładzyń	325	5,0%
Cisówka	303	4,7%
Kolonie Stanisław	294	4,5%
Goździówka	238	3,7%
Wólka Czarnińska	231	3,6%
Retków	213	3,3%
Sokóle	206	3,2%
Lubomin	189	2,9%

Wykres nr 2. Dynamika zmian liczby mieszkańców Stanisławowa

Wykres nr 3. Dynamika zmian liczby mieszkańców największych wsi w gminie poza Stanisławowem

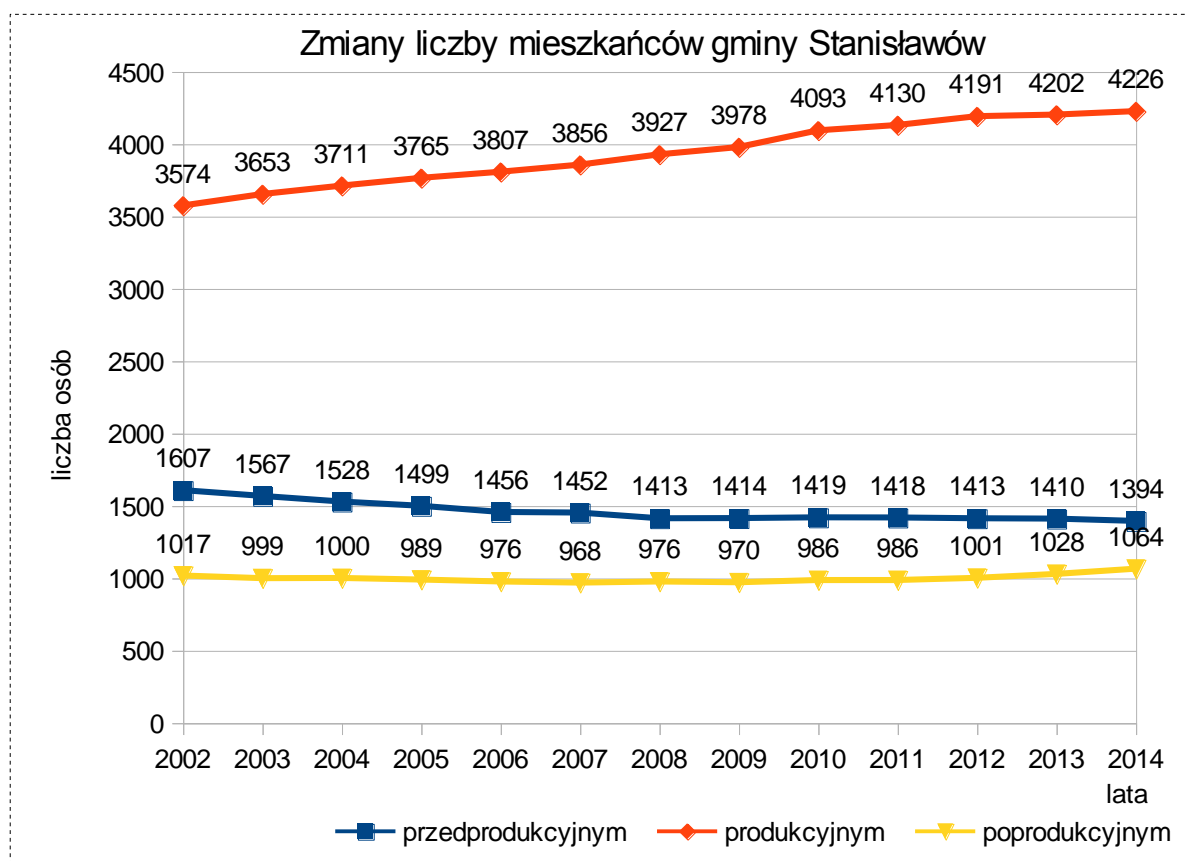

Na przestrzeni ostatnich 5 lat następuje sukcesywne pogorszenie jednego ze wskaźników obciążenia demograficznego: liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – z 72,9 w 2010 r. do 77,8 w 2014 r. Wynika to z faktu, że w tym okresie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła w gminie o 3,3%, zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 3,2%. Jest to zatem sygnał wskazujący na ryzyko pogorszenia proporcji poszczególnych grup wiekowych w nieodległej przyszłości.

Na terenie gminy od 12 lat występuje (poza 2010 r.) dodatnie saldo migracji. Wahało się ono od 3,38/1000 mieszk. w 2003 r. do 1,44 w 2006 r. i 8,33 w 2009, by spaść do -0,92 w 2010r. W stosunku do wcześniejszego okresu, od 2012 r. liczba mieszkańców zwiększała się w wyniku migracji w nieco słabszym tempie: od 5,6/1000 mieszk. W 2011 r. do 1,2/1000 mieszk. W 2013 r. W kolejnych okresach dynamika przyrostu liczby mieszkańców może ulec osłabieniu. W przypadku wystąpienia niekorzystnych czynników (oferta tanich mieszkań na wynajem, pogorszenie sytuacji makroekonomicznej, nie rozwiązanie problemów z infrastrukturą w gminie), saldo migracji w kolejnych latach będzie niskie. Wstępnym potwierdzeniem osłabienia migracji jest spadek liczby decyzji o warunkach zabudowy (dla bud.

mieszkalnych) do 85 w 2014 r. z ponad 150-180 we wcześniejszych latach. Należy podkreślić, że dane dotyczące migracji, odzwierciedlają sytuację rejestrowaną w oficjalnych statystykach GUS. W rzeczywistości mamy do czynienia także z migracjami, których te statystyki nie uwzględniają, zatem rzeczywisty obraz sytuacji może nieco odbiegać od rejestrowanego.

Wykres nr 4. Zmiany liczby mieszkańców gminy Stanisławów w ekonomicznych grupach wiekowych

Procentowy udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym waha się od 13 lat wokół 15-16 %. W 2002 r. było to 16,4%, następnie odsetek ten powoli zmniejszył się do 15,1% w 2011r., by następnie dynamicznie wzrastać. W związku z wejściem w wiek poprodukcyjny kolejnych roczników wyżu demograficznego lat '60, nastąpi utrwalenie negatywnego trendu, jeśli tempo napływu nowych mieszkańców do gminy spadnie. Wzrost liczby osób starszych w proporcji do pozostałych, będzie miał wpływ nie tylko na lokalną gospodarkę, ale także na budżet Gminy – emerytury pobierane przez te osoby są zawsze niższe niż ich wynagrodzenia, zatem zmiany liczby osób w wieku

poprodukcyjnym będą miały negatywny wpływ na wielkość dochodów z tytułu PIT. Osoby te częściej też będą wymagały wsparcia przez pomoc społeczną.

Udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców spadł z 29% w 2002 r. i 25% w 2007 r. do 20,9% w 2014r. Udział liczby osób produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, utrzymuje się na stabilnym poziomie ok. 62,4% – 62,9%. Napływ nowych mieszkańców pozwoliłby utrzymać ten pozytywny stan.

W gminie na 100 mężczyzn przypadało w 2014 r. 99 kobiet. Proporcja ta utrzymuje się na w przedziale 99-101 od 2002 roku.

2.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Struktura wiekowa mieszkańców gminy uległa znaczącym zmianom:

Tab. 3 Struktura wiekowa mieszkańców gminy Stanisławów w latach 2005-2014

Ludność według grup wieku:											zmiana % 2014-2005
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
0-4 lat	319	314	334	348	365	369	371	384	401	403	26,3%
5-9 lat	411	377	372	342	339	337	334	342	353	366	-10,9%
10-14 lat	460	459	443	446	426	436	432	418	377	358	-22,2%
15-19 lat	515	506	501	481	488	466	470	472	469	448	-13,0%
20-24 lat	533	556	538	515	505	498	497	498	490	505	-5,3%
25-29 lat	499	499	519	555	580	554	551	538	535	524	5,0%
30-34 lat	418	418	450	469	473	515	526	555	558	562	34,4%
35-39 lat	407	401	391	399	413	462	467	492	504	509	25,1%
40-44 lat	398	393	395	394	406	419	422	412	426	449	12,8%
45-49 lat	482	472	466	447	410	396	399	399	407	416	-13,7%
50-54 lat	421	444	442	459	458	482	465	469	449	411	-2,4%
55-59 lat	307	322	360	379	410	424	453	441	447	461	50,2%
60-64 lat	198	213	218	237	249	297	316	353	373	406	105,1%
65-69 lat	234	208	182	171	174	178	183	197	220	236	0,9%
70 lat i więcej	651	657	665	674	666	665	648	635	631	630	-3,2%

– w stosunku do 2005 r. grupie osób najmłodszych obserwuje się wzrost wynikający zapewne z wpływu wyżu lat '80 (i częściowo z migracji ostatnich lat), przy równoczesnym zmniejszeniu o ok. 11% dzieci starszych i aż o 35% liczby nastolatków. Ten spadek jest także zauważalny w grupie osób w wieku 20-24 lat, w przedziale 25-29 także występuje trend spadkowy (przy dodatniej jeszcze różnicy 2014-2005). Największe zmiany można obserwować w grupie osób w wieku produkcyjnym – wzrosła znacząco liczba osób w wieku 30-44 lata – o ponad 70%, ale także 55-59 – o ponad 50%. Największa zmiana występuje w grupie osób w wieku 60-64 lat – nastąpił

wzrost aż o 105% w stosunku do 2005 r. Ludzie ci w najbliższych latach wejdą w wiek emerytalny, część spośród nich ze względu na stan zdrowia będzie w jakimś stopniu niepełnosprawna. Należy zwrócić także uwagę, że w 2020 r. grupa wiekowa 60-64 będzie jeszcze bardziej liczna – o ok. 11-12%. Znaczący wzrost liczebności będzie miał miejsce także w grupie osób najstarszych – powyżej 70 lat. Przedstawione powyżej zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców, będą miały wpływ zarówno na finanse gminy (osoby wchodzące w wiek emerytalny osiągając mniejsze dochody nie zwiększają wpływów z PIT), a jednocześnie będą wymagały zwiększonej uwagi i opieki, z powodu pogorszenia sytuacji materialnej, stanu zdrowia, rosnącej niesamodzielności. Po „wygaszeniu” demograficznego echa lat '80, nastąpi także spadek liczby dzieci. Jedynym sposobem niwelowania skutków tych negatywnych zjawisk demograficznych, jest zapewnienie napływu nowych mieszkańców (młodych rodzin) na teren gminy.

Dane o wykształceniu w statystyce publicznej są publikowane dla powiatów: w gminach wiejskich powiatu mińskiego zamieszkiwało w 2011 r. 27459 osób (dane Spisu Powszechnego z 2011 r.) Struktura wykształcenia była następująca:

Tab. 4 Struktura wykształcenia mieszkańców gmin wiejskich powiatu mińskiego w 2011 r.

Wykształcenie	Liczba osób	% udział w powiecie mińskim	% udział na wsi w Polsce
wyższe	7889	11,3%	9,9 %
średnie i policealne - ogółem	20540	29,3%	25,5 %
średnie i policealne - średnie zawodowe	10963	15,7%	15,1 %
średnie i policealne - średnie ogólnokształcące	8268	11,8%	8,9 %
zasadnicze zawodowe	17901	25,6%	26,5 %
gimnazjalne	3883	5,5%	6 %
podstawowe ukończone	17389	24,8%	25,6 %
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1391	2,0%	6,4 %

W stosunku do średnich wielkości w kraju, odsetek ludności z wyższym wykształceniem jest w powiecie mińskim wyższy o 1,4% punktu procentowego wyższy niż uśredniona terenach wiejskich w Polsce. Analogicznie nieco wyższy jest udział osób z wykształceniem średnim. W powiecie mińskim jest mniej o 0,8 punktu procentowego osób z wykształceniem podstawowym niż średnio w kraju i 4,4 punktu

procentowego niż średnio w kraju mniej osób bez jakiegokolwiek ukończonego wykształcenia.

2.3. Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania

Wg danych GUS z PSR w 2010 r., spośród zidentyfikowanych na terenie gminy gospodarstw domowych w gospodarstwach rolnych, 938 z nich osiągało dochody z różnych źródeł, z tego 815 (87%) gospodarstw domowych osiągało dochód z działalności rolniczej, zaś 501 (53%) gospodarstw deklarowało, że uzyskuje dochód również z pracy najemnej, co świadczy o tym, że w większości przypadków w gospodarstwach domowych prowadzonych w gospodarstwach rolnych, były co najmniej dwa źródła utrzymania. Liczba gospodarstw, dla których źródłem utrzymania jest także dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej jest bardzo niska – zaledwie 12 % gospodarstw dywersyfikuje w ten sposób swoje dochody. Struktura źródeł dochodów potwierdza słabość sektora rolnego w gminie – tylko nieliczne gospodarstwa osiągają wystarczająco wysokie dochody z działalności rolniczej, pozostałe poszukują alternatywnych źródeł dochodu, lecz rzadko jest to działalność gospodarcza.

Tab.5 Struktura gospodarstw domowych według źródeł dochodu

Gospodarstwa domowe osiągające dochody	938
w tym:	
z dochodem z działalności rolniczej	815
z dochodem z emerytury i renty	168
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	116
z dochodem z pracy najemnej	501
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	37
bez dochodów z działalności rolniczej	123
bez dochodów z emerytury i renty	770
bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	723
bez dochodów z pracy najemnej	437
bez dochodów z innych niezarobkowych źródeł poza emerytura i rentą	901

Źródło: GUS, *Powszechny Spis Rolny 2010 r.*

Dochód z działalności rolniczej osiągało ok. 87% gospodarstw domowych, w których występował właściciel gospodarstwa rolnego. Było to o 9 punktów procentowych więcej niż średnio w powiecie mińskim (78%), ale o 4 punkty procentowe mniej niż średnio w gminach wiejskich województwa mazowieckiego (92%).

2.4. Struktura zatrudnienia i rynek pracy

Liczba pracujących na terenie gminy (*oprócz pracujących w rolnictwie i prowadzących działalność gospodarczą oraz pracujących w podmiotach zatrudniających mniej niż 9 osób) zmniejszyła się z 683 w 2007 r. do 610 w 2014 r., pomimo wzrostu liczby mieszkańców w tym okresie i wejścia w dorosłość osób urodzonych w latach '80 XX w. (echo demograficzne wyżu lat '50-60). Zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn odnotowano w ostatnich 2 latach niewielki wzrost liczby pracujących po dość znacznym spadku. Liczba pracujących poza rolnictwem osób z terenu gminy jest obecnie jeszcze trudniejsza do oszacowania ze względu na ograniczenia statystyki publicznej, powszechne stosowanie umów cywilno-prawnych zamiast umów o pracę oraz znaczny udział szarej strefy w gospodarce.

Tabela 6. Liczba pracujących* z terenu gminy w podmiotach o zatrudnieniu 9 i więcej osób

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pracujący ogółem	683	633	638	628	633	575	588	610
mężczyźni	396	361	358	360	357	301	300	313
kobiety	287	272	280	268	276	274	288	297

Liczba miejsc pracy istniejących na terenie gminy jest niska – mieszkańcy w większości pracują w znacznej odległości od miejsca zamieszkania. W 2006 r. na podstawie danych Min. Finansów dokonano oszacowania liczby osób wyjeżdżających i przyjeżdżających do pracy na terenie gminy. Wg danych GUS, w 2006 r. liczba osób wyjeżdżających codziennie do pracy z terenu gminy wynosiła 749, zaś przyjeżdżających na jej teren 91. Jeśli uwzględnić, że statystyka obejmowała tylko osoby zatrudnione na umowie o pracę, należy przyjąć, że liczba wyjeżdżających mogła być o 20-30 % większa. Obecnie należy zakładać, że relacja ta jest podobna, lub gorsza. Ma to miejsce w warunkach niewystarczającej dostępności komunikacyjnej niektórych wsi na terenie gminy.

Tabela 7. Wskaźnik liczby pracujących /1000 mieszkańców w powiecie mińskim i gminie Stanisławów

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat miński	144	149	146	145	154	156	150	152
Powiat miński – wieś	-	-	-	-	-	95	94	94
Gmina Stanisławów	109	100	100	97	97	87	89	91

Wskaźnik GUS liczby pracujących na 1000 mieszkańców uległ zmniejszeniu z poziomu 109 w 2007 r. do 91 w 2014 r., gdy w tym samym okresie wskaźnik dla powiatu wzrósł z 144 do 152. Wskaźnik zatrudnienia uśredniony dla gmin wiejskich powiatu, jest wyższy o ponad 3% niż w gminie Stanisławów. Należy podkreślić, że nie jest to pełna miara poziomu, zatrudnienia, gdyż prezentuje jedynie osoby pracujące w podmiotach zatrudniających więcej niż 9 osób, nie obejmuje niektórych kategorii pracowników (np. zatrudnionych w obronie narodowej), ani nie obejmuje pracujących w gospodarstwach rolnych.

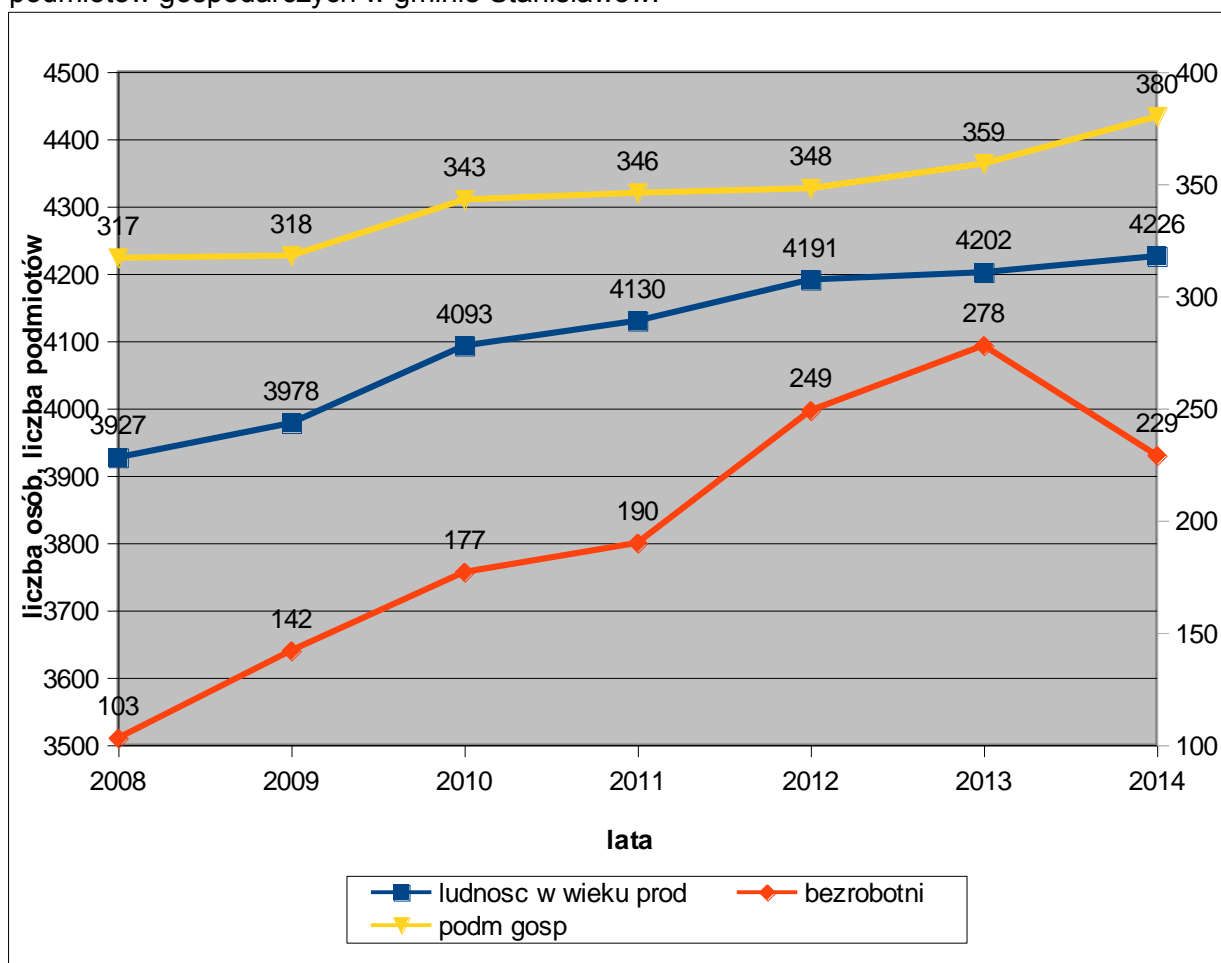
2.5. Bezrobocie.

Na koniec 2014 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie gminy wynosiła 229 osób. Dla porównania, w 2008 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Stanisławów, wynosiła 103 osoby. Kobiety stanowiły 49% ogółu bezrobotnych (113 osób).

Stopa bezrobocia w powiecie mińskim w 2014 r. wynosiła 10,7%. Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w Stanisławowie w 2014 r. 5,4% (w powiecie 5,3%).

Wśród bezrobotnych na terenie powiatu mińskiego, na koniec 2014 r. 16% stanowiły osoby do 25 roku życia, 30% po 50 roku życia. 52% ogólnej liczby bezrobotnych stanowiły osoby pozostające bez pracy przez ponad rok.

Wykres 5. Zmiana liczby osób w wieku produkcyjnym, liczby bezrobotnych i liczby podmiotów gospodarczych w gminie Stanisławów.

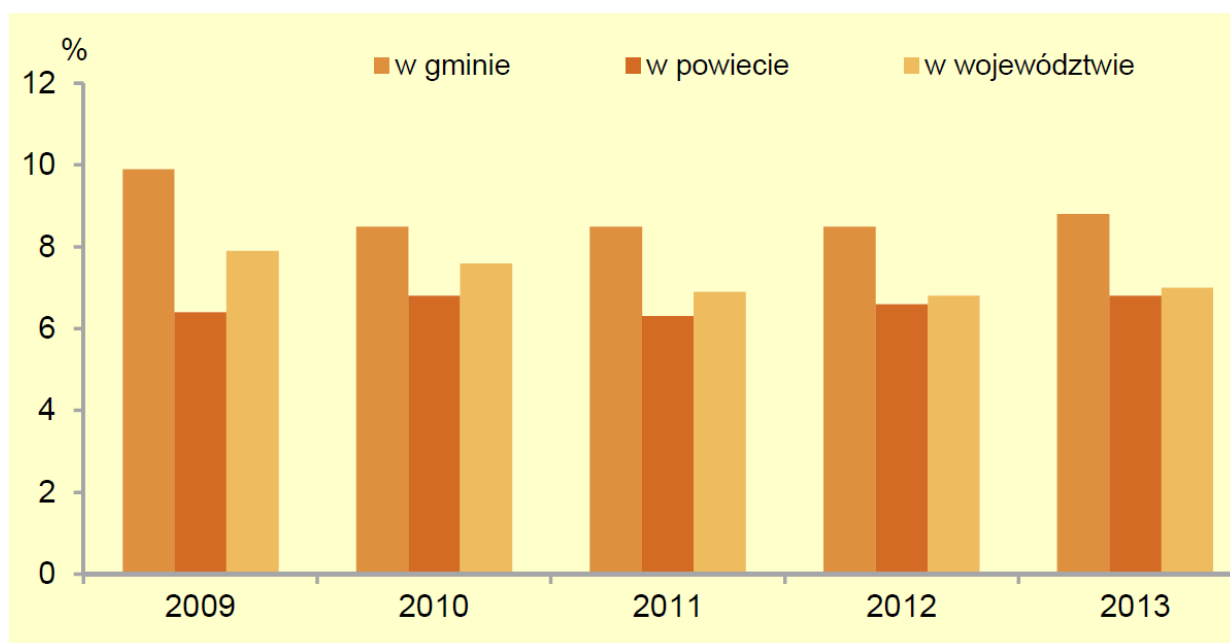
Fakt, że wśród bezrobotnych, ponad 52%** stanowią osoby długotrwale bezrobotne oraz, że jedynie 15,3%** bezrobotnych posiada prawo do zasiłku, stanowi istotny problem. Wynikają z tego m.in. konkretne obciążenia dla pomocy społecznej w gminie.

** (średnie dla powiatu)

2.6. Obszar zagadnień związanych z pomocą społeczną

W 2014 r. świadczeniami pomocy społecznej w gminie Stanisławów objętych ponad 1000 osób w 290 rodzinach. Systematycznie wzrasta liczba rodzin długotrwale korzystających z pomocy – o 26% od 2012 do 2014 roku. Świadczenia pomocy społecznej w różnej postaci, otrzymuje ok. 22% mieszkańców gminy.

Wykres 6. Procent ludności korzystającej z pomocy społecznej w gminie, powiecie mińskim i województwie mazowieckim, w stosunku do ludności ogółem

Źródło: GUS

Odsetek korzystających w gminie ze wsparcia pomocy społecznej (8,6%), jest znacznie wyższy niż przeciętnie w powiecie (6,6%) i województwie mazowieckim. Relacja ta pozostaje w jaskrawym dysonansie do stopy bezrobocia oraz ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy i powinna być przedmiotem pogłębionych analiz.

Powszechnie spotykana sytuacją w gminach wiejskich jest wyraźnie wzrastająca liczba objętych pomocą z powodu ubóstwa. Jeśli i w Stanisławowie zachodzi taka sytuacja, potwierdzałoby to wcześniej zidentyfikowane zjawisko rozwarstwiania dochodów i dalszego różnicowania sytuacji ekonomicznej mieszkańców gminy. W pewnym stopniu było to sygnalizowane w ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy.

W gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stanisławowie.

Zakres działania Ośrodka obejmuje w szczególności:

- analizowanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie pomocy społecznej
- opracowywanie planów ich zaspokajania oraz prowadzenie działalności zmierzającej do ich realizacji
- przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przewidzianych przepisami prawa (finansowe, w naturze, usługach)
- pobudzania społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin

- pracę socjalną, rozumianą jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie
- współdziałanie i współpraca z innymi organizacjami i instytucjami zwłaszcza z samorządem gminnym
- prowadzenie spraw z zakresu przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych oraz zaliczek alimentacyjnych,
- realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej.

W ramach działalności GOPS powołano także Zespół Interdyscyplinarny,

w ramach którego realizowane są:

- poradnictwo psychologiczne
- konsultacje terapeuty ds. uzależnień
- poradnictwo prawne
- procedura „Niebieskie Karty”

Tab. 8. Główne zadania realizowane przez GOPS, liczba osób objętych wsparciem i ponoszone wydatki

Typy świadczeń	2011		2012		2013		2014	
	Liczba osób	kwota świadczeń	Liczba osób	kwota świadczeń	Liczba osób	kwota świadczeń	Liczba osób	kwota świadczeń
Zasiłki stałe	19	68 996	16	72 982	19	88 817	17	89 908
Zasiłki okresowe	72	16 738	51	14 528	53	17 370	34	15 701
Zasiłki celowe	329	87 116	419	97 334	378	99 712	393	106 380
Dożywianie dzieci	159	59 026	151	57 935	188	62 490	136	54 596
Fundusz Alimentac.	335 św.	11 517	372 św.	141 170	360	131 210	394	151 472
Zasiłki pielęgnac.	1 128 św.	172 584	1 196 św.	182 988	1 169	178 857	1 115	170 595
Świadczenia pielęgnac.	120 św.	62 313	131 św.	67 964	108 św.	60 639	111 św.	82 320
Usługi opiekuńcze		410		6 488		16 048		24 821
Kwota świadczeń z zadań własnych gminy		655 986		739 605		804 295		994 325

Utrzymanie GOPS		317652		378 306		393 499		442 617
Zasiłki rodzinne	7804 św.	1185 840	7171 św.	629 692	7090 św.	699 251	6 496	644 871
Dodatki do zasiłków rodz.	4218	515 191	3740 św.	447 643	3585 św.	425 690	3 286	357 397
W tym z tyt. wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1475 św.	118 000	1383 św.	250 952	1279 św.	102 320	1 182 św.	94560

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stanisławowie

Analiza działalności GOPS w ostatnich 4 latach wskazuje stały wzrost wydatków na świadczenia w ramach zadań własnych (o ok. 52% od 2011 roku) oraz wydatków na sam Ośrodek (o 39% od 2011 r.). Systematycznie wzrasta kwota wydatków na pomoc w formie udzielanych zasiłków celowych.

W GOPS poza stałym personelem, pracuje także asystent rodziny, który obejmował swoją opieką w 2013 r. 10 rodzin, a w 2014 r. 15 rodzin.

2.7. Aktywność społeczna mieszkańców, organizacje pozarządowe.

Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Stanisławów:

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło Nr 10 w Stanisławowie
- Stanisławowskie Towarzystwo Historyczne
- Stowarzyszenie Wspierania Oświaty w Stanisławowie
- Jeździecki Klub Sportowy "Sokół"
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Stanisławowskiej
- Uczniowsko - Parafialno - Ludowy Klub Sportowy STANISŁAWÓW
- Stowarzyszenie Wspieranie Rozwoju Dzieci
- Stowarzyszenie "Społeczny Komitet Budowy Obwodnicy w Stanisławowie"
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Stanisławowskiej
- Towarzystwo Rozwoju Pustelnika i Okolic
- Stowarzyszenie Obywatelskie "Svoboda"
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rządza
- Stowarzyszenie Przyjaciół Cisówki
- Stowarzyszenie "Nasza Wólka"
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych

- Anonimowi Alkoholicy grupa "Ocaleni" przy GOK w Stanisławowie,

W gminie Stanisławów działa ponadto sześć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: w Stanisławowie, Pustelniku, Ładzyniu, Czarnej, Lubominie i Rządzy oraz Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej. Jej celem jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju oraz działania na rzecz rozwoju regionalnego i lokalnego, a w szczególności m.in.:

- rozwój obszarów wiejskich,
- upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności,
- wspieranie zrównoważonego rozwoju i ochrona środowiska,
- wspieranie rozwoju edukacji dzieci i dorosłych na obszarach wiejskich,
- wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności rozwoju grup i organizacji społecznych,
- działanie na rzecz profilaktyki oraz poprawy jakości życia mieszkańców,
- wspieranie rozwoju turystyki,
- ochrona dziedzictwa kulturowego i wspieranie działań na rzecz odbudowy i kultywowania lokalnych tradycji i sztuki oraz produktów regionalnych,
- wspieranie przedsiębiorczości,
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
- inicjowanie, animowanie oraz wspieranie lokalnej aktywności społecznej, zawodowej i gospodarczej,
- inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć społecznych oraz upowszechnianie rozwoju gospodarki społecznej,
- wspieranie zastosowania i rozwoju nowych technologii w różnych dziedzinach życia mieszkańców

Ogólnie jednak, co potwierdzili mieszkańcy gminy w badaniu ankietowym, potencjał aktywności społecznej w gminie nie jest wystarczająco wykorzystywany. Ogólna kwota wydatkowana z budżetu gminy w 2014 r. w ramach dotacji na rzecz jednostek spoza sektora finansów publicznych, wyniosła zaledwie 40 000 PLN i dotyczyła dość rutynowych przedsięwzięć w dziedzinie kultury fizycznej, nie wymagających znacznego zaangażowania organizacyjnego. Stoi to w kontraście z deklarowaną przez członków niektórych organizacji gotowością do większego zaangażowania się w realizację działań na rzecz społeczności lokalnej.

3. Gospodarka

3.1. Rolnictwo

Zgodnie z zapisami SUIKZP gminy Stanisławów, w gminie dominują grunty orne kompleksu żytniego słabego i żytniego bardzo słabego. Jakość gruntów według klas bonitacyjnych przedstawia się następująco:

Tabela 9. Jakość gleb w gminie Stanisławów.

Klasa bonitacyjna	Grunty orne		Użytki zielone	
	ha	%	ha	%
IIIa i IIIb	600	10,3	40	4,3
IVa i IVb	1605	27,5	293	31,6
V	1820	31,1	456	49,2
VI	1792	29,6	109	11,8
VIRz	86	1,5	28	3

Źródło: *Warunki przyrodnicze produkcji rolnej – woj. siedleckie IUGN Puławy 1982, za Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stanisławów*

Zatem według gleboznawczej klasyfikacji gruntów, w gruntach ornym w gminie Stanisławów:

- brak jest gleb bardzo dobrych
- znikomy jest odsetek gleb dobrych (10%)
- tylko niewiele więcej niż 1/4 gleb może być zaliczona do średnich (IVa i IVb)
- dominują gleby słabe (klasy V i VI)

Gleby klas V i VI stanowią 60,7% ogólnej powierzchni gruntów ornym. Większe powierzchnie najlepszych gleb występują w południowej części gminy.

Na obszarze powiatu mińskiego jak i gminie Stanisławów dominują gleby o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym, pH od 4,5 do pH 5,5. Około 60 – 70% gleb z terenu powiatu mińskiego jak i gminy Stanisławów wymaga wapnowania i nawożenia.

Gmina Stanisławów posiada wciąż charakter gminy typowo rolniczej (poza wsiami Stanisławów i Pustelnik, w których w badaniach MBPR zidentyfikowano procesy świadczące o przekształcaniu charakteru lokalnej gospodarki). Charakteryzuje się jednak bardzo niskim wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg IUNG (wskaźnik dla gminy określono w przedziale 37-53, na 125 możliwych, przy średniej w województwie = 66,6). Wskaźnik ten obejmuje wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, tj. zarówno warunki glebowe, klimatyczne, wodne, jak i rzeźbę terenu. Z punktu widzenia przydatności rolniczej gleb – większa część gminy

Stanisławów charakteryzuje się niskim wskaźnikiem przydatności gleb do produkcji rolnej. Czynnikiem pogarszającym warunki jest m.in. agroklimat i jakość gleb.

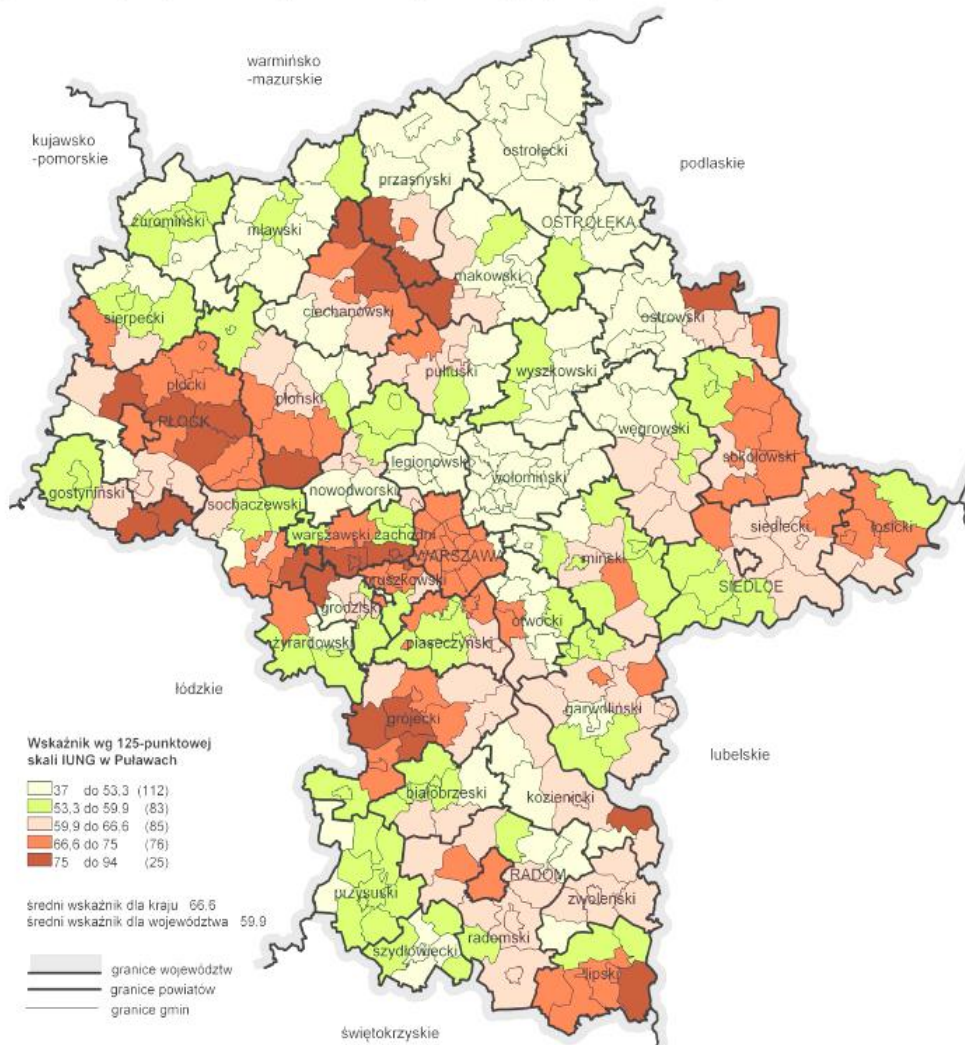
Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r., jedynie około 22-32%** gospodarstw produkowało głównie na rynek. M.in. z tego powodu oraz ze względu na brak wykształconych specjalizacji produkcyjnych, niska jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zdolność żywicielska gospodarstw na terenie gminy Stanisławów (podobnie jak kilkunastu gmin na północ od Stanisławowa leżących gł. w pasie nadbużańskim), jest oceniana bardzo nisko przez Mazowieckie Biuro Planowania

Regionalnego - w przedziale 0-1 pkt na 13,5 możliwych, (wskaźnik syntetyczny, jest to najniższa możliwa ocena).

***estymacja MBPR 2012 z roku.*

Rys. 7. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w województwie mazowieckim.

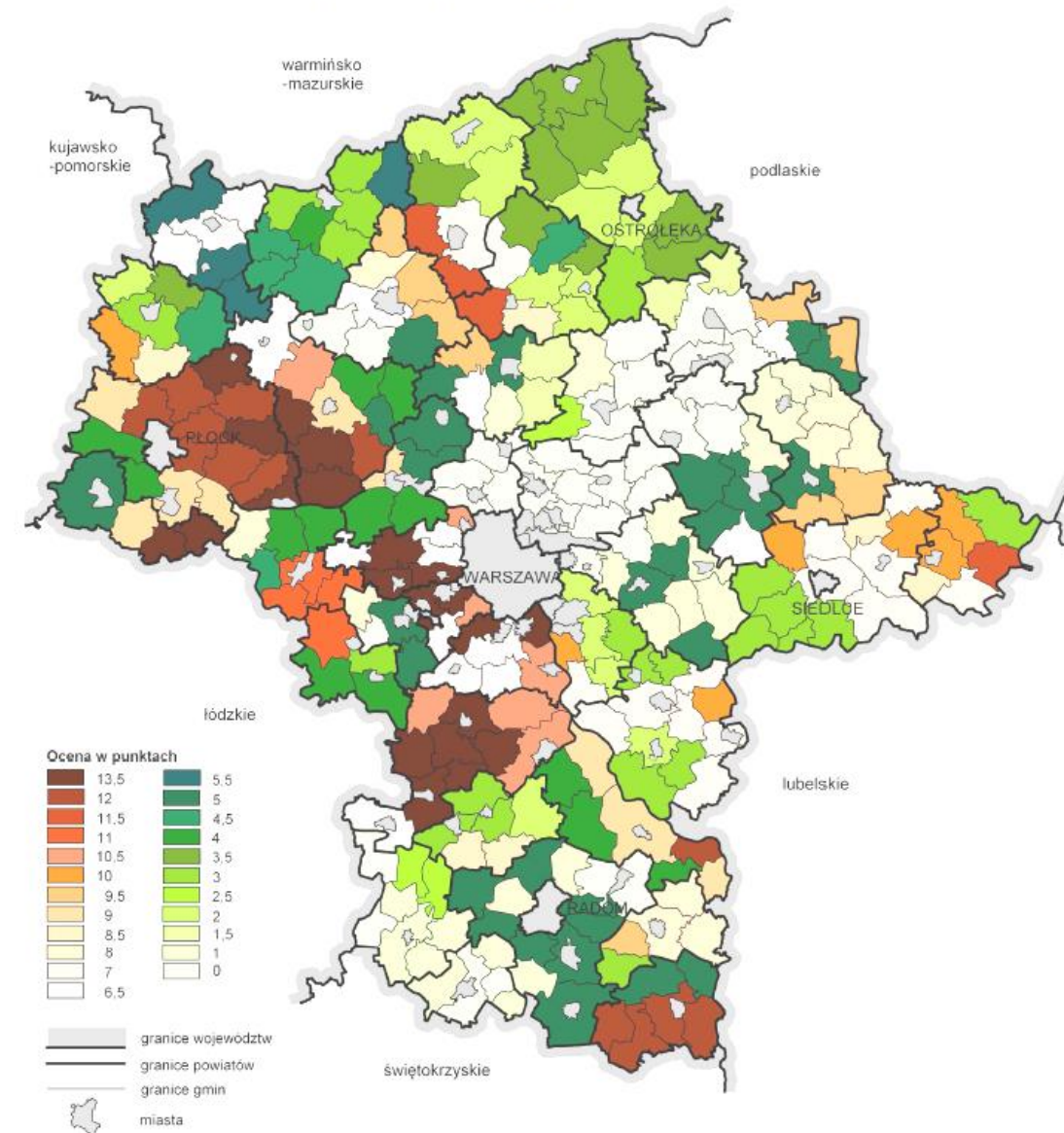
Mapa 5. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminach województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie MBPR na podstawie *Waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski wg gmin – suplement*, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy 1994

Rys. 8. Ocena zdolności żywicielskiej gmin w województwie mazowieckim.

Mapa 11. Ocena zdolności żywicielskiej według gmin

Źródło: opracowanie własne MBPR

W ujęciu rzeczowym, na terenie gminy występuje znaczne zróżnicowanie zarówno w zakresie produktywności, jak i zdolności do przetrwania i dalszego rozwoju gospodarstw, zatem przekształcenia w tym obszarze gospodarki lokalnej będą nadal trwałe. Niewątpliwie słabością gospodarstw jest fakt, że pomimo korzystnych warunków do produkcji, nie podjęły działań na rzecz współpracy w grupach producenckich, co bardzo osłabia ich pozycję rynkową wobec przetwórców i odbiorców hurtowych.

Sektor rolny w gminie Stanisławów charakteryzuje:

- niska jakość gruntów na większości powierzchni użytków rolnych,

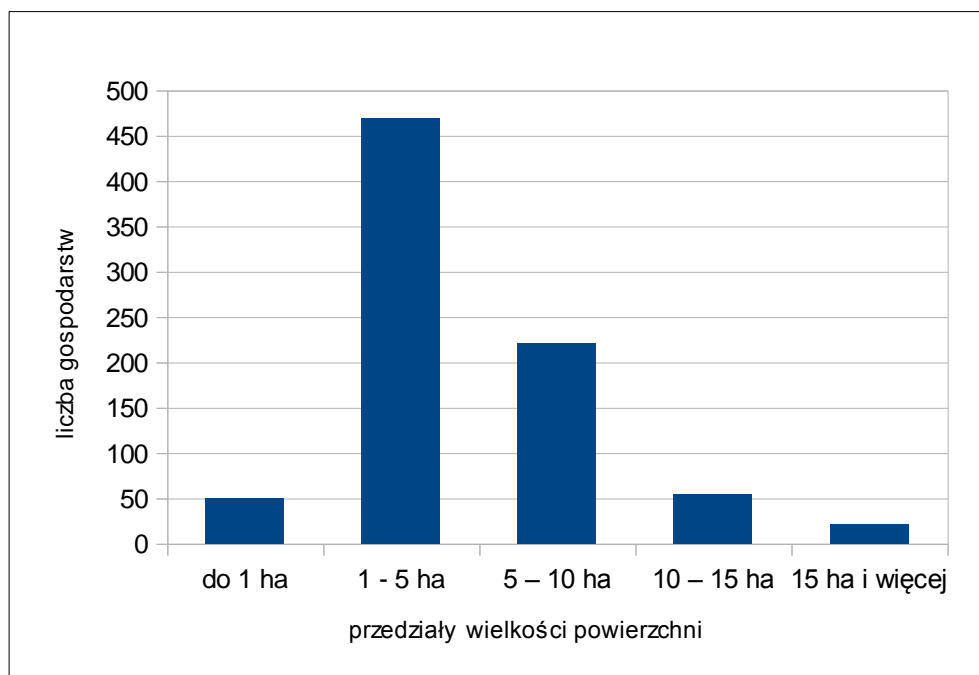
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- niski poziom produkcji,
- tradycyjny charakter produkcji rolnej (niski stopień specjalizacji).

– znaczny odsetek powierzchni użytkowanej ekstensywnie (gł. ze względu na dopłaty w ramach WPR UE)

Wobec niskiej opłacalności prowadzenia produkcji rolnej, część mieszkańców jest zagrożona dalszym pogorszeniem ich sytuacji materialnej i zagrożona wykluczeniem społecznym.

W 2002 r. było w gminie 1136 gospodarstw, które zajmowały powierzchnię 8333 ha, w tym 7506 ha użytków rolnych. [źródło: *Powszechny Spis Rolny, GUS 2002*]. Według danych PSR z 2010 r., na terenie gminy Stanisławów istniało 938 gospodarstw rolnych o powierzchni 5508 ha, z tego 815 prowadziło działalność rolniczą na powierzchni 5157 ha.

Wykres 7. Liczba działających gospodarstw rolnych w poszczególnych przedziałach powierzchni

W strukturze dominują gospodarstwa małe. Średnia wielkość (funkcjonującego) gospodarstwa rolnego wynosiła 6,32 ha i była o 20% niższa niż średnio w województwie mazowieckim. Gospodarstw większych niż 10 ha jest jedynie 9,2%. Taka struktura powierzchni gospodarstw świadczy, że jedynie ok. 20% spośród nich będzie w stanie konkurować na rynku. Potwierdzeniem tego jest zdiagnozowana w

PSR struktura dochodów gospodarstw, gdzie ponad 60% osiąga dodatkowe dochody z pracy najemnej i innych źródeł.

Tab. 10. Struktura wielkości gospodarstw (prowadzących działalność rolniczą) w gminie Stanisławów.

	Liczba gospodarstw	%	Powierzchnia [ha]	%
Ogółem	815	100%	5157	100%
do 1 ha	50	6,1%	69	1,3%
1 – 5	469	57,5%	1706	33,1%
5 – 10	221	27,1%	1910	37,0%
10 – 15	54	6,6%	794	15,4%
15 ha i więcej	21	2,6%	678	13,1%

Powierzchnia użytków rolnych w 2010 r. wynosiła 5508 ha wg danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r.

Tab. 11. Struktura użytkowania gruntów rolnych w gminie Stanisławów (dane spisowe)

Kategoria użytków	pow. [ha]	%
grunty orne	1950	35,4%
sady	12	0,2%
łąki trwałe	1485	27,0%
pastwiska trwałe	97	1,8%
uprawy trwałe	23	0,4%
grunty rolne zabudowane, grunty pod wodami	297	5,4%
ogrody przydomowe	8	0,1%
lasy i grunty leśne	953	17,3%
pozostałe użytki rolne	681	12,4%
Suma	5508	100,0%

W strukturze zasiewów dominują zboża (uprawia je 93% gospodarstw) oraz ziemniaki (uprawiane w 40% gospodarstw). Tylko 3 gospodarstwa (0,3%) zajmuje się uprawą warzyw gruntowych jako głównych ziemiopłodów. Spośród ogółu 815 działających gospodarstw, 487 (60%) w 2010 r. utrzymywało zwierzęta gospodarskie, z tego 38% - bydło, 46% drób, 19% trzodę chlewną, aż 23% utrzymywało konie. Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych wynosiła w 2010 r. 34 sztuk dużych /100 ha i było to ponad trzy razy mniej niż średnio w województwie mazowieckim.

Jedynie 396 gospodarstw rolnych posiadało w 2010 r. 472 ciągniki (wzrost o 4,8% w stosunku do 2002 r.). Wskazuje to na nieznaczne wzmocnienie się ekonomiczne nielicznych gospodarstw. Niezależnie od tego, sposobem na przetrwanie pozostałej części gospodarstw jest albo specjalizacja w uprawach zapewniających wyższą rentowność i kooperacja np. w grupach producenckich, albo zróżnicowanie działalności obejmujące działalność pozarolniczą. Symptomatyczne jest, że tylko ok. 12% gospodarstw osiągało w 2020 r. dochód z działalności pozarolniczej, podczas gdy średnio i w powiecie mińskim i w województwie mazowieckim ponad 16% gospodarstw domowych w składzie których był właściciel gospodarstwa rolnego, osiągało dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej. Bliskość rynku warszawskiego powinna również stymulować rozwój małego przetwórstwa. Dobrą okazją dla wdrożenia tego typu działań są różne formy wsparcia przewidziane w PROW na lata 2014-2020.

3.2. Przedsiębiorczość.

Pomimo, że w latach 2005 -2014 liczba osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 12,2%, to liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się aż o 31%. Oznacza to, że negatywna tendencja z lat 2002-2006 uległa zahamowaniu i odwróceniu. Jest to niezwykle korzystne, zwłaszcza, że dynamika wzrostu liczby podmiotów jest wyższa niż w podobnych gminach województwa.

W ujęciu względnym – odnosząc się do liczby mieszkańców, Stanisławów nadal pozostaje pod względem przedsiębiorczości w tyle za wieloma gminami województwa i powiatu. W roku 2002 wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców wynosił dla gminy Stanisławów 53,4. W tym samym czasie średnio w województwie mazowieckim wynosił on 108, a w kraju 91 podmiotów na 1000 mieszkańców. Do 2010 r. wskaźnik ten spadł do 52,8, a na koniec 2014 r. wzrósł do 56,9 podmiotów/1000 mieszkańców. Nadal jest to o ok. 14% mniej niż średnio w gminach wiejskich powiatu mińskiego i o ponad 23% mniej niż w gminach wiejskich w województwie mazowieckim. Dynamika zmian wskaźnika świadczy jednak o wzroście aktywności gospodarczej mieszkańców i istniejących potrzebach w zakresie wsparcia tego procesu. Jednym z istotnych zadań powinno być tworzenie jak najlepszych warunków dla utrzymania tego trendu. Szczególnie ważne jest przekonanie do podejmowania samodzielnej aktywności gospodarczej młodych mieszkańców gminy. Konieczne jednakże jest, aby poprawić warunki prowadzenia działalności na terenie gminy – w tym m.in. stworzyć warunki dla poprawy mobilności zawodowej

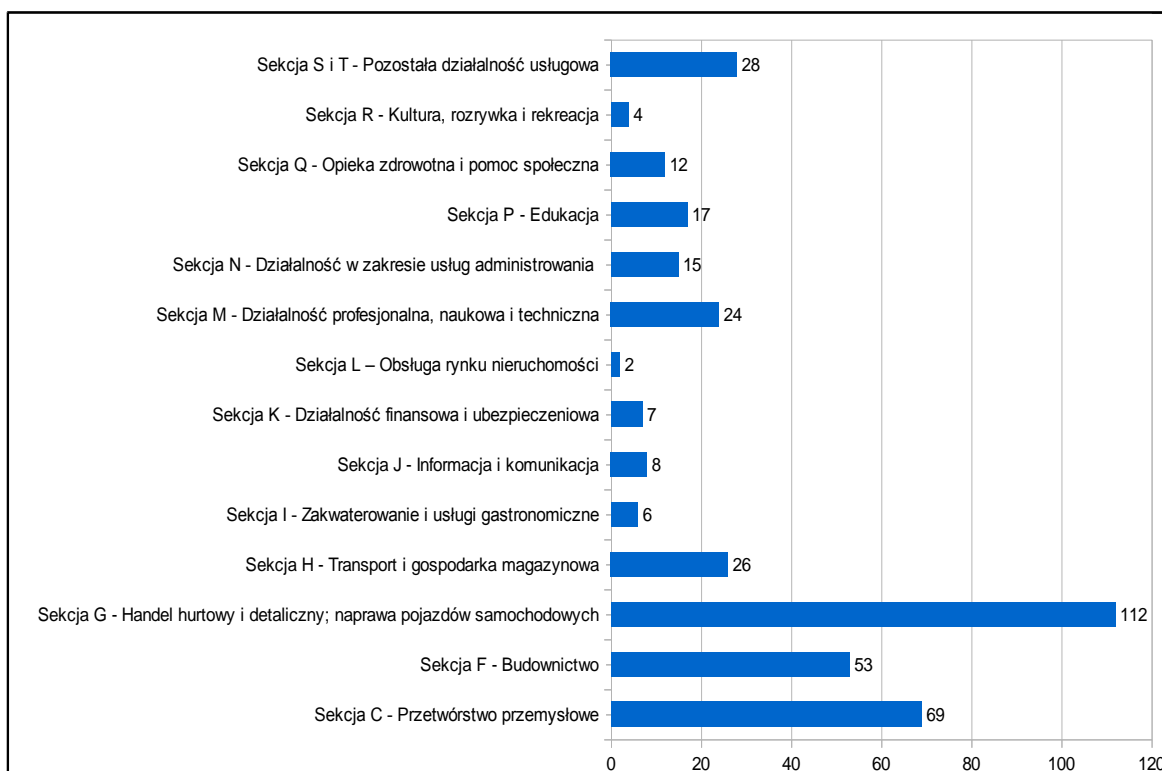
mieszkańców i rozbudować sieć kanalizacyjną oraz poprawić stan infrastruktury drogowej.

Wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 ludności, który wynosił w 2008 r. 44,0, wzrósł do poziomu 46 w 2010 roku i 49 w 2014 r. Mimo wszystko jest to o 16% mniej niż w gminach wiejskich w powiecie mińskim oraz o 23% mniej niż średnio w gminach wiejskich na Mazowszu.

W strukturze podmiotów dominują zakłady związane z działalnością handlową (hurt i detal) i naprawa pojazdów mechanicznych - ok. 34 %. Drugą pozycję zajmuje budownictwo – 15 %, a następnie transport – 10 %.

W 2013 roku aż 83 przedsiębiorstwa na terenie gminy Stanisławów działały w sektorze przemysłu i budownictwa, z tego 47 (57% !) działało w samym Stanisławowie, 9 w Rządzy, 8 w Pustelniku, po 6 w Ładzyniu i Wólce Czarnińskiej, 5 w Cisówce. Zatem 93% przedsiębiorstw z tych sektorów, koncentrowało swoją działalność w 6 miejscowościach. Prawidłowość ta jest zbieżna z liczebnością poszczególnych miejscowości.

Wykres 8. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych w gminie Stanisławów

Analiza danych statystycznych wskazuje, że liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy w obszarze powiązanych z rolnictwem, leśnictwem i rybactwem, spadła z 12 w 2010 r. do 2 w 2014 r. To oznacza że bariery dla małych

podmiotów w tym obszarze są nadal nie do pokonania (kapitałowe, operacyjne, prawne). Może to wskazywać, że sektor rolniczy w gminie traci w najbliższym otoczeniu podmioty działające na jego rzecz.

Działalność gospodarcza koncentruje się w kilku najliczniejszych i najkorzystniej położonych miejscowościach w gminie:

Tab. 12. Miejscowości w gminie z największą liczbą podmiotów gospodarczych w 2013 r.

Miejscowość	Liczba podmiotów gosp.	Liczba podmiotów gosp. osób fiz.
Stanisławów	153	118
Pustelnik	37	26
Rządza	22	20
Ładzyń	20	15
Cisówka	11	11
Lubomin	13	11
Kolonie Stanisławów	11	10
Wólka Czarnińska	11	10
Retków	10	9
Ciopan	8	7
Papiernia	7	7
Sokółe	7	7

Analiza liczebności podmiotów gospodarczych ogółem i prowadzonych w formie działalności osób fizycznych, koncentruje się w kilku – kilkunastu miejscowościach: ponad 50% ogółu podmiotów ma swoją siedzibę w 2 miejscowościach: Stanisławów i Pustelnik, a 80% ogółu podmiotów koncentruje się w 10 miejscowościach, przy czym nie zawsze są to te najbardziej liczne:

Tabela 13. Relacja procentowa liczby podmiotów gospodarczych do liczby mieszkańców w wybranych miejscowościach

Miejscowość	% podmiotów w relacji do liczby mieszkańców
Stanisławów	9,4
Legacz	9,1
Pustelnik	7,1
Lubomin	6,9
Ładzyń	6,2
Ciopan	6,1
Rządza	5,7

Także w przypadku działalności gospodarczej osób fizycznych, prawie 60% podmiotów ma siedziby w 4 miejscowościach: Stanisławów, Pustelnik, Ładzyń i Rządza. Jak widać kluczowym czynnikiem w większości przypadków jest położenie w pobliżu dużego traktu komunikacyjnego.

Na terenie gminy Stanisławów nie występują udokumentowane złoża surowców mineralnych i nie jest prowadzona działalność gospodarcza związana z wydobyciem surowców mineralnych.

Turystyka.

W 2014 r. na terenie gminy nie było turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania. Obecnie na terenie gminy działają trzy gospodarstwa agroturystyczne oraz dwa podmioty świadczące usługi gastronomiczne, (w 2014 r. działało 6 takich podmiotów) oraz 4 związane z rozrywką, kulturą i rekreacją.

Na stronie internetowej gminy prezentują swoje oferty dwa gospodarstwa agroturystyczne, taka sama ich liczba znajduje się w rejestrze gospodarstw agroturystycznych MODR. Na terenie gminy warunki dla rozwijania turystyki i rekreacji są ograniczone. W porównaniu do wielu gmin położonych w podobnej odległości od aglomeracji warszawskiej, Stanisławów nie będzie (również ze względu na brak infrastruktury towarzyszącej turystyce) celem masowych wyjazdów weekendowych, nie jest też (jak np. tereny nadbużańskie) modnym miejscem lokowania „drugich domów” przez zamożniejszych mieszkańców aglomeracji. Czynnikiem przyciągającym

weekendowych turystów, mogą być związki rodzinne z obszarem, lub drobne atrakcje, które należy dopiero wykreować. W północnej części gminy może jeszcze bardziej rozwinąć się strefa działek rekreacyjnych, z których część jest wykorzystywana do całorocznego użytkowania. Wydaje się, że turystyczno-rekreacyjne wykorzystanie Rządzy, może zostać rozwinięte, na początek z myślą o mieszkańcach gminy, a w przyszłości także ze względu na szanse jakie daje bliskość aglomeracji warszawskiej i możliwości organizowania wypoczynku dla zapewne niezbyt licznej grupy jej mieszkańców.

Obszar gminy jest wybitnie predysponowany do tworzenia warunków dla wypoczynku weekendowego, rozwoju turystyki letniskowej. Temu celowi powinna służyć rozwinięta infrastruktura umożliwiająca dostęp do rzeki oraz sieć ścieżek turystycznych, edukacyjnych i rowerowych, których jest b. mało. W ramach rojektu realizowanego przez LGD Ziemi Mińskiej, wytyczono na terenie gminy 20 km szlaków turystycznych obejmujących miejscowości takie jak Porąb, Sokóle, Stanisławów, Rządza i Ołdakowizna. Po wyznaczeniu szlaków ustawiono 22 tablice informacyjne na szlakach należących do LGD Ziemi Mińskiej oraz wydano przewodnik i mapy szlaków turystycznych. Brak informacji o zainteresowaniu tą ofertą.

Wyzwaniem pozostaje poprawa dostępu i zagospodarowanie turystyczne rzeki Rządzy. Wskazana byłaby także inwentaryzacja i rewitalizacja zbiorników wodnych istniejących na terenie gminy w celu zwiększenia retencji wody dla celów produkcyjnych i przeciwpożarowych oraz możliwość wykorzystania 2-3 zbiorników dla rozwoju funkcji rekreacyjnej.

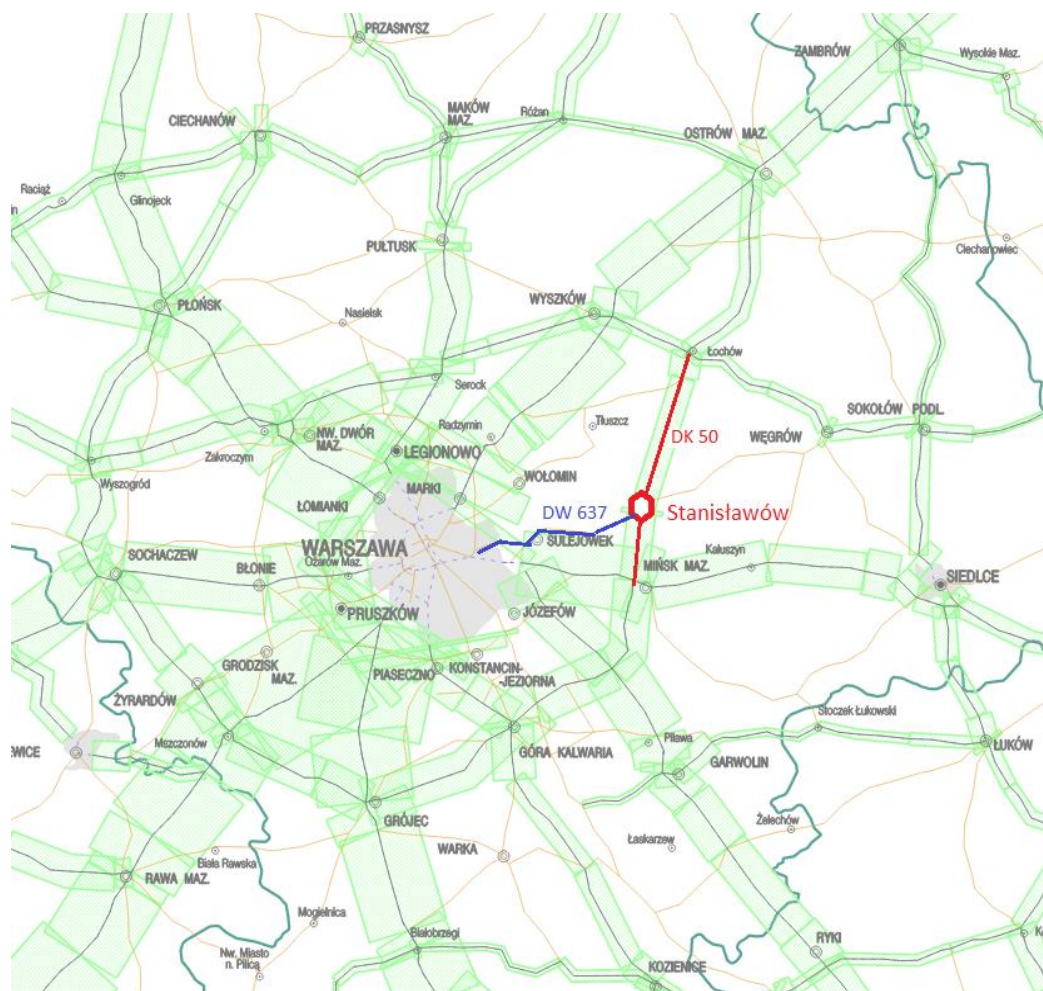
4. Infrastruktura techniczna

4.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Pomimo, że przez obszar gminy przebiega linia kolejowa Mińsk Mazowiecki – Tłuszcz, to jedyną formą transportu zbiorowego na terenie gminy Stanisławów jest transport samochodowy. W jej wschodniej części przebiega z północy na południe droga krajowa nr 50, która jest najważniejszym zewnętrznym połączeniem komunikacyjnym. Ze względu na duże natężenie ruchu ciężkiego (droga pełni funkcję Tranzytowej Obwodnicy Warszawy) droga została gruntownie zmodernizowana i wybudowano obwodnice Mińska Mazowieckiego, Mszczonowa, Sochaczewa, Żyrardowa oraz kilku innych miejscowości (Chynów, Drwalew, Młodzieszyn, Słomczyn,

Stojadła). W planach znajduje się także budowa obwodnic Góry Kalwarii i Kołbieli. Na odcinku Ostrów Mazowiecka (droga 8/S8) – Grójec (droga 7/S7) – Mszczonów (droga 8), łączy Via Baltica z południowymi odcinkami głównych dróg krajowych. Podobną rolę pełni dla drogi nr 2. Ruch na tej drodze, to w znacznej większości ruch tranzytowy o charakterze gospodarczym. Według danych Generalnego Pomiaru Ruchu z 2010 r., na drodze na odcinku od Mińska Mazowieckiego do Stanisławowa, zmierzone natężenie ruchu wynosiło 8483 poj./dobę, na obszarze miejscowości Stanisławów 12827 poj. /dobę, zaś na odcinku Stanisławów – Łochów 7338 poj./dobę. W strukturze rodzajowej pojazdów, udział samochodów ciężarowych sięgał w niektórych okresach 25%. Są to wartości 2-krotnie wyższe, niż przedstawione w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy uchwalonego w 2008 r.

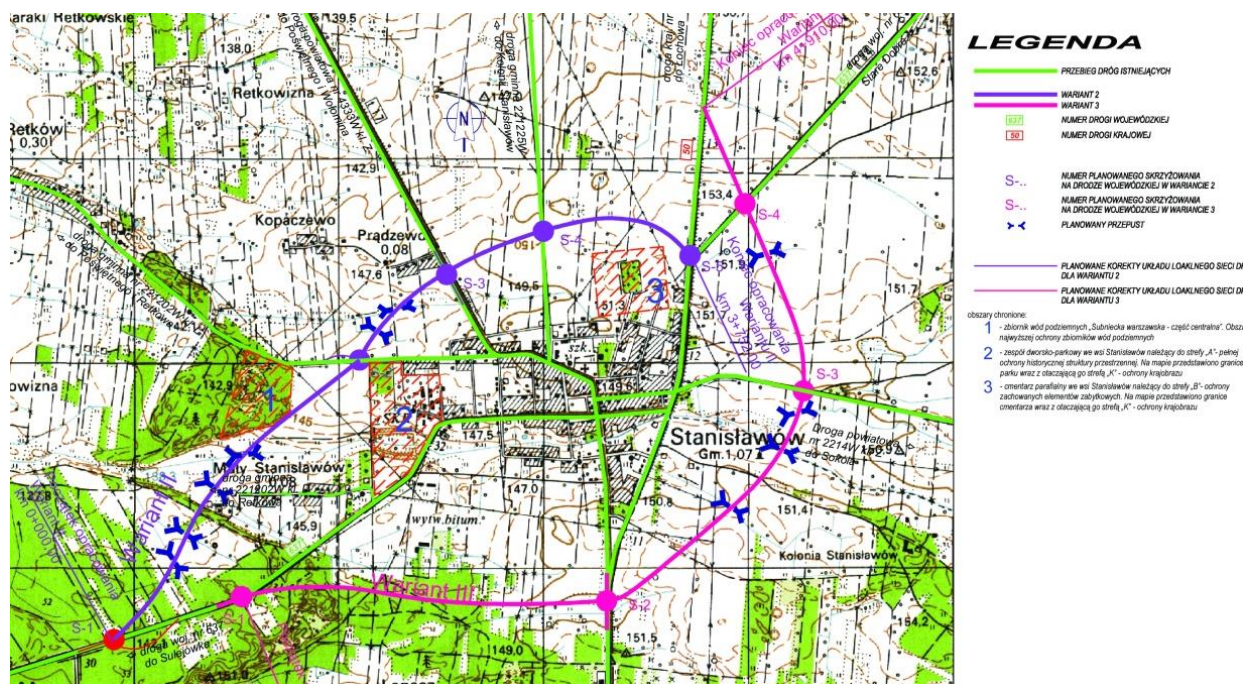
Rys. 9. Przebieg drogi krajowej nr 50 i drogi wojewódzkiej nr 637 na tle układu komunikacyjnego innych dróg krajowych i wojewódzkich

Źródło: SISKOM

Zgodnie z prognozą, średnie dobowe natężenie ruchu w 2015 r. miało wynosić odpowiednio od 12000 do 16000 oraz od 8000 do 12000 poj./dobę. Przeprowadzony w br. GPR odpowie na pytanie, czy prognozy te były trafne. Ze względu na wyjątkowy charakter drogi nr 50 (Południowa Obwodnica Warszawy, na którą jest obowiązkowo wyprowadzany ruch pojazdów ciężarowych) oraz dynamiczny rozwój gospodarczy na terenach położonych wzdłuż trasy E30, należy zakładać, że rzeczywiste natężenie ruchu na drodze nadal będzie wzrastało, gdyż nie ma dla tej drogi alternatywnych tras dla transportu towarów z południa Polski prowadzonego drogami ekspresowymi nr 7 i nr 8 na północny wschód i dalej poza granice kraju. Przyjęte przez GDDKiA podejście ignoruje interes mieszkańców gminy Stanisławów – brak uzgodnionej z MZDW współpracy w zakresie kompleksowego rozwiązania problemu obwodnicy miejscowości Stanisławów, powoduje utrzymanie wysokiej uciążliwości drogi i narastanie zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców.

Rys. 10. Warianty przebiegu obwodnicy Stanisławowa w ciągu DW 637

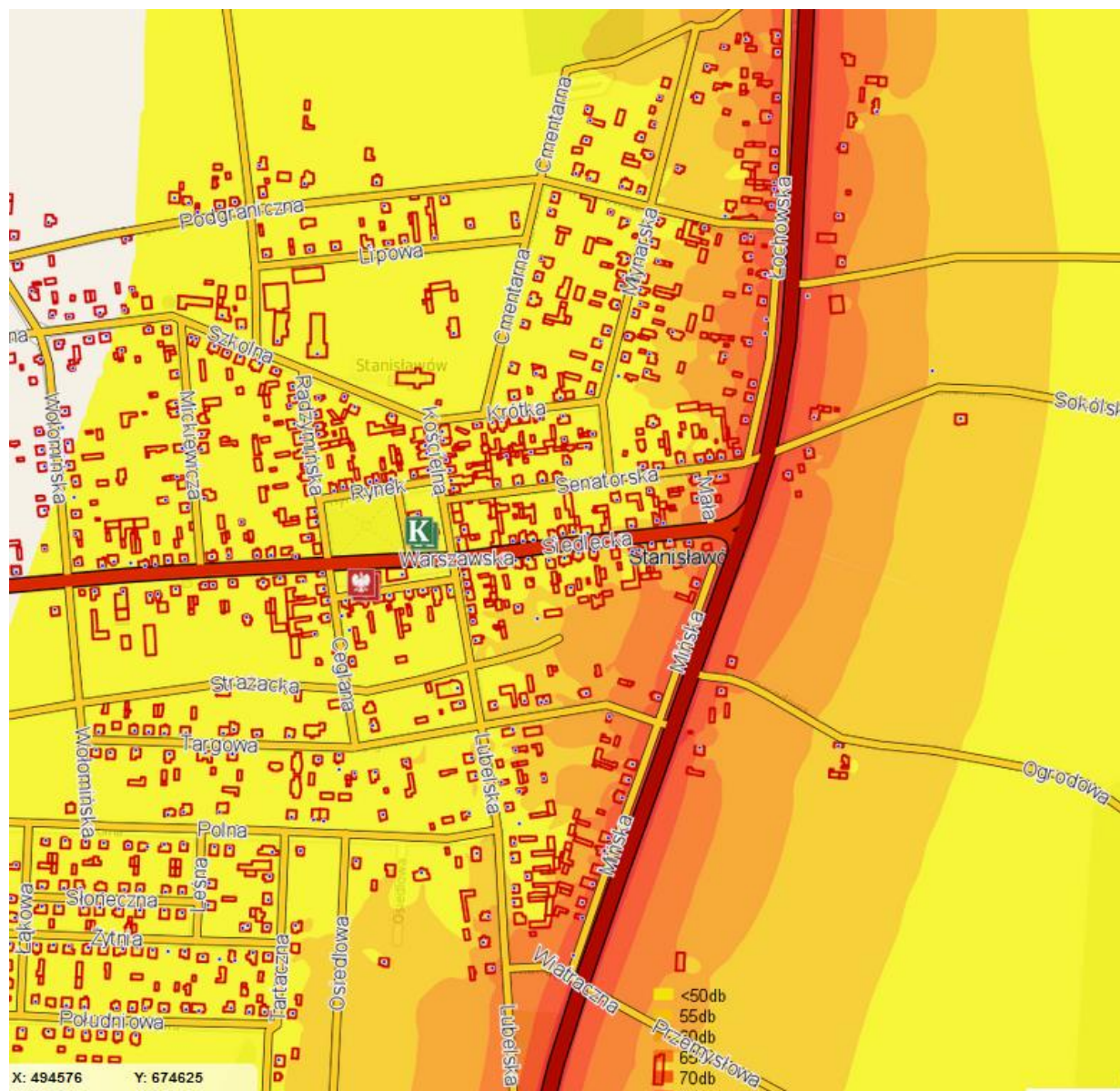
Drugą bardzo ważną dla gminy arterią komunikacyjną, jest droga wojewódzka nr 637. Wg SISKOM: „Droga Wojewódzka nr 637 stanowi dogodne połączenie z Warszawą w relacji wschód-zachód we wschodniej części aglomeracji warszawskiej. Jej znaczenie jest w dużej części turystyczne, gdyż w najkrótszy sposób łączy Warszawę z południowym Podlasiem mającym wielkie znaczenie turystyczne (Siemiatycze, Puszcza Białowieska) i kultu religijnego (Drohiczyn, Grabarka). Rozpoczyna się w Sulejówku, jako przedłużenie warszawskiej ulicy Okuniewskiej w Wesołej, następnie przechodzi przez Okuniew, Michałów, Stanisławów (gdzie na długości około 0,2 km przebiega razem z DK50), Dobre, Liw. W okolicy Węgrowa DW 637 łączy się z drogą krajową nr 62. Zarządcą drogi jest Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich. W stanie istniejącym droga posiada jezdnię o szerokości 6,0-7,0 m, miejscami o nawierzchni w złym lub bardzo złym stanie technicznym. Obecne natężenie ruchu dobowego waha się w granicach 4-10 tys. pojazdów. Droga zwłaszcza chętnie jest uczęszczana w dni wolne od pracy. Bardzo często w niedzielne popołudnia przed skrzyżowaniem z DK50 w Stanisławowie tworzą się kilkukilometrowe korki. Na terenach zabudowanych znajdują się liczne zjazdy do posesji. Brak jest separacji ruchu samochodowego od pieszorowerowego. Wszystko to powoduje, że na drodze często dochodzi do stłuczek lub wypadków.” Największe natężenie ruchu na drodze, przekracza 12 000 pojazdów na dobę.

W skład sieci dróg powiatowych na terenie gminy wchodzi pięć dróg o łącznej długości ok. 29,66 km. Część dróg powiatowych wymaga modernizacji nawierzchni, zwiększenia nośności, szerokości jezdni i poboczy.

Drogi gminne w liczbie 33, o łącznej długości ok. 92,74 km stanowią uzupełnienie układu drogowego gminy. Obsługują przede wszystkim zabudowę rozproszoną, stanowią komunikację wewnątrz wsi, tworzą połączenia między wsiami i ułatwiają dojazdy do użytków rolnych. Znaczna część dróg gminnych charakteryzuje się złą jakością nawierzchni (drogi gruntowe) i złym stanem poboczy, brakiem chodników. Zgłaszane są także problemy w zakresie zimowego utrzymania dróg. Gęstość sieci drogowej jest wystarczająca, jednakże istnieją znaczne potrzeby w zakresie przebudowy dróg – podniesienia ich nośności, odwodnienia i poszerzenia oraz oznakowania i oświetlenia. Z uwagi na realizowane inwestycje mieszkaniowe i wzrost liczby osób odwiedzających gminę w celach rekreacyjnych, konieczne jest kontynuowanie modernizacji systemu zarówno dróg gminnych, jak i powiatowych.

Stan dróg został nisko oceniony w badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców w sierpniu 2015 r.

Rys. 11. Mapa hałasu dla pory dziennej wzdłuż DK 50 w miejscowości Stanisławów.

Gmina posiada połączenia komunikacyjne jedynie dla ruchu kołowego, obsługiwane przez PKS oraz prywatne firmy przewozowe. Najważniejsze są połączenia z miastami: Warszawą, Mińskiem Mazowieckim i Łochowem. Na obszarze gminy występuje znaczne zróżnicowanie dostępności i jakości usług transportu zbiorowego – mieszkańcy miejscowości położonych wzdłuż drogi krajowej nr 50, korzystają z licznych połączeń autobusowych zarówno do pobliskich miast, jak i Warszawy. Dobre i liczne połączenia w kierunku Warszawy mają także mieszkańcy Pustelnika. Jednakże np. połączeń autobusowych z Pustelnika do Mińska Mazowieckiego jest tylko 6 na

dobę. Pozostałe połączenia wymagają przesiadek wydłużając podróż na dystansie ok. 20 km do ponad godziny. Z równie złą sytuacją mają do czynienia mieszkańcy wsi położonych w oddaleniu od DK 50 i DW 637. Brak sprawnej komunikacji zbiorowej na niektórych obszarach ogranicza mobilność mieszkańców, stanowiąc poważną barierę w dostępie do miejsc pracy i nauki.

4.2. Gospodarka wodno-ściekowa

W ciągu ostatnich 13 lat na terenie gminy zostały zrealizowane liczne inwestycje związane z rozbudową sieci wodociągowej. Liczba korzystających z wodociągu wzrosła z 30% w 2002 r. do 78 % w 2010 r. i 100% w 2014 r. (*wg danych UG w Stanisławowie*). Długość wybudowanej sieci wodociągowej wynosi 174 km, liczba przyłączy 2730. Zużycie wody w gospodarstwach domowych wzrosło z 8,2 m³/mieszk. w 2002 r., do 32 m³/mieszkańca/rok w 2013 r.

Na terenie gminy we wsi Retków, działa komunalna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o wydajności nominalnej 250 m³/d. Jej faktyczne obciążenie nie przekracza 120 m³/d.

Druga z oczyszczalni odbiera ścieki z Zespołu Szkół, domu nauczyciela i przychodni lekarskiej w Pustelniku, ma wydajność Q śr.d. ok. 11 m³/d, nie ma zatem większego znaczenia z punktu widzenia zaspokojenia potrzeb mieszkańców i ochrony środowiska.

Stopień skanalizowania jest znacznie niższy niż zwodociągowania: w 2014 r. wynosił 18,5%, tzn. 879 mieszkańców korzystało z sieci kanalizacji sanitarnej, której długość wynosi 8,2 km, liczba przyłączy 507. W 2015 r. wg danych POŚ liczba ta miała wzrosnąć do 1800 osób, jednakże występują problemy wynikające z niechęci mieszkańców do przyłączania się do sieci i braku instrumentów ze strony Gminy egzekwujących obowiązek podłączenia.

Wg przedstawicieli Gminy, ścieki bytowe z innych części gminy są dowożone do oczyszczalni w Mińsku Mazowieckim. Brak jest jednak podstaw do stwierdzenia że wszystkie ścieki trafiają do oczyszczalni.

Według ewidencji w gminie znajduje się 1453 zbiorniki bezodpływowe, które nominalnie powinny być szczelne. Stan techniczny zbiorników bezodpływowych jest trudny do oceny. Na terenie gminy funkcjonuje także 5 przydomowych oczyszczalni ścieków (*Dane Urzędu Gminy Stanisławów, 2015 r.*)

W Wieloletniej Prognozie Inwestycyjnej (poza rozbudową odcinka sieci kanalizacyjnej we wsiach Prądzewo - Kopaczewo i Retków, nie wprowadzono do listy zadań inwestycyjnych żadnych przedsięwzięć (także opracowania dokumentacji), związanych z rozbudową infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków na terenie gminy.

Dotychczas nie zostały zidentyfikowane potrzeby w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy, w tym na obszarach, gdzie prowadzenie sieci kanalizacyjnej nie jest uzasadnione ekonomicznie. Należy wstępnie założyć, że może to oznaczać potrzebę budowy ok. 400-500 przydomowych oczyszczalni ścieków, lub proporcjonalnie mniej, jeśli budowane oczyszczalnie obsługiwałyby po kilka budynków mieszkalnych.

Tak jak to było wskazane we wcześniejszej części analizy – bardzo znaczna część ścieków (prawdopodobnie ok. 200 m³/d) powstających na terenie gminy w sposób nie kontrolowany trafia bezpośrednio do środowiska – poprzez nieszczelne zbiorniki na posesjach, lub jest wywożona na pola, do lasów, rowów melioracyjnych. Nie jest wiadomo, jaka część osadników nie jest w pełni szczelna i ścieki z nich trafiają do gleby zanieczyszczając wody powierzchniowe i wglębne. Brak wiarygodnych danych z kontroli prawidłowego zagospodarowania ścieków przez mieszkańców poszczególnych miejscowości.

Rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej jest kluczowym czynnikiem dla dalszego rozwoju gminy. Konieczne jest także wprowadzenie mechanizmów egzekwowania obowiązku dołączenia się mieszkańców do sieci kanalizacyjnej w miejscowościach, w których została ona już wybudowana. Dalsze pozostawienie sytuacji w obecnym stanie doprowadzi do trwałego zanieczyszczenia środowiska w stopniu, który spowoduje utratę atrakcyjności inwestycyjnej znacznych obszarów gminy.

4.3. Gospodarka odpadami

Od 1 lipca 2013 r. Gmina Stanisławów stała się podmiotem odpowiedzialnym za organizację i funkcjonowanie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi powstałymi na terenie gminy. W tym celu zorganizowano przetarg na odbieranie i zagospodarowanie (odzysk lub unieszkodliwienie) odpadów komunalnych z nieruchomości położonych na terenie Gminy Stanisławów. Systemem odbierania odpadów komunalnych objęto łącznie 1551 nieruchomości zamieszkałych (z 1591

ogółem, tj. 97%) oraz 174 działki rekreacyjne (z 616 ogółem, tj. 28%), łącznie 1775 umów z 2207 posesji.

Gmina Stanisławów poprzez firmę wyłonioną w drodze przetargu odbiera następujące rodzaje odpadów komunalnych:

- a) Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne
- b) Selektywnie zbierane odpady komunalne – papier i tektura, szkło, odzież, tekstylia, tworzywa sztuczne i metal,
- c) Odpady biodegradowalne
- d) Odpady wielkogabarytowe wyeksploatowany sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie, akumulatory i zużyte opony

Odbiór odpadów komunalnych odbywa się w systemie workowym.

Według danych Urzędu Gminy w 2011 r. z terenu gminy Stanisławów zebrano łącznie 324,4 Mg odpadów w tym 76,6 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, natomiast w 2012 r. odebranych zostało łącznie 527,4 Mg odpadów, w tym 170,16 Mg zmieszanych odpadów komunalnych.

W 2012 r. na terenie gminy zebrano w sposób selektywny łącznie 247,56 Mg odpadów komunalnych w postaci szkła, tworzyw sztucznych, metali i papieru. Wskaźnik zbierania tego rodzaju odpadów ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca kształtował się na poziomie ok. 37,5 kg, przy czym decydujące znaczenie miała masa zebranych odpadów w postaci szkła (56,9%) i tworzyw sztucznych (22%). Dzięki selektywnej zbiórce osiągnięty został poziom recyklingu w wysokości 22,45%. Poziom odzyskanych odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania osiągnął wielkość 25,6%.

W miejscowości Retków został uruchomiony obok oczyszczalni ścieków Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Gmina posiada opracowany program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Stanisławów przyjęty Uchwałą nr XXVI/143/09 Rady Gminy Stanisławów z dnia 28.05.2009 r. Na terenie gminy znajduje się obecnie ok. 3 238,4 Mg wyrobów azbestowych, w tym w zasobach osób fizycznych 3 181,2 Mg, przedsiębiorstw – 36 Mg, samorządów – 21,2 Mg. W ramach działań finansowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w latach 2011-2012 unieszkodliwiono 14 422 m² (tj. ok. 216,3 Mg) wyrobów azbestowych na terenie gminy. Pokazuje to skalę działań jaka pozostaje do wykonania w tym zakresie.

4.4. Infrastruktura gazowa i elektroenergetyczna

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia. Na terenie gminy Stanisławów trwa budowa sieci gazowej, na którą składa 13736 mb sieci podwyższonego średniego ciśnienia, 17055 mb sieci średniego ciśnienia oraz stacji redukcyjno-pomiarowej w Stanisławowie. W pierwszej kolejności sieć gazowa budowana jest we wsi Stanisławów, co m.in. umożliwi zastąpienie kosztownych systemów olejowych w obiektach gminnych. Rozbudowa sieci gazowej jest uzależniona od ekonomicznej opłacalności przedsięwzięcia i przy obecnych uwarunkowaniach dotyczących efektywnego popytu na gaz oraz dostępności alternatywnych paliw i coraz szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wobec zachowawczej polityki inwestycyjnej PGNiG, nie należy spodziewać się intensywnej realizacji tego typu inwestycji w kolejnych miejscowościach.

Dostawcą energii elektrycznej dla terenu gminy Stanisławów jest PGE Dystrybucja S.A. Rejon Energetyczny Mińsk Mazowiecki. Przez teren gminy Stanisławów przebiegają dwie elektroenergetyczne linie najwyższych napięć: 400kV i 220kV. Powyższe linie wchodzi w skład krajowego systemu przesyłowego. Magistrale średniego napięcia zasilające gminę Stanisławów to:

- LSN 15 kV Mińsk-Poręby
- LSN 15 kV Mińsk-Pustelnik
- LSN 15 kV Mińsk-Głęboczyca

LSN zasilające gminę Stanisławów, zasilane są z GPZ w Mińsku Mazowieckim.

Infrastruktura energetyczna wymaga modernizacji oraz rozbudowy, ze względu na zwiększający się popyt na energię elektryczną. Jest to szczególnie zauważalne w większych, rozwijających się miejscowościach.

Na terenie gminy nie ma obecnie gminnych instalacji pozwalających na wykorzystanie źródeł energii słonecznej do ogrzewania lub produkcji energii elektrycznej. Brak również danych o prywatnych instalacjach OZE. W dniu 30 stycznia 2015 r. Rada Gminy Stanisławów podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Stanisławów.

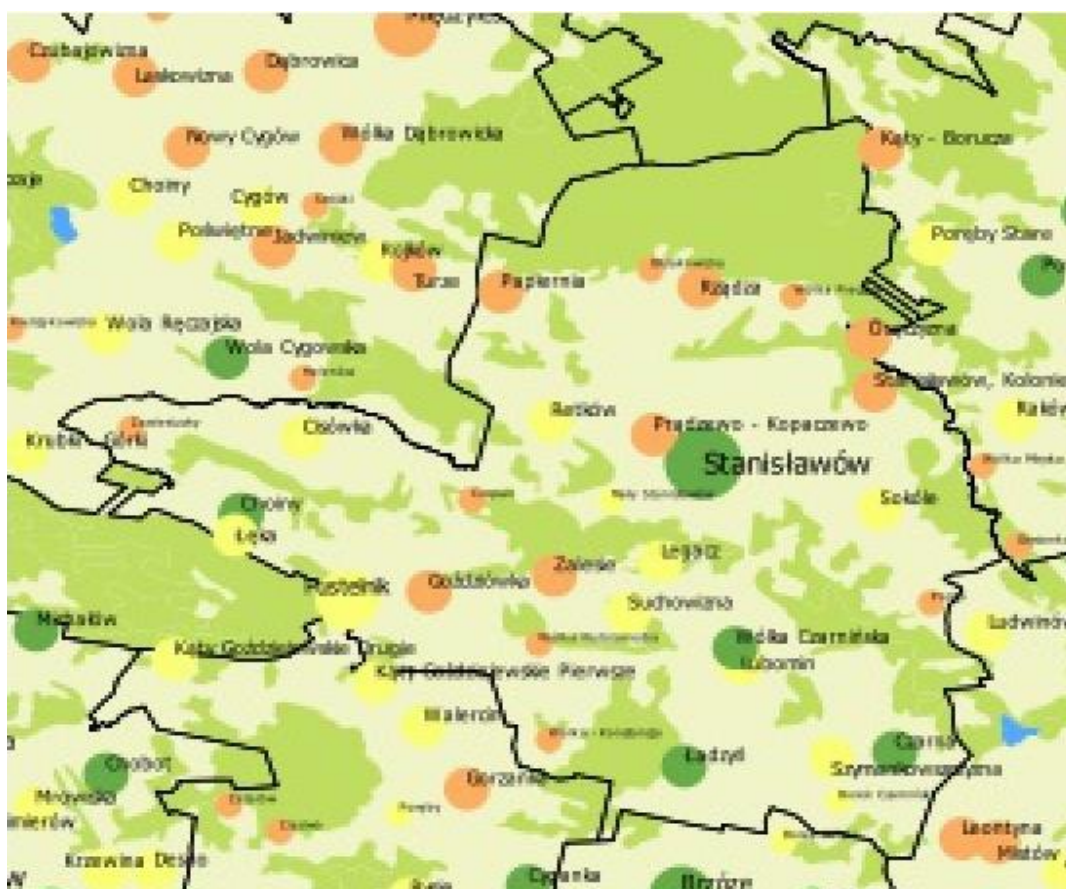
4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna i Internet

Na terenie gminy znajdują się 4 stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej w rejonie wsi Stanisławów i Pustelnik, zapewniające dostęp do usług głównych operatorów telefonii komórkowej. Zapewniają łączność w standardzie GSM. Obecnie zainstalowana infrastruktura pozwalająca na transmisję w standardzie LTE, nie zapewnia pełnego pokrycia obszaru gminy, zatem ten standard jest dostępny jedynie dla części mieszkańców, głównie wsi Stanisławów oraz Legacz, jednakże jakość i moc sygnału na niektórych obszarach mogą nie być zadowalające z punktu widzenia wykorzystania tej technologii łączności do świadczenia bardziej zaawansowanych usług, niż połączenia głosowe. Wg danych UKE z października 2015 r., na terenie gminy Stanisławów odnotowano 2 zgłoszenia o braku dostępu do telefonu stacjonarnego oraz 4 o braku dostępu do Internetu stacjonarnego. Do internetu szerokopasmowego przewodowego mają dostęp mieszkańcy Stanisławowa, Pustelnika, Wólki Czarnińskiej, Sokóła, Retkowa i części miejsc. Kolonia Stanisławów. Największe braki w infrastrukturze przewodowej występują we wsiach: Zawiesiuchy, Goździówka, Wólka Konstancja, Wólka Wybraniecka, Ładzyń, Szymankowszczyzna, Suchowizna, Porąb.

Usługi telekomunikacyjne świadczy także, oprócz operatorów telefonii komórkowej, trzech operatorów lokalnych, pokrywając ok. 75% powierzchni gminy. Jakość usług związanych z dostępem do Internetu, jest oceniana przez mieszkańców dość dobrze w badaniu ankietowym przeprowadzonym w sierpniu 2015 r., jednakże mieszkańcy tylko niektórych miejscowości wskazują na złą jakość usług. Ze względu na dynamiczny wzrost popytu na usługi, wyzwaniem pozostaje szybkość transmisji realizowana przez obecną infrastrukturę telekomunikacyjną.

Gmina realizuje projekt „Eliminacja wykluczenia cyfrowego w gminie Stanisławów” wykorzystując możliwości rozwoju sieci internet i usług na niej opartych. Z funduszy UE w ramach POIG, samorząd gminy pozyskał środki na zakup 86 komputerów, dla szkół, biblioteki i GOK-u, a także zaopatrzył w sprzęt komputerowy i zapewnił dostęp do Internetu 94 rodzinom o niskich dochodach.

Rys. 12. Mapa pokrycia infrastrukturą telekomunikacyjną gminy Stanisławów - 2015 r.

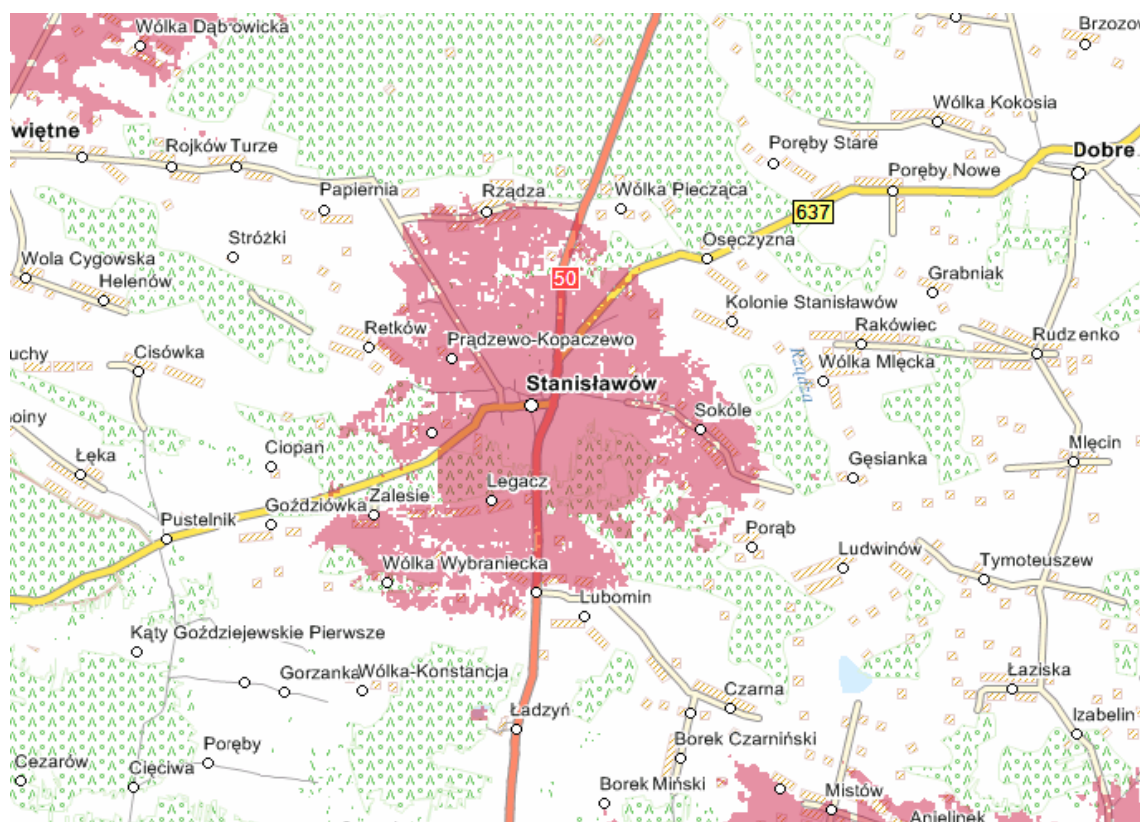

Liczba Podmiotów (PT), które zadeklarowały posiadanie przyłączy kablowych do budynków lub zainstalowanych terminali bezprzewodowych w budynkach w poszczególnych miejscowościach

liczba PT	liczba mieszkańców
● 0	• do 100
● 1	• 101-500
● 2	• 501-1000
● 3-9	• 1001-5000
● 10+	• 5001-20000
	• 20001-50000
	• 50001-100000
	• powyżej 100000

Legenda

Rys. 13. Stopień pokrycia sygnałem w standardzie LTE jednego z głównych operatorów

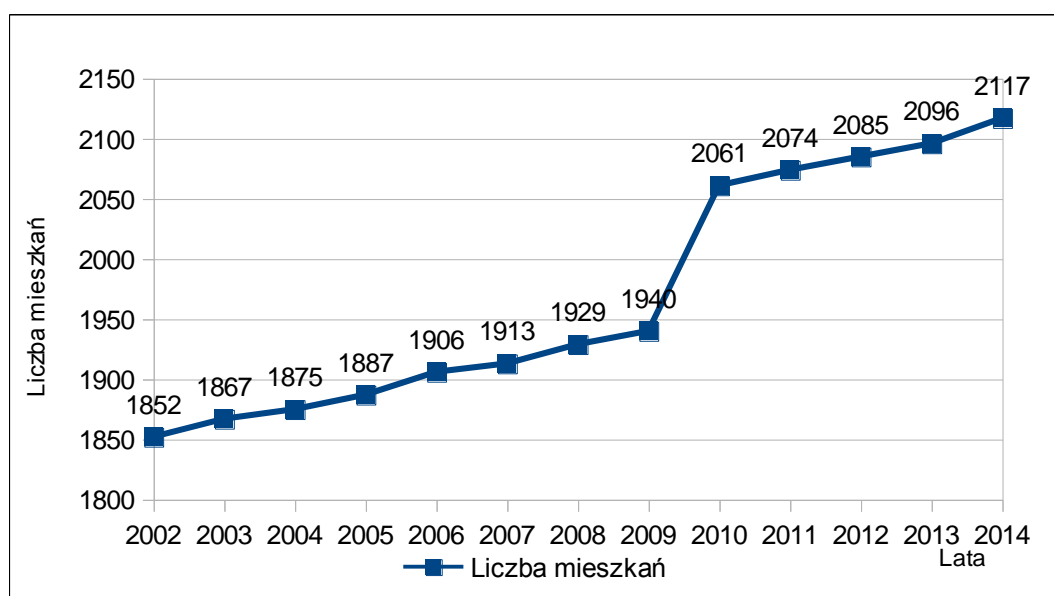
4.6. Mieszkalnictwo

W 2002 r. znajdowało się w gminie 1906 mieszkań, zaledwie o 2,9% więcej niż w 2002r. W ciągu kolejnych 8 lat odnotowano bardzo dynamiczny wzrost inwestycji mieszkaniowych, zwłaszcza w 2010 r., kiedy oddano do użytkowania 121 mieszkań. W następnych 3 latach tempo budowy wyraźnie spadło – rocznie oddawano już średnio po 12 mieszkań. Liczba kończonych inwestycji mieszkaniowych wzrosła znowu w 2014r. W rezultacie na koniec roku 2014 w gminie było 2117 mieszkań.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła w 2002 r. 73,5 m² i wzrosła do 80,5 m² w 2014 r.

Powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na jedną osobę w mieszkaniu w 2006 r. wynosiła 22,0 m² i do 2014 r. wzrosła do 25,5 m².

Wykres 9. Zmiana liczby mieszkań w gminie Stanisławów

Jak wynika z Tabeli 14, w ostatnich latach istotnie zmniejszyła się (w porównaniu z 2010-2011r.), liczba decyzji o warunkach zabudowy dla budynków mieszkalnych. Może to świadczyć o zakończeniu „boomu” mieszkaniowego na terenie gminy i w kolejnych latach przyrost zasobów mieszkaniowych (a także ilości nowych mieszkańców), może być już znacznie wolniejszy. Byłoby to bardzo niekorzystne zjawisko, z którego Władze Gminy powinny wyciągnąć wszechstronne wnioski. W ocenie i prognozowaniu aktywności inwestycyjnej w mieszkalnictwie na terenie gminy, należy wziąć pod uwagę kontekst zewnętrzny – konkurencyjne oferty inwestycyjne innych gmin podwarszawskich i spodziewany rozwój budownictwa mieszkań na wynajem, ale także kontekst wewnętrzny, w tym niedorozwój infrastruktury kanalizacyjnej i drogowej oraz jakość usług społecznych w gminie.

Tab. 14. Liczba budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania i decyzji o war. zabudowy.

Rok	Liczba budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy dla bud. mieszkalnych
2005	14	b.d.
2006	22	b.d.
2007	13	b.d.
2008.	26	b.d.
2009	16	b.d.
2010	17	156
2011	16	188
2012	18	110
2013	15	123
2014	27	85

Gmina charakteryzuje się dość korzystnymi wskaźnikami dotyczącymi wielkości zasobów mieszkaniowych, znacznej poprawie uległy także wskaźniki opisujące wyposażenie mieszkań. Ponad 85% mieszkań w gminie jest wyposażonych w wodociąg, 78% mieszkań jest wyposażonych w łazienkę. Centralne ogrzewanie znajdowało się w 71% mieszkań – w tym przypadku nastąpił wzrost o 5 punktów procentowych w stosunku do 2006 roku.

Według statystyk GUS, 78% mieszkań było w 2013 r. podłączonych do gminnej sieci wodociągowej, a jedynie 22,1% do sieci kanalizacyjnej.

Pomimo swego korzystnego położenia, gmina odnotowuje umiarkowany w porównaniu z innymi gminami, wzrost inwestycji mieszkaniowych (wzrost liczby mieszkań 12% w ciągu 10 lat). Wysoce pożądane jest dążenie do uzyskania trwałego zwiększenia liczby inwestycji mieszkaniowych. Bariera jest tu na pewno bardzo niski stopień rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej i niewystarczająco dobry stan dróg. Zwłaszcza pierwszy z tych czynników będzie powodował, że Stanisławów może przegrywać w konkurencji z innymi, choć częściowo skanalizowanymi gminami, tym bardziej, że nie ma planów rozwiązania tego problemu na najbardziej atrakcyjnych inwestycyjnie terenach.

5. Infrastruktura społeczna

5.1. Infrastruktura edukacyjna, jakość i zakres oferty edukacyjnej

Na terenie gminy działają trzy szkoły podstawowe: w Stanisławowie, Ładzyniu i Pustelniku. W 2014 r. znajdowało się w nich 25 oddziałów. Liczba uczniów w tych szkołach zmniejszyła się z 485 w 2011 r. do 476 w 2014 r. W gminie funkcjonują dwa gimnazja: w Stanisławowie i Pustelniku, z 11 oddziałami. Liczba uczniów w gimnazjach zmniejsza się w znacznie szybszym tempie: z 321 w 2011 r. do 268 w 2014 r. (o 16,5%). Pomimo zmniejszenia liczby oddziałów w gimnazjach z 14 do 11, liczba etatów nauczycielskich w gimnazjach w tym samym czasie wzrosła o 5,7%.

Zjawiskiem, które także powinno niepokoić, jest zmniejszenie w tym samym okresie liczby najmłodszych dzieci – w przedszkolach o 1,4% i w oddziałach przedszkolnych o ponad 10%. Spadki nastąpiły pomimo wzrostu liczby mieszkańców gminy o ponad 2%. Pełny obraz sytuacji wymaga analizy zmian liczby dzieci w przedszkolach nie prowadzonych przez Gminę (ostatnio było to 60 dzieci) oraz dzieci korzystających z usług placówek oświatowych poza gminą Stanisławów.

Tab. 15. Zmiana liczby uczniów w szkołach i dzieci w przedszkolach w gminie

	Liczba uczniów w latach				zmiana 2014/2011
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	
przedszkola publiczne	71	75	69	70	-1,4%
oddziały przedszkolne	146	121	148	131	-10,3%
szkoły podstawowe	485	483	459	476	-1,9%
gimnazja	321	300	281	268	-16,5%

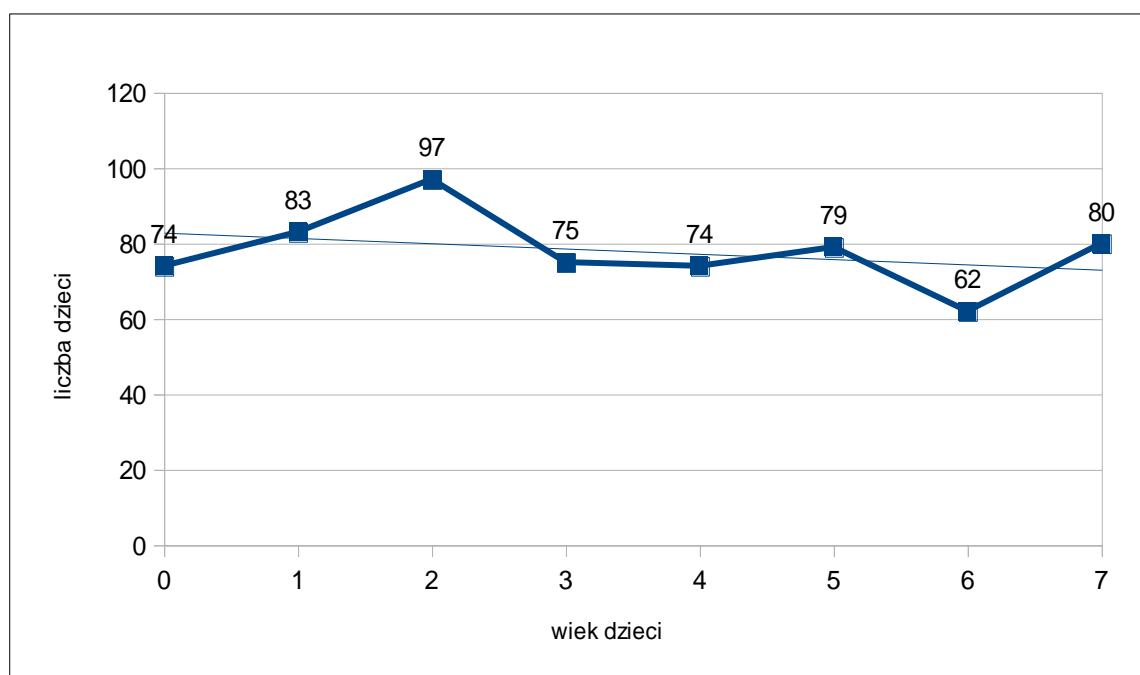
Według danych SZOW w Stanisławowie, liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, zamieszkałych na terenie gminy, a uczęszczających do szkół poza nią wynosiła w ostatnim roku 81. Liczba uczniów zamieszkałych poza gminą Stanisławów, a uczęszczających do szkół na terenie gminy, wynosiła 138.

Zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach jest w pełni pokryte, jeśli uwzględnić możliwości placówek niepublicznych na terenie gminy.

Dynamika zmian liczby dzieci w wieku przedszkolnym „odstaje” od statystyk spotykanych w gminach podwarszawskich odnotowujących przyrost liczby nowych mieszkańców, gdzie czasem dochodzi do podwojenia liczby najmłodszych dzieci. W

przypadku gminy Stanisławów, nie jest wyraźnie zauważalny efekt echa demograficznego lat '80.

Wykres 10. Zmiana liczby dzieci w wieku 0-7 lat na terenie gminy w 2014 roku.

Średnia liczba uczniów na etat nauczycielski wynosiła w szkołach podstawowych od 11,2 w 2011 r. i była taka sama w 2014 r. Ten sam wskaźnik w gimnazjach wynosił 12,9 w 2011 r. i spadł do 10,2 w 2014 r., tj. o 21%.

Dla porównania należy podać, że średni wskaźnik liczby uczniów/etat nauczycielski w Polsce wynosi ponad 11, zaś średnio w krajach OECD, wynosi 16. Pokazuje to jak bardzo budżety na oświatę w wiejskich gminach takich jak Stanisławów, są obciążone wynagrodzeniami nauczycielskimi i jak niska jest efektywność wykorzystania kadr.

Dla oceny i planowania polityki kadrowej należy poddać analizie każdą ze szkół z osobna, uwzględniając przede wszystkim wyniki pracy szkół w zakresie kształcenia.

Wyniki egzaminów i testów prezentowane są najczęściej z wykorzystaniem skali staninowej, która obarczona jest wieloma wadami i w skrajnych przypadkach adekwatnie pokazuje rezultaty jedynie dla 25% ocenianej populacji. W niniejszej analizie wyniki szkół zostały pokazane na tle innych szkół powiatu, a wynik gminy – na tle województwa mazowieckiego.

Jak widać z poniższych zestawień, szkoły zajmują jedno z niższych pozycji wśród szkół w powiecie i względnie niskie pozycje w województwie. Dla porównania przytoczono pozycję sąsiedniej gminy Jakubów, osiągającej trwale wysokie wyniki testów szóstoklasistów.

Tabela 16. Jakość kształcenia – średnie wyniki testu klas szóstych w szkołach w gminie Stanisławów w latach 2013-2015

	2013 rok	2014 rok	2015 rok			
	pkt śr. ogółem	pkt śr. ogółem	pkt śr. ogółem	j. polski	matematyka	j. angielski
Szkoła Podstawowa w Ładzyniu	62,5%	61,8%	71,6%	77,6%	65,0%	85,1% 9 miejsce wśród 51 szkół powiatu
Szkoła Podstawowa w Stanisławowie	59,8%	62,8%	71,1%	76,5%	65,4%	78,3%
Szkoła Podstawowa w Pustelniku	53,8% 6 miejsce od końca wśród 51 szkół powiatu mińskiego	60,0% 8 miejsce od końca wśród 51 szkół powiatu mińskiego	57,8% ostatnie miejsce wśród szkół powiatu	71,0%	44% 3 miejsce od końca wśród szkół powiatu	70,8% 6 miejsce od końca wśród 51 szkół powiatu mińskiego
średnia gminy	58,1%	61,7%	66,5%			
Pozycja gminy	12 miejsce w powiecie	Ostatnie 13 miejsce w powiecie	9 miejsce w powiecie			

Tak zaprezentowane wyniki wskazują na trwałe problemy szkół podstawowych w zakresie jakości kształcenia, w szczególności SP w Pustelniku. Jakość pracy placówek powinna zostać poddana specjalistycznej, wszechstronnej analizie, na podstawie której powinny zostać podjęte decyzje i działania zarówno co do poprawy wyników, jak i zapewnienia właściwego nadzoru w pracy nad poprawą wyników.

Tabela 17. Jakość kształcenia - Test klas szóstych – średni wynik gminy i pozycja w województwie mazowieckim w latach 2014 -2015

Pozycja gminy w SP test 2014 r. woj. maz.		
Kałużyn	24	73,2%
Sulejówek	32	
Jakubów	35	71,8%
Mińsk Maz.m	38	
Mińsk Maz.w	71	
Halinów	91	
Latowicz	96	
Mrozy	110	
Dębe Wielkie	119	
Ceglów	127	
Siennica	150	
Dobre	169	
Stanisławów	174	61,7%

Pozycja gminy w SP test 2015 r. woj. maz.		
Sulejówek	34	73,2%
Jakubów	42	72,1%
Mińsk Maz.m	43	
Dobre	57	
Halinów	61	
Siennica	64	
Mińsk Maz.w	92	
Mrozy	96	
Stanisławów	118	66,5%
Latowicz	131	
Dębe Wielkie	132	
Kałużyn	228	
Ceglów	239	

Analogicznie wyniki egzaminów gimnazjalnych za ostatnie dwa lata wskazują relatywnie niską pozycję gminy w skali województwa mazowieckiego, a także wyraźne pogorszenie wyniku w roku szkolnym 2014/2015.

Tab. 18. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2 ostatnich latach w gimnazjach w gminie na tle pozostałych gmin woj. mazowieckiego i powiatu mińskiego. Liczba gmin w województwie – 331, liczba gmin w powiecie - 13.

średni wynik testu gimnazjalnego – pozycja gminy Stanisławów w województwie maz.

	Historia	J.Polski	Matematyka	Przyrodnicze	J.Angielski podst.	J.Angielski rozs.
2014	143	186	138	62	125	140
2015	271	222	138	96	222	209

średni wynik testu gimnazjalnego – pozycja gminy Stanisławów w powiecie mińskim

	Historia	J.Polski	Matematyka	Przyrodnicze	J.Angielski podst.	J.Angielski rozs.
2014	12	12	10	7	10	11
2015	13	12	13	6	12	13

Podobnie jak w odniesieniu do szkół podstawowych, należy wyniki pracy szkół poddać indywidualnej analizie, uwzględniając występujące różnicowanie pomiędzy szkołami. Zaplanowane w perspektywie 2014-2012 liczne działania nakierowane na podniesienie jakości kształcenia, wyrównywanie szans edukacyjnych, wdrożenie nowoczesnych metod kształcenia, powinny zostać efektywnie wykorzystane dla radykalnej zmiany istniejącej sytuacji. W dłuższej perspektywie, jakość kształcenia w szkołach może być czynnikiem przesądzającym o ogólnej atrakcyjności gminy Stanisławów, jako miejsca zamieszkania.

5.2. Infrastruktura sportowa

W gminie upowszechnianiem sportu zajmuje się działający od 1992 r. Uczniowski Parafialny Ludowy Klub Sportowy Tęcza Stanisławów, w którym prowadzone są 3 sekcje piłki nożnej. W miejscowości Stanisławów znajduje się boisko wielofunkcyjne, boiska do siatkówki i do piłki nożnej oraz sala gimnastyczna przy szkole podstawowej. Boisko wielofunkcyjne z bieżnią sportową oraz do siatkówki zbudowano również przy SP w Ładzyniu. Gmina planuje wybudowanie hali sportowej

w Pustelniku. Realizacja tej inwestycji, jakkolwiek potrzebna, to (zarówno pod kątem lokalizacji, jak i rozmiarów) powinna jednakże zostać ponownie rozważona ze względu zarówno na inne pilne potrzeby inwestycyjne, jak i na potencjalnie niski stopień wykorzystania hali w miejscowości liczącej ok. 500 mieszkańców. Kolejnym argumentem przemawiającym przeciwko planowanej formie inwestycji są wysokie koszty utrzymania obiektu, które będą trwale negatywnie wpływały na budżet, a więc i na zdolność inwestycyjną Gminy.

4.3. Infrastruktura kultury

W gminie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Stanisławowie z filiami w Pustelniku i Ładzyniu. Biblioteka organizuje m.in. konkursy czytelnicze i recytatorskie, spotkania autorskie. Biblioteka zapewnia, oprócz udostępniania zbiorów bibliotecznych i popularyzowania dorobku nauki oraz kultury, także możliwość dostępu do Internetu (np. w 2013 r. 482 osoby, w 2014 r. 246 osób). Liczba czytelników wynosiła w 2012 r. 804 osoby i ulega niewielkiemu zmniejszeniu w 2014 r. do 768 osób, wzrosła jednak nieznacznie ogólna liczba wypożyczeń. W przeliczeniu na 1 czytelnika dokonywane było średnio ok. 10-12 wypożyczeń.

Tabela 19. Analiza z działalności bibliotek na terenie gminy Stanisławów w 2012r.

Nazwa biblioteki	Stan księgozbioru 31.12.2012r.	Zakup nowości wydawniczych w 2012r. (szt.)	Czytelnicy ogółem	Wypożyczenia na zewnątrz	Udostępnianie na miejscu
Stanisławów	14155	252	463	4852	491
Ładzyń	5908	77	121	1072	790
Pustelnik	5994	121	220	1603	2520
RAZEM	26057	450	804	7527	3801

Źródło: Urząd Gminy Stanisławów

Tabela 20. Analiza z działalności bibliotek na terenie gminy Stanisławów w 2013r.

Nazwa biblioteki	Stan księgozbioru 31.12.2013r.	Zakup nowości wydawniczych w 2013r. (szt.)	Czytelnicy ogółem	Wypożyczenia na zewnątrz	Udostępnianie na miejscu
Stanisławów	14476	308	461	6472	999
Ładzyń	4421	-	115	981	733
Pustelnik	4732	118	230	1700	2214
RAZEM	23629	426	806	9153	3946

Tabela 21. Analiza z działalności bibliotek na terenie gminy Stanisławów w 2014r.

Nazwa biblioteki	Stan księgozbioru 31.12.2014r.	Zakup nowości wydawniczych w 2014r. (szt.)	Czytelnicy ogółem	Wypożyczenia na zewnątrz	Wypożyczenia na miejscu
Stanisławów	14819	231	460	6760	787
Ładzyń	4501	27	88	751	510
Pustelnik	4923	135	220	1707	1462
RAZEM	24243	393	768	9218	2759

Ponadto w gminie prowadzą działalność: Gminny Ośrodek Kultury (z bardzo bogatą ofertą), i istniejące w gminie stowarzyszenia, m.in. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Stanisławowskiej, Stanisławowskie Towarzystwo Historyczne oraz Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Dzieci. W wymiarze lokalnym, podejmowane są również inicjatywy np. przez społeczności Ładzynia, czy Pustelnika.

GOK organizuje zarówno zajęcia stacjonarne – cykliczne, jak i wyjazdy, wycieczki, rajdy rowerowe, czy zawody sportowe. Prowadzona jest również działalność *stricte* edukacyjna dla zainteresowanych osób, np. darmowe kursy komputerowe i językowe dla mieszkańców. W GOK mają miejsce także próby Towarzystwa Śpiewaczego Lira, czy orkiestry dętej. GOK udostępnia także pomieszczenia dla działalności rekreacyjnej oraz działalności Klubu AA Ocaleni. Oferta GOK jest bogata i powinna być jeszcze bardziej upowszechniana. Działalność kulturalną prowadzą na miarę swoich możliwości także świetlice wiejskie w Cisówce, Szymankowszczyźnie i Wólce Czarnińskiej. Wymagają one jednak nakładów na remonty i inwestycje, których realizacja pozwoliłaby rozszerzyć ich funkcjonalność i przyczyniłaby się do działań integrujących lokalne środowiska.

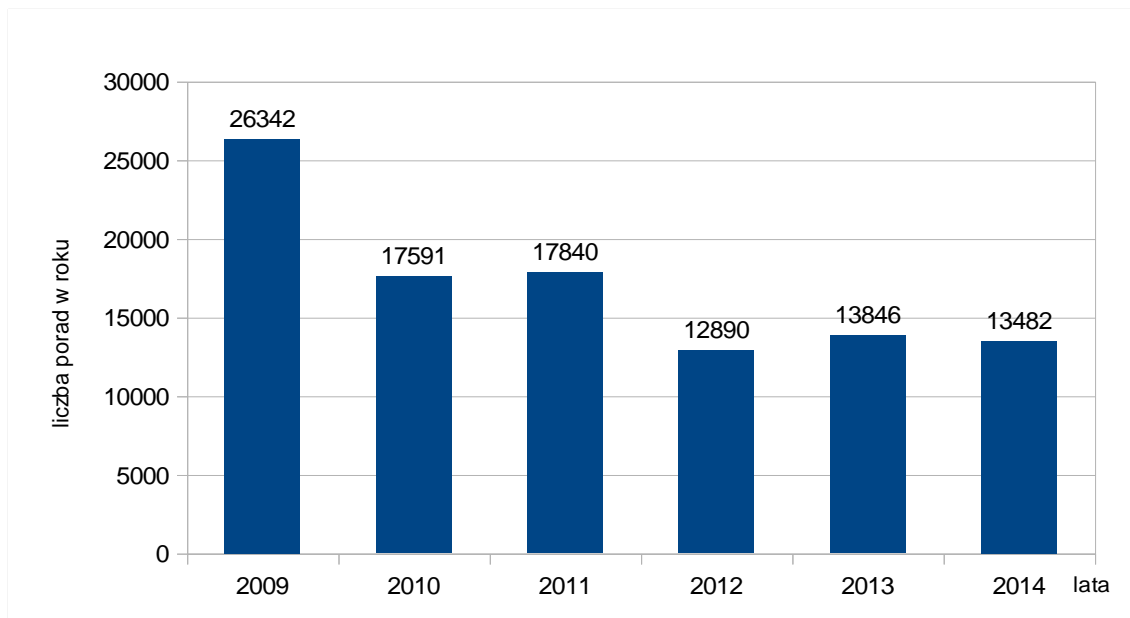
5.4. Infrastruktura ochrony zdrowia

Na terenie gminy Stanisławów działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rodzinna Medica gabinetami w miejscowościach Stanisławów oraz Pustelnik. Zakłady w swej strukturze posiadają:

- gabinet lekarza rodzinnego
- gabinet pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej
- gabinet położnej podstawowej opieki zdrowotnej
- gabinet pielęgniarki szkolnej
- gabinet szczepień

Jak wynika z danych statystycznych, liczba porad udzielanych przez POZ w gminie Stanisławów systematycznie spada od 2009 r. (Wykres 11.)

Wykres 11. Liczba porad udzielanych w POZ w gminie Stanisławów

Źródło: GUS

Jakość i dostępność usług POZ w gminie Stanisławów, była bardzo nisko oceniona przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym przeprowadzonym w ramach analizy strategicznej w sierpniu 2015 r. Jednym z głównych postulatów mieszkańców, była poprawa jakości usług POZ. W Stanisławowie działa także apteka.

5.5. Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego

W miejscowości Stanisławów funkcjonuje już w nowym budynku komisariat Policji, z obsadą 23 funkcjonariuszy i 2 pracowników cywilnych. Komisariat Policji w Stanisławowie swoim zasięgiem obejmuje trzy Gminy: Dobre, Jakubów i Stanisławów. Jest to jeden z czterech komisariatów działających w strukturze Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim, usytuowany na terenie powiatu poza Mińskiem Mazowieckim. Statystyki prowadzone przez KP nie pozwalają wyodrębnić zdarzeń oraz przestępstw popełnionych na terenie gminy. Wykrywalność przestępstw jest uzależniona od ich rodzaju i waha się w różnych latach od 11% do ponad 50%. Przestępstwa uszkodzenia ciała były wykrywane w 100 %.

Za bezpieczeństwo pożarowe odpowiada Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim. Liczba interwencji PSP, związanych z pożarami innymi zagrożeniami została przedstawiona w Tabeli 22.

Tabela 22. Interwencje PSP w Mińsku Mazowieckim na terenie gminy Stanisławów

	2012	2013	2014.
Liczba pożarów	24	14	24
Liczba miejscowych zagrożeń	32	27	25

Na terenie gminy współdziałają też z PSP, jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych: w Stanisławowie (należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego), Ładzyniu, Pustelniku, Lubominie, Rządzy i Czarnej (*dane na podstawie sprawozdań PSP w Mińsku Mazowieckim*). W strukturze OSP w Ładzyniu działa powołana 2012 roku przez zarząd OSP w Ładzyniu, Grupa Medyczna. W grupie działają Ratownicy Medyczni, Ratownicy KPP, instruktorzy pierwszej pomocy. Ratownicy posiadają uprawnienia służb informacyjnych na imprezach masowych. Od grudnia 2013 decyzją Wojewody Mazowieckiego Grupa została wpisana do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne. Grupa prowadzi zajęcia z młodzieżą szkolną, prowadzi kursy dla dorosłych, firm i instytucji, zabezpiecza imprezy sportowe, koncerty.

Tabela 23. Udział jednostek OSP z terenu gminy w zdarzeniach na terenie powiatu w latach 2012-2014

	pożary			zagrożenia miejscowe			ćwiczenia		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
OSP Stanisławów (KSRG)	20	14	24	27	28	28		5	3
OSP Pustelnik	8	4	8	4	5	3	-	1	-
OSP Czarna	7	3	5	1	4	1	-	2	1
OSP Ładzyń	4	3	1	2	-	2	-	1	2
OSP Rządza	1	1	1	-	1	-	-	1	1
OSP Lubomin	-	-	2	-	-	-	-	1	-

Według sprawozdań Komendanta PS P w Mińsku Mazowieckim, w niektórych jednostkach OSP (zwłaszcza nie wchodzących w KSRG), występują znaczne

niedobory w umundurowaniu i wyposażeniu, mające wpływ na zdolność jednostek do prowadzenia akcji ratowniczych. Poziom wykszolenia niektórych jednostek nie jest zadowalający, a kontrole kończą się zaleceniami.

Źródła:

Materiały własne UG w Stanisławowie (BIP)

Baza Danych Lokalnych GUS

Strategia Rozwoju Powiatu Mińskiego

Raport WIOŚ o stanie środowiska województwa mazowieckiego z 2014 r.

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2011 r.

Dane Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stanisławów 2008 r.

6. Podsumowanie analizy i diagnozy - Analiza SWOT/TOWS

Sfera gospodarcza (rolnictwo, działalność gospodarcza, rynek pracy, atrakcyjność inwestycyjna)

SILNE STRONY

- Położenie geograficzne, przy drodze krajowej nr 50 i wojewódzkiej nr 637, bliskość miast (Warszawa z aglomeracją, Mińsk Mazowiecki, Łochów) – pozytywny wpływ na zmniejszenie migracji, pozytywny wpływ na niską stopę bezrobocia, pozytywny wpływ na dostęp do placówek oświaty ponadgimnazjalnej i szkół wyższych, pozytywny wpływ na potencjał do rozwoju inwestycji biznesowych i mieszkaniowych w oparciu o nowe tereny
- Względnie wysoki wskaźnik liczby przedsiębiorstw/1000 mieszk. w kilku miejscowościach gminy; negatywny wpływ braku sieci kanalizacyjnej
- Ponadprzeciętnie wysoki udział przedsiębiorstw branży przetwórczej w strukturze podmiotów gospodarczych w gminie
- Niski wskaźnik stopy bezrobocia

SZANSE

- Rozwój inwestycji biznesowych i mieszkaniowych w oparciu o nowe tereny; pozytywny związek z korzystnym położeniem geograficznym
- Tworzenie grup producenckich, dywersyfikacja działalności i nowe specjalizacje w gospodarstwach rolnych
- Obszar o wysokiej atrakcyjności do podejmowania inwestycji; negatywny wpływ braku sieci kanalizacyjnej
- Dobre warunki do rozwinięcia działalności agroturystycznej i turystyki wiejskiej w północnej części gminy; negatywny wpływ braku dostępu do sieci kanalizacyjnej dla 80% mieszkańców oraz słabej komunikacji zbiorowej
- Wysoka deklarowana gotowość mieszkańców (poza częścią młodych) do pozostania w gminie
- Wykorzystanie zmiany trendów dotyczących osiedlania się: gmina nowoczesnym miejscem do życia, praca w mieście, mieszkanie i edukacja dzieci poza miastem w nowoczesnych ośrodkach osadniczych; negatywny wpływ brak sieci kanalizacyjnej dla 80% mieszkańców, względnie niski poziom edukacji w gminie

- powiększenie obszarów przeznaczonych pod inwestycje biznesowe o tereny na południu gminy, wzdłuż DK 50 i w rejonie Wólki Czarnańskiej
- wykorzystanie i wzmocnienie pozytywnych trendów związanych z rozwojem przedsiębiorczości; negatywny wpływ braku sieci kanalizacyjnej dla niektórych rodzajów działalności gospodarczej

ZAGROŻENIA

- pogłębiający się kryzys finansów publicznych i przerzucanie długu publicznego na gminy, prowadzenie polityki osłabiania małych gmin wiejskich celem ich konsolidacji w większe JST
- Polityka regionalna – zmniejszona dostępność środków dla małych gmin
- Migracja młodych, ujemny przyrost naturalny, brak następców w małych gospodarstwach rolnych
- Zagrożenie pogłębieniem dysproporcji rozwojowych obszarów położonych przy DK 50 oraz DW 637 względem pozostałych terenów w gminie
- Małe możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie gminy, mogą stymulować migrację młodych i lepiej wykształconych osób oraz ograniczać osiedlanie się nowych mieszkańców
- Brak wystarczających rezerw wody do nawodnień w rolnictwie i do celów p.poż.

SŁABE STRONY

- Brak w pełni uzbrojonych terenów pod działalność produkcyjno-usługową w większości rejonów gminy; negatywny wpływ na inwestycje mieszkaniowe i biznesowe, stymulujący wpływ na migracje
- Niska aktywność gospodarcza mieszkańców w 2/3 miejscowości na terenie gminy
- Słabe warunki dla produkcji rolnej na większości powierzchni gminy
- Względnie słabe rolnictwo (znaczna część gospodarstw w słabej kondycji) negatywny wpływ migracji młodych
- Brak grup producenckich i silnych specjalizacji produkcyjnych w rolnictwie
- Brak terenów inwestycyjnych we własności Gminy negatywnie wpływa na atrakcyjność inwestycyjną
- Brak grup producenckich pogarsza pozycję konkurencyjną gospodarstw rolnych w gminie
- Mało gospodarstw agroturystycznych i turystyki wiejskiej, nie w pełni wykorzystany potencjał rzeczki Rządzy

- Brak atrakcji dla turystów, słabe warunki do obsługi turystów
- Słaba jakość dróg i dostępność usług transportu zbiorowego dla mieszkańców z niektórych miejscowości negatywnie wpływa na mobilność (dojazdy do miejsc pracy, szkół) i może pogłębiać dysproporcje rozwojowe

Sfera społeczna (edukacja, kultura, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo, wykluczenia, aktywność społeczna, integracja)

SILNE STRONY

- Dobrze rozwinięta opieka przedszkolna
- Zoptymalizowana sieć szkolna (potencjalnie negatywny wpływ może mieć przenoszenie dzieci do szkół w sąsiednich gminach związane zarówno z jakością kształcenia, jak i preferencjami rodziców)
- Wysokie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców

SZANSE

- Wykorzystanie infrastruktury szkolnej także dla pozaszkolnych form podnoszenia kwalifikacji
- Względnie pozytywny wizerunek szkół wśród lokalnej społeczności
- Rozwój i wykorzystanie możliwości świetlic wiejskich
- Wykorzystanie funduszy UE w perspektywie 2014-2020 w sferze edukacji, pomocy społecznej i integracji

SŁABE STRONY

- Niski poziom kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach – wyniki egzaminów gimnazjalnych i sprawdzianów 6-klasistów należą do najgorszych w powiecie; negatywny wpływ na atrakcyjność gminy jako miejsca osiedlania się nowych mieszkańców, negatywny wpływ na ograniczenie migracji
- Niewielka liczba zajęć pozalekcyjnych – wg oceny mieszkańców, różnicowanie pomiędzy szkołami
- Względnie słabo oceniana przez mieszkańców w ankiecie oferta kulturalna
- Względnie nisko oceniana jakość funkcjonowania pomocy społecznej
- Słaby dostęp do opieki medycznej lub zła jakość usług medycznych POZ

ZAGROŻENIA

- Przewidywane pogorszenie się dostępności i warunków finansowania działań w sferze społecznej z funduszy UE i krajowych

- Słabe relacje międzysąsiedzkie deklarowane w części ankiet
- Zagrożenie związane z przenoszeniem dzieci do szkół w sąsiednich gminach (związane z odległością szkół, dostępnością komunikacyjną oraz wynikami nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjach)
- Dalsze zmniejszanie liczby uczniów w szkołach
- Zła dostępność usług transportu zbiorowego na części obszaru gminy, pogarsza młodym mieszkańcom dostęp do edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym
- Deklarowane pogorszenie sytuacji materialnej ok. ¼ mieszkańców, w tym ok. 1/10 w stopniu znacznym

Oferta cywilizacyjna (infrastruktura, warunki życia, mieszkalnictwo, rekreacja, sport, środowisko)

SILNE STRONY

- Dobrze rozwinięta sieć dróg na większości obszaru gminy (negatywny wpływ niewystarczające fundusze na realizację inwestycji infrastrukturalnych)
- Sieć wodociągowa pokrywa teren całej gminy (potrzeby modernizacyjne negatywny wpływ dla zapewnienia ciągłości dostaw)
- Dostępny Internet szerokopasmowy w gminie – dobrze oceniany
- Dobre warunki mieszkaniowe (negatywny wpływ – brak sieci kanalizacyjnej)
- Dobra ocena ogólna mieszkańców co do warunków do zamieszkania w gminie
- Względnie wysoko oceniana jakość obsługi mieszkańców w Urzędzie Gminy
- dobre połączenia autobusowe Stanisławowa z Mińskiem Maz. i Warszawą oraz Pustelnika z Warszawą (ponad 40 połączeń na dobę)

SZANSE

- Wykorzystanie istniejącej już bazy sportowej
- Pozyskiwanie środków finansowych zewnętrznych na nowe inwestycje (środki UE i krajowe)
- Dobry stan środowiska, dostępność rzeki Rządzy (niski przepływ ogranicza możliwości gospodarczego wykorzystania)

SŁABE STRONY

- Niski stopień skanalizowania gminy, brak planów rozwojowych w tym zakresie
- Słaba dostępność komunikacyjna wsi położonych poza zasięgiem dróg nr 50 i nr 637 (w tym mało połączeń autobusowych z Mińskiem Maz. i koleją, np. zaledwie 5/dobę połączeń bezpośrednich z Pustelnika)
- Drogi gminne i wewnętrzne w złym stanie
- Źle oceniane warunki do uprawiania sportów amatorskich
- Uciążliwości i zagrożenia związane z DK 50 i DW 637 (nie zmodernizowane trasy o bardzo dużym natężeniu ruchu, brak obwodnic, urządzeń poprawy bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów)

ZAGROŻENIA

- Poważne zagrożenie dla środowiska ze względu na niski stopień skanalizowania gminy
- Niewystarczające fundusze na realizację inwestycji infrastrukturalnych, niski poziom wydatków inwestycyjnych, brak Wieloletniego Planu Inwestycyjnego opartego na dobrej prognozie finansowej i efektywnym zarządzaniu długiem
- Wskazywane przez mieszkańców zagrożenie związane ze składowiskiem odpadów w Michałowie
- Pogarszająca się jakość i niezawodność usług wodociągowych, potrzeby modernizacyjne infrastruktury wodociągowej; negatywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości i inwestycje mieszkaniowe w gminie
- Negatywne oddziaływanie małej liczby połączeń autobusowych (niektórych miejscowości lub relacji)
- Nie zaspokojone potrzeby remontowe dotyczące dróg powiatowych
- Estetyka gminy pogarsza atrakcyjność - w ocenie mieszkańców)
- Niepewność co do przyszłości – ok. 40% respondentów ankiety, (a ponad 80% młodych), nisko ocenia perspektywę wiązania przyszłości z gminą przez młode osoby.

Relacje zewnętrzne gminy (współpraca z innymi samorządami, innymi podmiotami, NGO, współpraca zagraniczna, promocja)

SILNE STRONY

- Duża liczba organizacji mieszkańców
- Aktywność i gotowość działania mieszkańców na rzecz gminy
- Opracowywane lokalnie plany rozwojowe dla miejscowości

SZANSE

- Aktywizowanie mieszkańców poprzez wsparcie rozwoju stowarzyszeń
- Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi

SŁABE STRONY

- Niski stopień wykorzystania potencjału organizacji społecznych, ograniczony zakres współpracy z NGO
- Brak partnerów prywatnych do wspólnych inwestycji z Gminą
- Brak partnerów do współpracy zagranicznej
- Mało/brak atrakcji dla przyjezdnych
- Mało czytelna strona internetowa Gminy, trudny dostęp lub brak wielu informacji
- Współpraca Gminy Stanisławów z innymi samorządami oceniana jako niewystarczająca

ZAGROŻENIA

- Nie wykorzystane zaangażowanie mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności
- Niewystarczające promowanie pozytywnego wizerunku gminy
- Rosnąca konkurencja i szybki rozwój gmin położonych bliżej w kierunku Warszawy
- Brak sformułowanej oferty inwestycyjnej
- Niewystarczająca informacja kierowana do społeczności o działaniach i wynikach działań samorządu gminnego.

Dodatek: SWOT-TOWS opracowany na podstawie ankiet i będący przedmiotem dyskusji na warsztacie w dniu 10 września 2015 r.

Tabela 1. Analiza SWOT

SWOT	
Mocne strony	Szanse
<p>Korzystne położenie przy drodze krajowej i wojewódzkiej, bliskość miast (Warszawa i miasta aglomeracji, Mińsk Mazowiecki, Łochów)</p> <p>Tereny przeznaczone pod inwestycje przedsiębiorstw, budownictwo mieszkaniowe, rekreację, wypoczynek (zaplecze mieszkalno-wypoczynkowe)</p> <p>Potencjał ludzki i chęć dalszego mieszkania w Gminie</p> <p>Możliwość rozwoju rolnictwa specjalistycznego i agroturystyki</p> <p>Czyste środowisko, spokój, przestrzeń</p> <p>Dostęp do mediów, usług, handlu</p>	<p>Środki zewnętrzne (krajowe i unijne)</p> <p>Inwestycje w miejsca pracy</p> <p>Poprawa jakości usług społecznych (<i>edukacja, zajęcia pozalekcyjne, oświata i opieka przedszkolna, profilaktyka zdrowotna i ochrona zdrowia, bezpieczeństwo, pomoc społeczna, sport i rekreacja, kultura</i>)</p> <p>Poprawa czystości i estetyki przestrzeni publicznej</p> <p>Rozbudowa infrastruktury drogowej, kanalizacyjnej</p> <p>Promocja Gminy</p>
Słabe strony	Zagrożenia
<p>Brak strategicznego zarządzania, brak PZP, złe decyzje, brak sprawnego elastycznego reagowania, brak pomysłów, nietrafne decyzje finansowe</p> <p>Mała aktywność gospodarcza i brak miejsc pracy na terenie Gminy</p> <p>Niedostatek rozwoju infrastruktury technicznej</p> <p>Zły stan dróg, brak chodników i ścieżek rowerowych, oświetlenia, ekranów akustycznych</p> <p>(kanalizacja i wodociągi) i społecznej</p> <p>Brak planów odnowy miejscowości</p>	<p>Brak inwestycji w miejsca pracy</p> <p>Brak pracy, brak perspektyw (wpływ na poziom migracji i nastroje społeczne)</p> <p>Pogarszanie się warunków życia mieszkańców</p> <p>Kryzys państwa i finansów publicznych</p>

Tabela 2. Analiza TOWS

SWOT-TOWS	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	<p>EKSPANSJA (++): Korzystne położenie + wykorzystanie terenów inwestycyjnych + wysoki potencjał społeczno-ekonomiczny + strategiczne zarządzanie + pozyskanie wystarczających zasobów publicznych i prywatnych na rozwój infrastruktury + stały rozwój przedsiębiorczości, usług komunalnych i społecznych + poprawa estetyki rosnący budżet + promocja gminy (Gmina jest nowoczesnym ośrodkiem osadniczym o stale rosnącej liczbie ludności i przedsiębiorców, z rozwiniętą przedsiębiorczością, infrastrukturą i usługami społecznymi, atrakcyjnym miejscem mieszkania, osiedlania się, pracowania)</p>	<p>Wykorzystanie szansy (+ -) Korzystne położenie + wykorzystanie terenów inwestycyjnych + wysoki potencjał społeczno-ekonomiczny + pozyskanie pewnej ilości zasobów publicznych i prywatnych na rozwój + rozwój usług komunalnych i społecznych + promocja gminy – brak aktywności przedsiębiorców – brak lokalnych miejsc pracy i perspektyw zatrudnienia – brak kompleksowej strategii rozwoju - kryzys finansów publicznych, stabilny budżet (Gmina jest stosunkowo atrakcyjnym miejscem osiedlania się i prowadzenia działalności gospodarczej z uwagi na bliskość Warszawy i zadawalającą jakość oraz dostępność usług komunalnych i społecznych)</p>
Słabe strony	<p>Trudny rozwój (-+) Brak strategicznego zarządzania, brak PZP - mała aktywność gospodarcza i brak miejsc pracy na terenie Gminy - zły stan dróg, brak chodników i ścieżek rowerowych - niedostatek rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej - zanieczyszczenie środowiska + pozyskanie pewnej, ale niewystarczających zasobów głównie publicznych na rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz inwestycje w miejsca pracy + umiarkowana poprawa usług społecznych + umiarkowany rozwój przedsiębiorczości (Gmina stosunkowo wolno poprawia dotychczasowe warunki życia i pracy lokalnej społeczności; brak silnych impulsów rozwojowych powoduje, że gmina jest miejscem mieszkania i osiedlania się osób szukających pracy (poza rolnictwem) w większych ośrodkach miejskich)</p>	<p>Wegetacja. Gra o przetrwanie (--) Brak strategicznego zarządzania - mała aktywność gospodarcza i brak miejsc pracy na terenie Gminy - zły stan dróg, brak chodników i ścieżek rowerowych - niedostatek rozwoju infrastruktury technicznej (kanalizacja i wodociągi) i społecznej – nie najlepsza jakość i dostępność usług komunalnych i społecznych - zanieczyszczenie środowiska - brak perspektyw - pogarszanie się warunków życia mieszkańców - kryzys finansów publicznych w tym budżetu Gminy (Gmina jest nieatrakcyjnym miejscem zamieszkania, co ma bezpośredni wpływ na poziom migracji, demografię i pogarszające się klimat społeczny: niezadowolenie, postawy obronne i roszczeniowe)</p>

Załącznik nr 2 do Strategii rozwoju Gminy Stanisławów na lata 2015 -2025

PODSUMOWANIE ANKIETY PRZEPROWADZONEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW W TRAKCIE AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY STANISŁAWÓW.

Ankieta została przeprowadzona w lipcu 2015 r. Analizie poddano 138 ankiet. **70% ankiet wypełniły kobiety, 28% mężczyźni**, 2% respondentów nie wskazało płci. Zatem wśród osób które określiły swoją płeć, 72% to kobiety, a 28% to mężczyźni. Występuje zatem b. wyraźna nadmierna reprezentacja kobiet w badaniu.

Wykształcenie respondentów:

podstawowe	5%
gimnazjalne	2%
pomaturalne/policealne	11%
zawodowe	18%
średnie	35%
niepełne wyższe	9%
wyższe	55%
nie wskazane	3%

W strukturze wykształcenia respondentów widoczna jest nadmierna reprezentacja osób z wykształceniem średnim (wraz policealnym) oraz ok. 2,5 krotna (o 150%) z wykształceniem wyższym w stosunku do średniej dla wykształcenia ludności zamieszkałej w gminach wiejskich powiatu mińskiego wg NSP z 2011 roku. W strukturze respondentów osoby z ukończonym jedynie wykształceniem podstawowym stanowią 5%, podczas gdy w strukturze ludności gmin wiejskich powiatu w 2011 roku stanowiły one 26%. Istnieje zatem duża dysproporcja w tym zakresie. Z powodu agregacji danych spisowych, nie jest możliwe stwierdzenie, w jakim stopniu wpływa na to ogólnie wyższy poziom wykształcenia mieszkańców gminy Stanisławów, a w jakim niższy udział gorzej wykształconych mieszkańców w badaniu ankietowym.

Rozkład wieku respondentów był następujący:

<18	1%
18-25	15%
26-35	22%
36-45	30%
46-55	16%
56-65	10%
>65	1%
nie wskazany	4%

Rozkład wieku respondentów wskazuje na nadreprezentację osób w wieku 26-45 lat, kosztem liczby osób w wieku powyżej 55 lat. Ankieta została wypełniona jedynie przez 2 osoby w wieku emerytalnym (powyżej 65 lat).

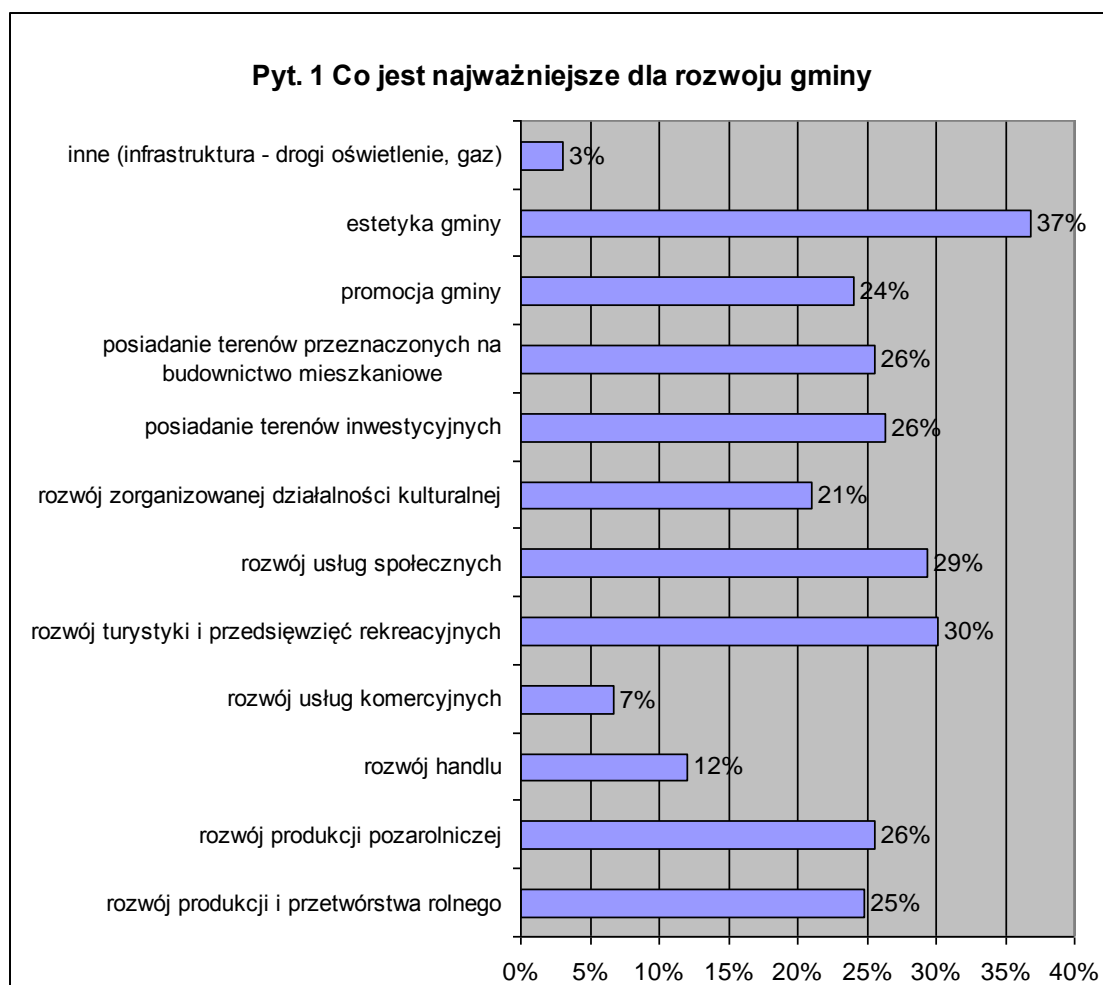
Podział respondentów według **statusu na rynku pracy** był następujący:

pracujący	67%
rolnik	7%
przedsiębiorca	5%
bezrobotny	9%
uczący się	7%
emeryt/rencista	2%
inne	1%
nie wskazany	2%

Występuje zatem znacznie niższa niż to wynika ze struktury społecznej reprezentacja rolników oraz emerytów i rencistów.

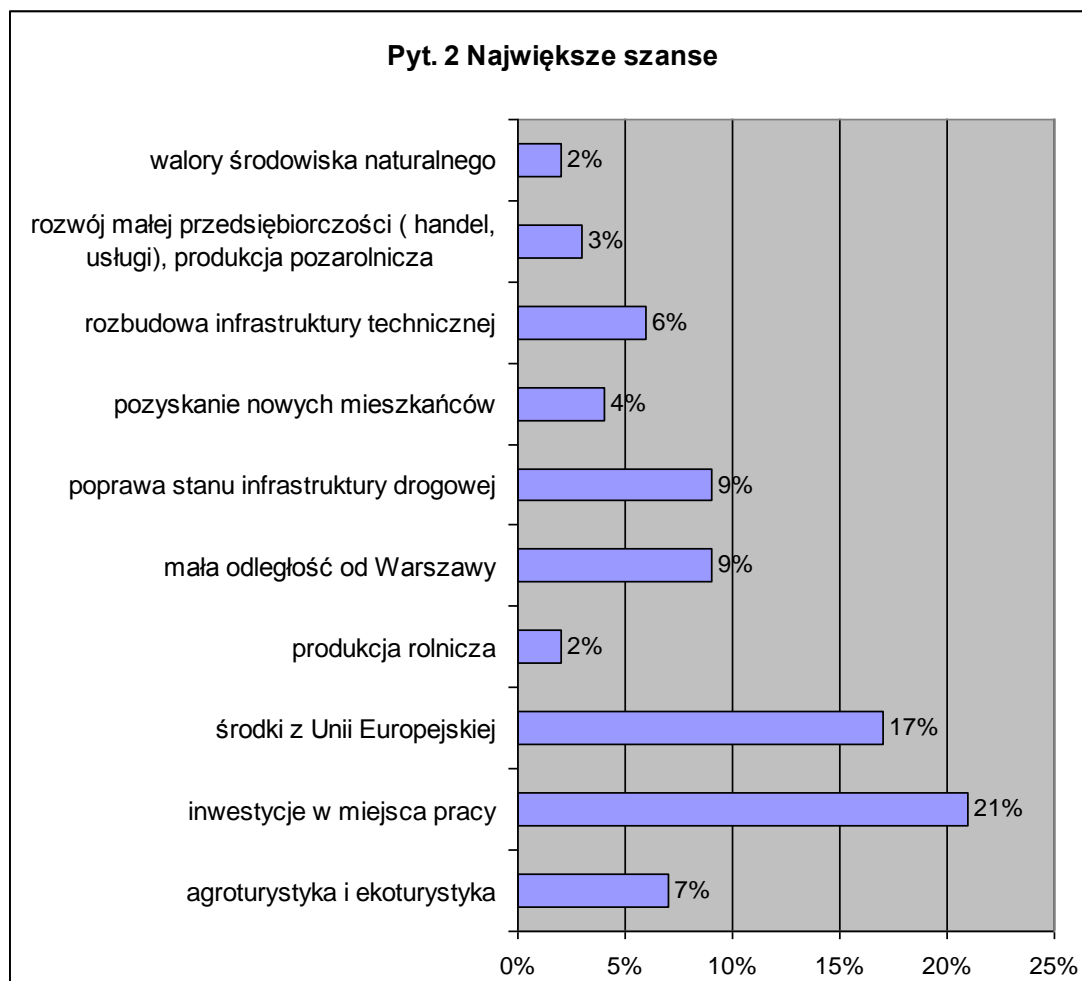
Wśród respondentów ankiety dominowali mieszkańcy Stanisławowa – 38%, Pustelnika – 13%, Łęki – 10% oraz Ładzynia – 7%, Goździówki – 5%. Przedstawiciele tych 5 wsi stanowili 72% ogółu respondentów.

Na **pytanie nr 1** - co jest najważniejsze dla społecznego i gospodarczego rozwoju gminy, wszyscy respondenci udzielili odpowiedzi, wskazując co najmniej jeden czynnik. Rozkład odpowiedzi był następujący:

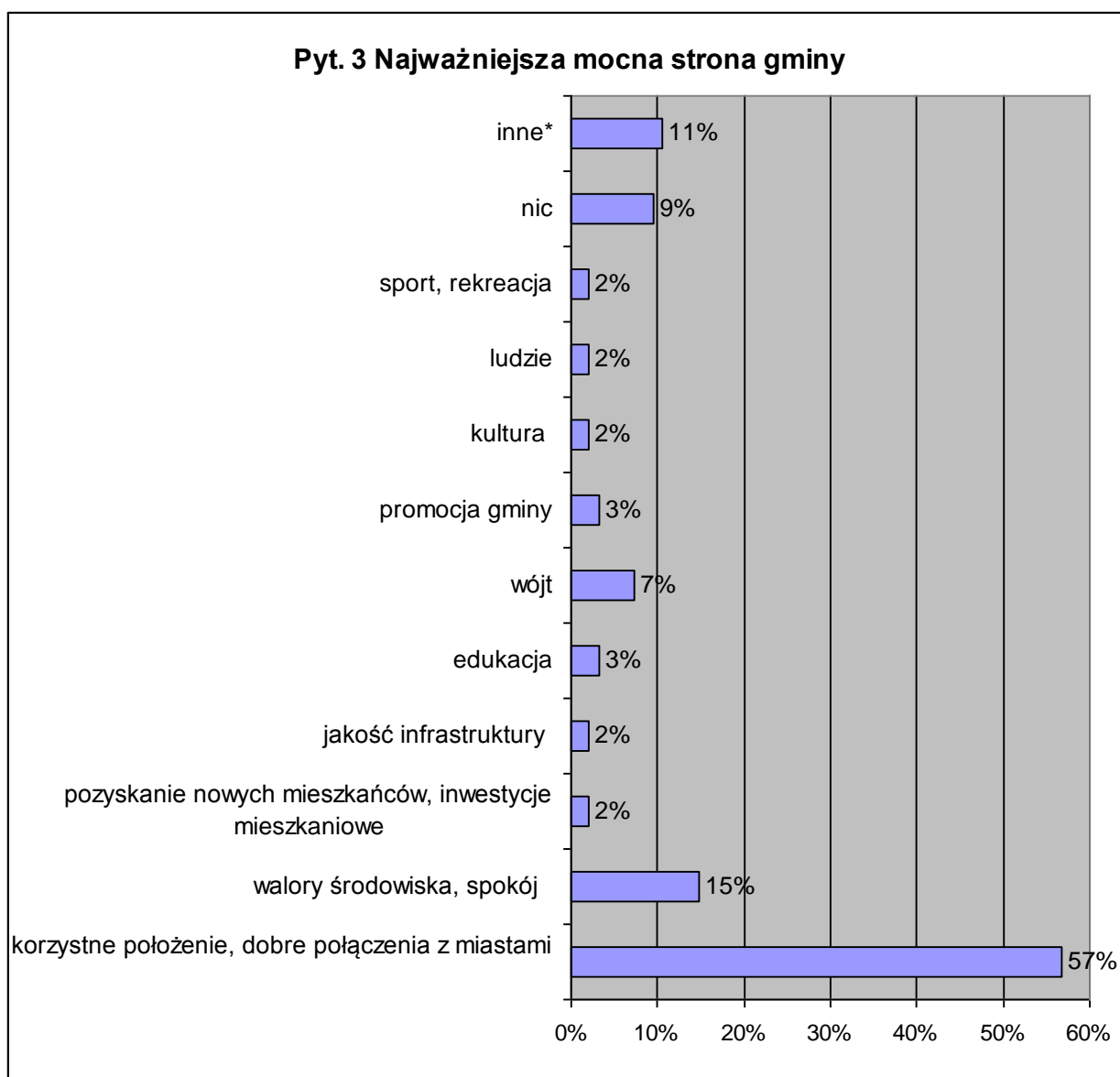

Taka struktura odpowiedzi nie jest adekwatna do warunków, w których funkcjonuje gmina Stanisławów. Nie został wskazany dominujący czynnik rozwoju, gdyż nie można za taki uznać estetyki gminy. Grupa czynników mogących mieć realne znaczenie dla rozwoju, została wskazana przez podobne liczby respondentów. Co ciekawe, infrastruktura techniczna oraz rozwój usług i handlu nie zostały uznane za ważne dla rozwoju gminy. Wskazało na nie odpowiednio: 3%, 7% oraz 12% badanych. 25% respondentów wskazało na produkcję i przetwórstwo rolne, 30% na turystykę oraz przedsięwzięcia rekreacyjne. Na posiadanie terenów inwestycyjnych, produkcję pozarolniczą, usługi społeczne i promocję wskazała b. zbliżona liczba osób – od 24 do 29%.

Na **pytanie 2**, co jest największą szansą dla rozwoju gminy, odpowiedzi były bardzo zróżnicowane i z tego powodu – b. znacznie rozproszone. Respondenci na pierwszym miejscu wskazywali inwestycje w tworzenie miejsc pracy (21% respondentów). Na drugim miejscu (17% resp.) wskazania dotyczyły wykorzystania funduszy UE. Odrębnie pokazano czynniki, które nie zostały wskazane przez znaczący odsetek odpowiadających: produkcja rolnicza – 2%, szeroko rozumiana drobna przedsiębiorczość – 3%. Może to wskazywać na negatywny stosunek respondentów zarówno do podejmowania działalności gospodarczej, jak i prowadzenia działalności rolniczej. W tym drugim przypadku, może mieć znaczenie niski udział rolników w ankiecie. Wykorzystanie walorów środowiska naturalnego jako szansę rozwojową wskazało 2% respondentów. Wskazanie tego czynnika przez nieliczne osoby wskazuje na realizm w postrzeganiu zasobów przyrodniczych jako szansy rozwojowej gminy. Czynnik ten jest częstokroć nadmiernie eksponowany i przewartościowany.

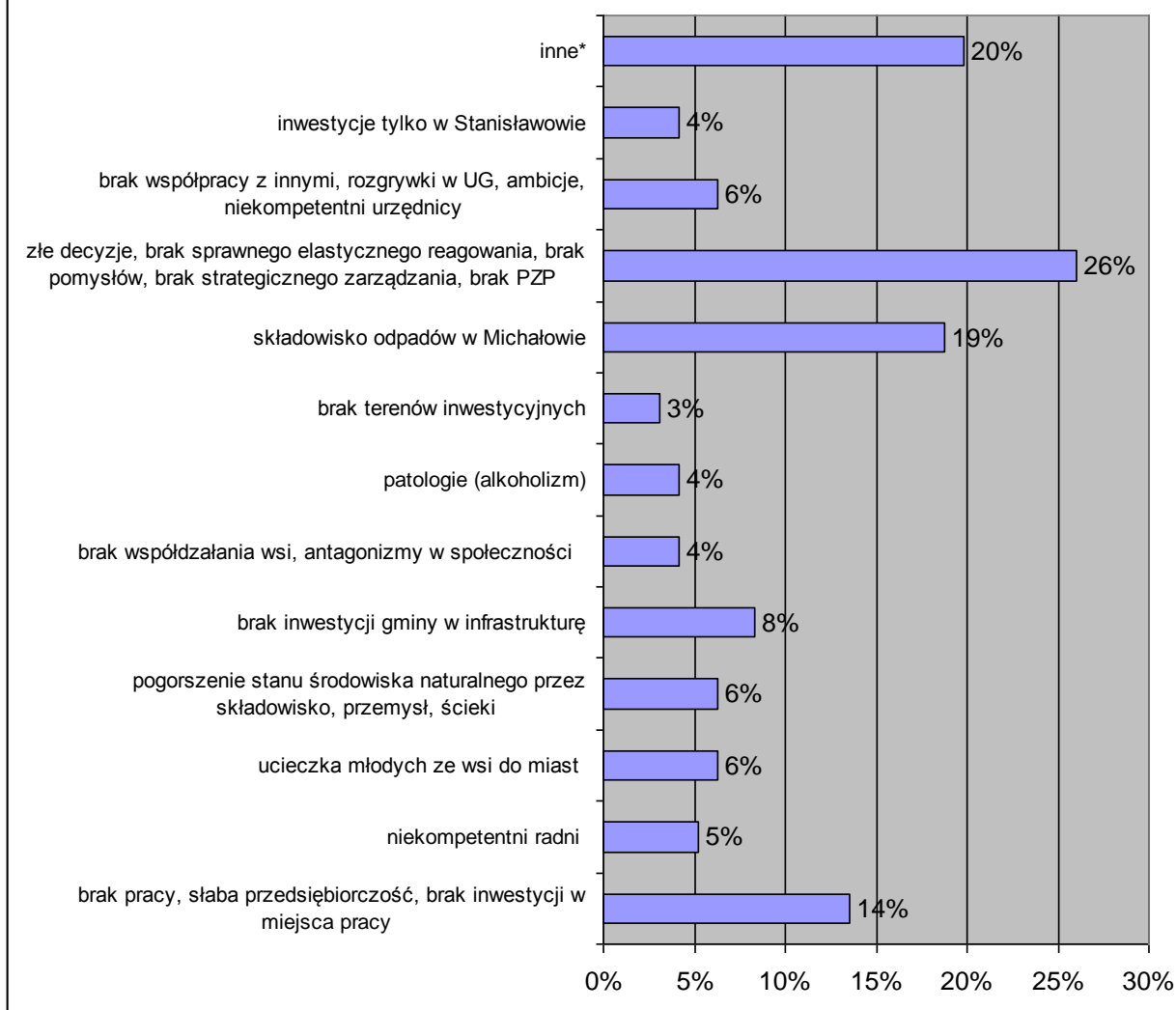

W odpowiedzi na **pytanie 3**, co jest najważniejszą mocną stroną gminy, 9 osób (9% respondentów, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie) stwierdziło, że gmina nie ma mocnych stron. Spośród pozostałych, 57% wskazało zgodnie na korzystne położenie i związane z tym dobry dojazd do Warszawy i Mińska Maz. Na trzecim miejscu wskazano środowisko naturalne.

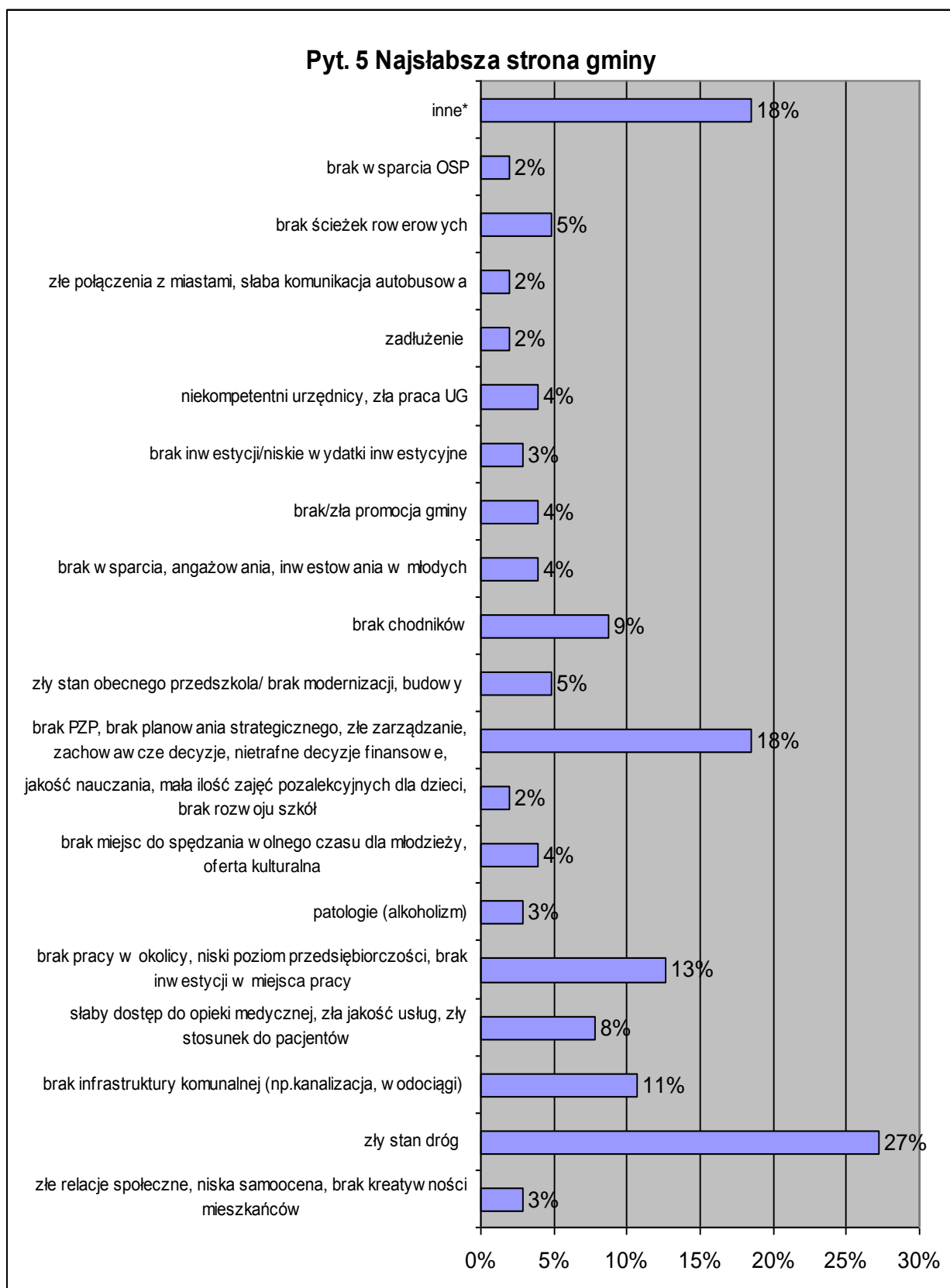

W odpowiedzi na **pytanie 4**, co jest największym zagrożeniem dla rozwoju Gminy, Największa część respondentów (26%) wskazała brak dobrego zarządzania, błędne decyzje i brak planów umożliwiających skuteczne zarządzanie, w tym brak planów zagospodarowania przestrzennego. Jako drugie z najważniejszych zagrożeń wskazano funkcjonowanie składowiska odpadów (19%), a dopiero na trzecim miejscu (14% respondentów, którzy udzielili odpowiedzi) – brak pracy, słabą przedsiębiorczość oraz brak inwestycji w miejsca pracy. 8% osób wskazało brak wystarczających inwestycji gminy w infrastrukturę. 20% respondentów wskazało pojedynczo inne czynniki. Należy zwrócić uwagę na istotny odsetek głosów wskazujących na antagonizmy w społeczności lokalnej (w sumie 8% respondentów) oraz negatywne zjawiska w Urzędzie Gminy (6%). Również po 6% respondentów wskazuje na zagrożenia dla środowiska naturalnego oraz migrację młodych mieszkańców poza gminę.

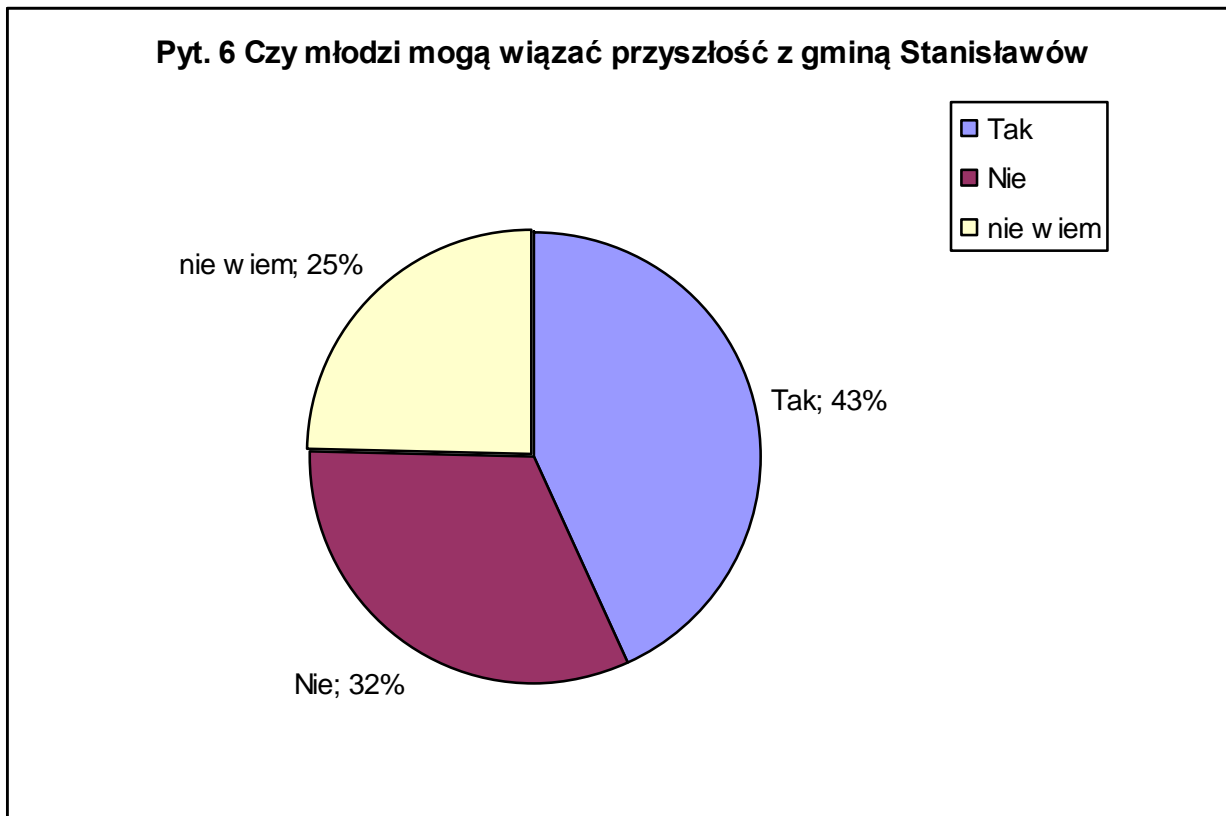
Pyt. 4 Największe zagrożenia dla rozwoju gminy

W odpowiedzi na **pytanie 5** co jest najsłabszą stroną Gminy, odpowiedzi były bardzo rozproszone. Jednakże respondenci dość zgodnie (27% spośród nich) na pierwszym miejscu wskazali zły stan dróg, chodników (9%) oraz infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo na drogach (5%). W następnej kolejności podobnie jak w pyt. 4 wskazane zostały problemy w sferze zarządzania gminą (18% resp.). 13% respondentów wskazało brak miejsc pracy i inwestycji w miejsca pracy, słabą przedsiębiorczość, 11% zwróciło uwagę na braki w infrastrukturze komunalnej, (gł. kanalizacja). 8% wskazało słaby dostęp do opieki medycznej lub złą jakość usług medycznych POZ. W analizie ankiet przedstawiono także czynniki wskazywane z mniejszą częstością, dla zaprezentowania rodzaju problemów oraz hierarchii ważności tych problemów dla społeczności lokalnej.

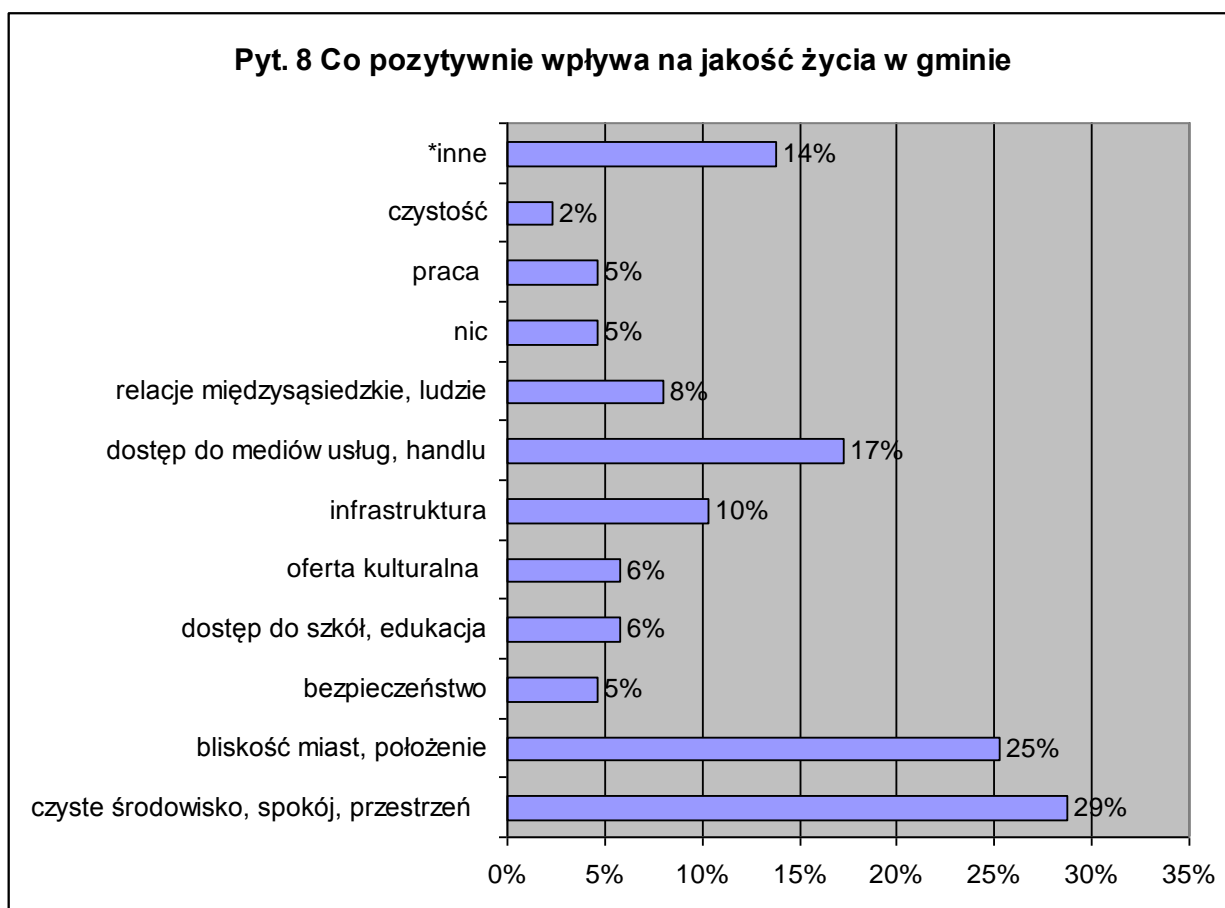

Na **pytanie nr 6** czy młodzi mieszkańcy pokolenie może wiązać swoją przyszłość z gminą Stanisławów, 25% respondentów odpowiedziało „nie wiem”, a 32% „nie”. Twierdząco odpowiedziało 43% osób. Oznacza to, że spośród osób które wyraziły swoją opinię w tej sprawie, 43% twierdzi, że młodzi nie powinni wiązać przyszłości ze swoją gminą, zaś 57%, że przeciwnie – mogą.

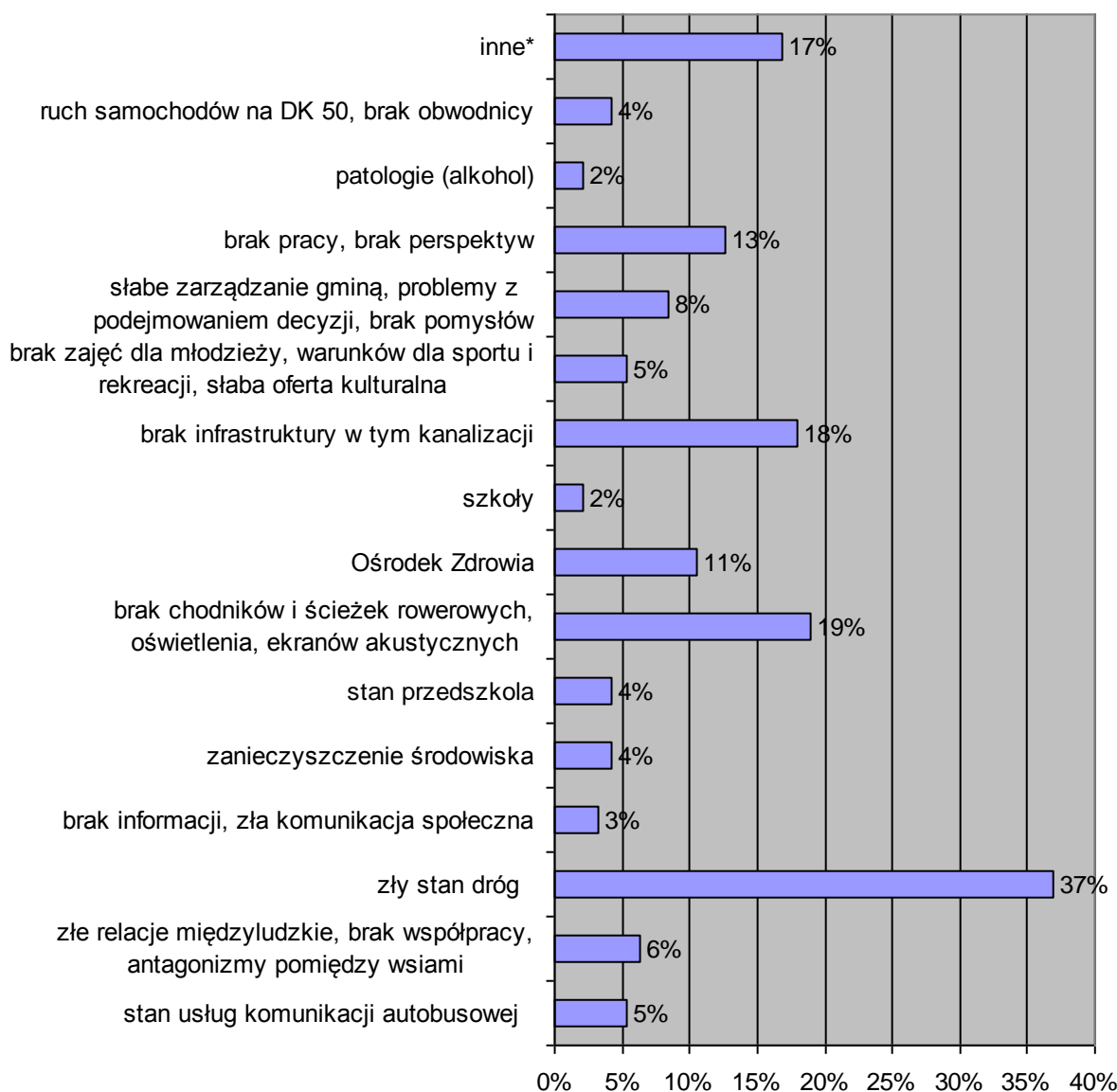
W wyraźnej korelacji z odpowiedzią na pytanie 6, stoją odpowiedzi na **pytanie 7** - czy respondent planuje w dalszym ciągu mieszkać w gminie Stanisławów w ciągu następnych 5-7 lat - „tak” odpowiedziało 80%, „nie” 5%, zaś „nie wiem” – 14%. Oznacza to, że spośród osób zdecydowanych, 94% nie planuje opuszczenia gminy.

Na **pytanie nr 8** co wpływa pozytywnie na jakość życia w gminie, 5% stwierdza że nic, 8% wskazało na relacje międzyludzkie, 10% na infrastrukturę wod-kan., 17% na dostęp do handlu, usług, mediów. 29% respondentów wskazało czyste środowisko, spokój, jako czynnik pozytywnie wpływający na jakość życia. Bliskość miast (Warszawy, Mińska Maz.) i ogólnie korzystne położenie geograficzne (przy drogach krajowej i wojewódzkiej) jako czynnik pozytywnie wpływający na życie w gminie, wskazał co czwarty respondent.

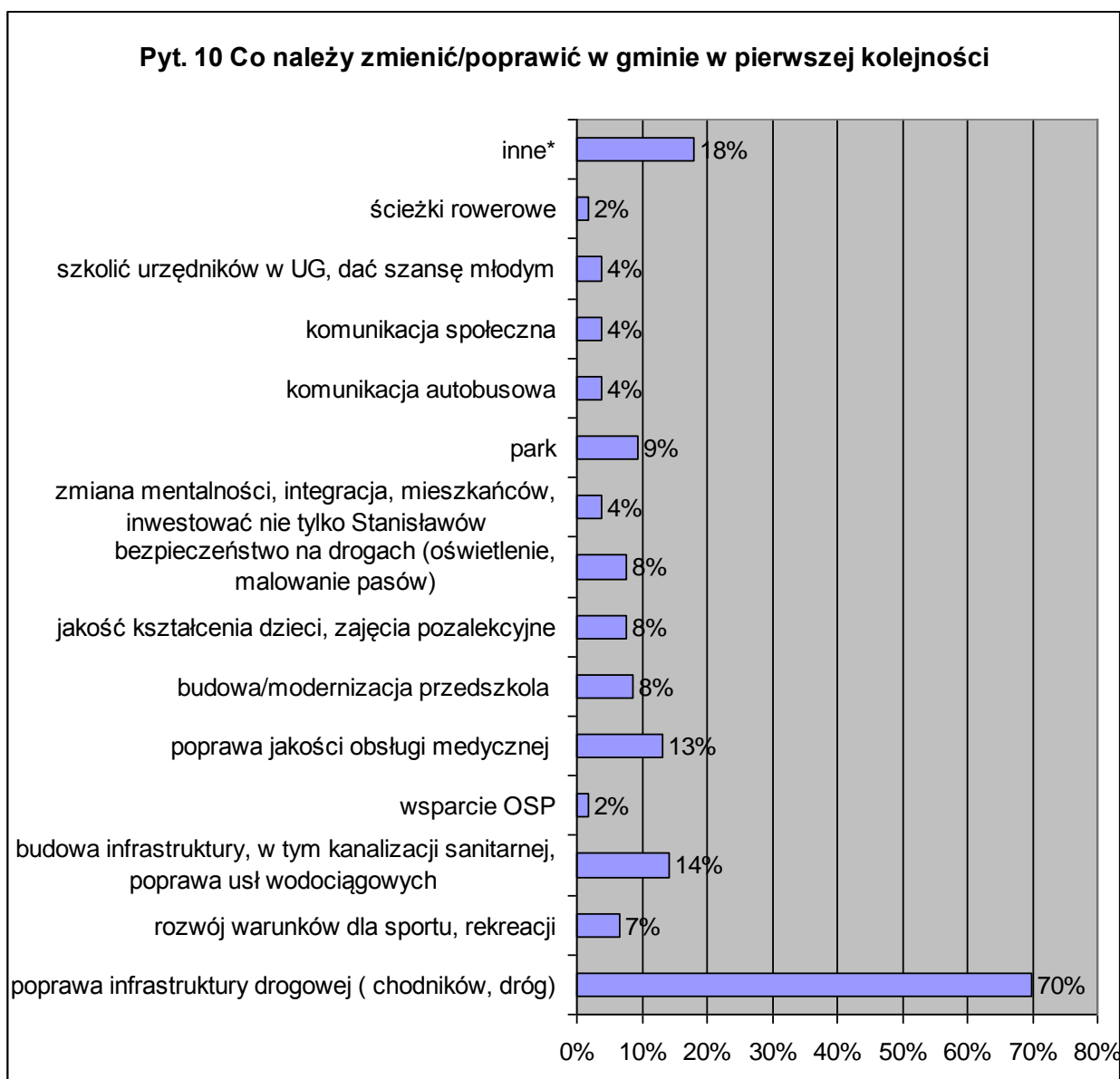

Na **pytanie nr 9** co wpływa negatywnie na jakość życia w gminie, najczęściej, bo 37% respondentów wskazało zły stan dróg. Poza tym 19% respondentów osobno zwróciło uwagę na braki w infrastrukturze poprawiającej bezpieczeństwo na drogach (chodniki, oświetlenie, ścieżki rowerowe, sygnalizacje), a 4% dodatkowo wskazało na ruch na drodze krajowej nr 50. Na braki w infrastrukturze, jako czynnika pogarszającym jakość życia w gminie, wskazało 18% osób, które wypełniły ankietę, zaś 13% na brak miejsc pracy na terenie gminy oraz związany z tym brak perspektyw. 11% respondentów stwierdziło, że czynnikiem negatywnie wpływającym na jakość życia jest jakość i dostępność usług w Ośrodku Zdrowia.

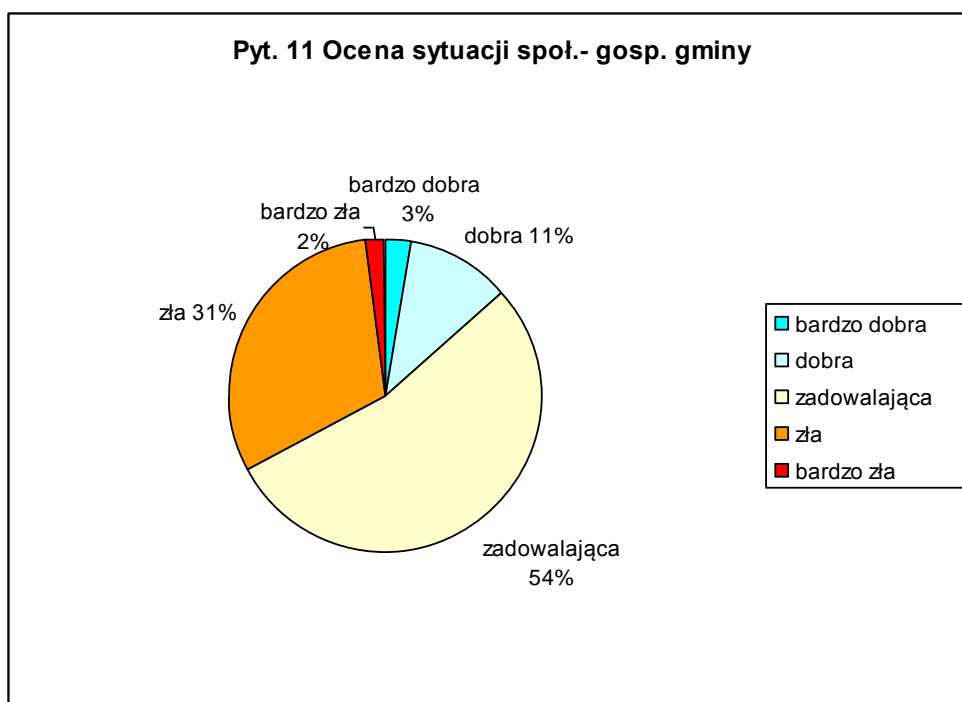
Pyt 9 Co negatywnie wpływa na jakość życia w gminie

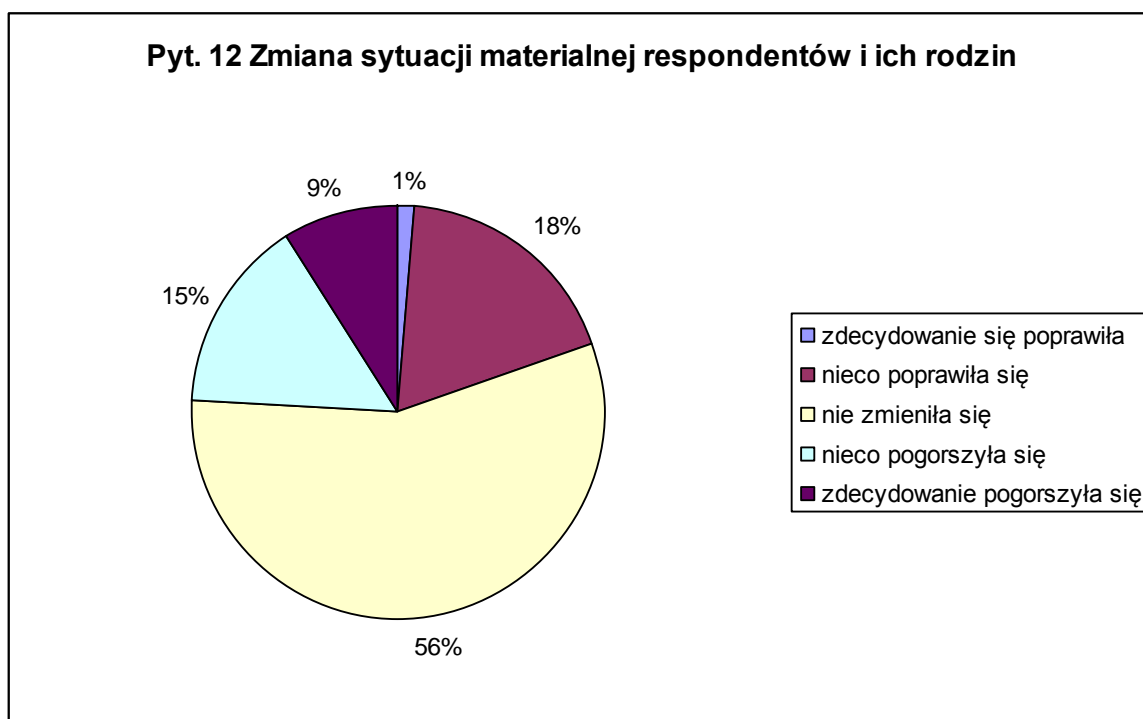
Wśród spraw, które należy zmienić/poprawić w gminie w pierwszej kolejności (**pytanie 10**), 70% spośród wszystkich respondentów wskazało poprawę stanu dróg i chodników, dodatkowo 8 % podkreśliło potrzebę działań związanych z bezpieczeństwem drogowym. Jako sprawę pierwszorzędnej wagi 14% respondentów wskazało na budowę infrastruktury - sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, poprawę jakości usług wodociągowych. 13% respondentów wskazało na potrzebę poprawy jakości usług Ośrodka Zdrowia. Zagospodarowanie centrum Stanisławowa i parku wskazało 8% respondentów, taka sama liczba wskazała na potrzebę poprawy jakości kształcenia i oferty zajęć pozalekcyjnych w szkołach oraz na potrzebę budowy lub modernizacji przedszkola.

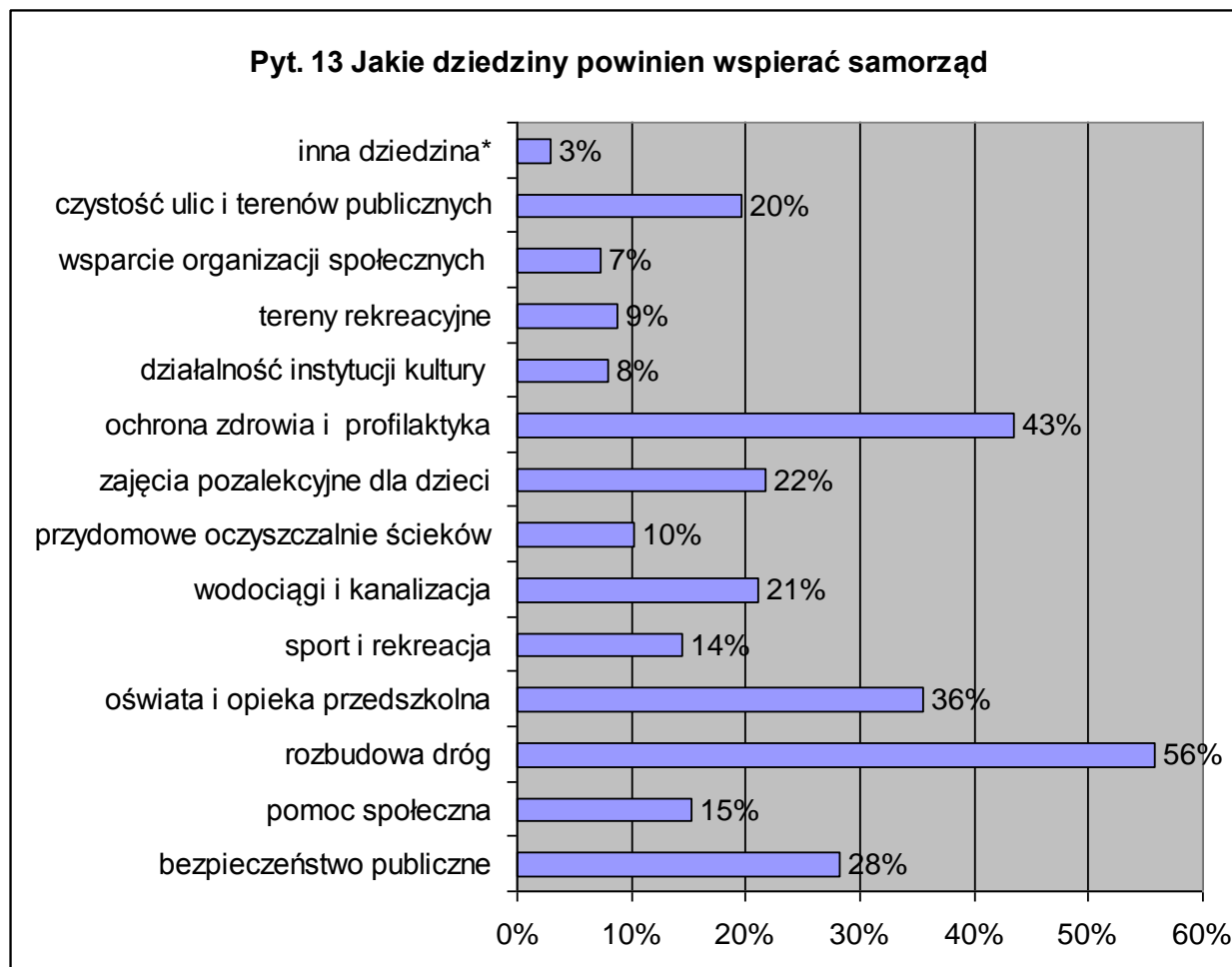
W pytaniu nr 11 o sytuację społeczno-gospodarczą gminy, 19% nie miało zdania na ten temat. Spośród tych, którzy dokonali oceny 54 % wystawiło ocenę zadowalającą (3), 11% dobrą (4), 3% bardzo dobrą. 31% respondentów oceniło sytuację gminy jako złą, a 2% jako bardzo złą. Na 138 wypełnionych ankiet, w 3 nie udzielono odpowiedzi na to pytanie. Większość respondentów ocenia sytuację gminy pozytywnie, co nie zmienia faktu, że 33% negatywnych ocen powinno stanowić sygnał ostrzegawczy i być przedmiotem pogłębionej analizy.

Na pytanie nr 12, jak zmieniła się sytuacja materialna rodziny respondenta w ciągu ostatnich 2 lat, 56% stwierdziło, że sytuacja nie uległa zmianie, u 19% poprawiła się, w tym dla 1% znacznie. Według 24% respondentów, sytuacja ich rodziny pogorszyła się, w tym dla 9% znacznie się pogorszyła. Zatem większa liczba respondentów wskazuje pogorszenie się sytuacji materialnej, niż poprawę. Należy zwrócić uwagę, że w grupie osób deklarujących pogorszenie sytuacji, prawie 40% z nich stwierdza, że jest to znaczące pogorszenie. Może to wskazywać na nasilenie w kolejnych latach skali problemów związanych z dalszym rozwarstwieniem dochodów, a zatem ubożeniem części społeczeństwa i związanym z tym rosnącym zagrożeniem wykluczeniami czy biernością ekonomiczną i społeczną.

Na **pytanie 13** - które dziedziny powinny być szczególnie wspierane przez samorząd Gminy, (można było wybrać 3 spośród proponowanych 13 albo przedstawić własne inne propozycje), respondenci wskazali następujące zagadnienia (w % w stosunku do ogólnej liczby respondentów, którzy udzielili odpowiedzi):

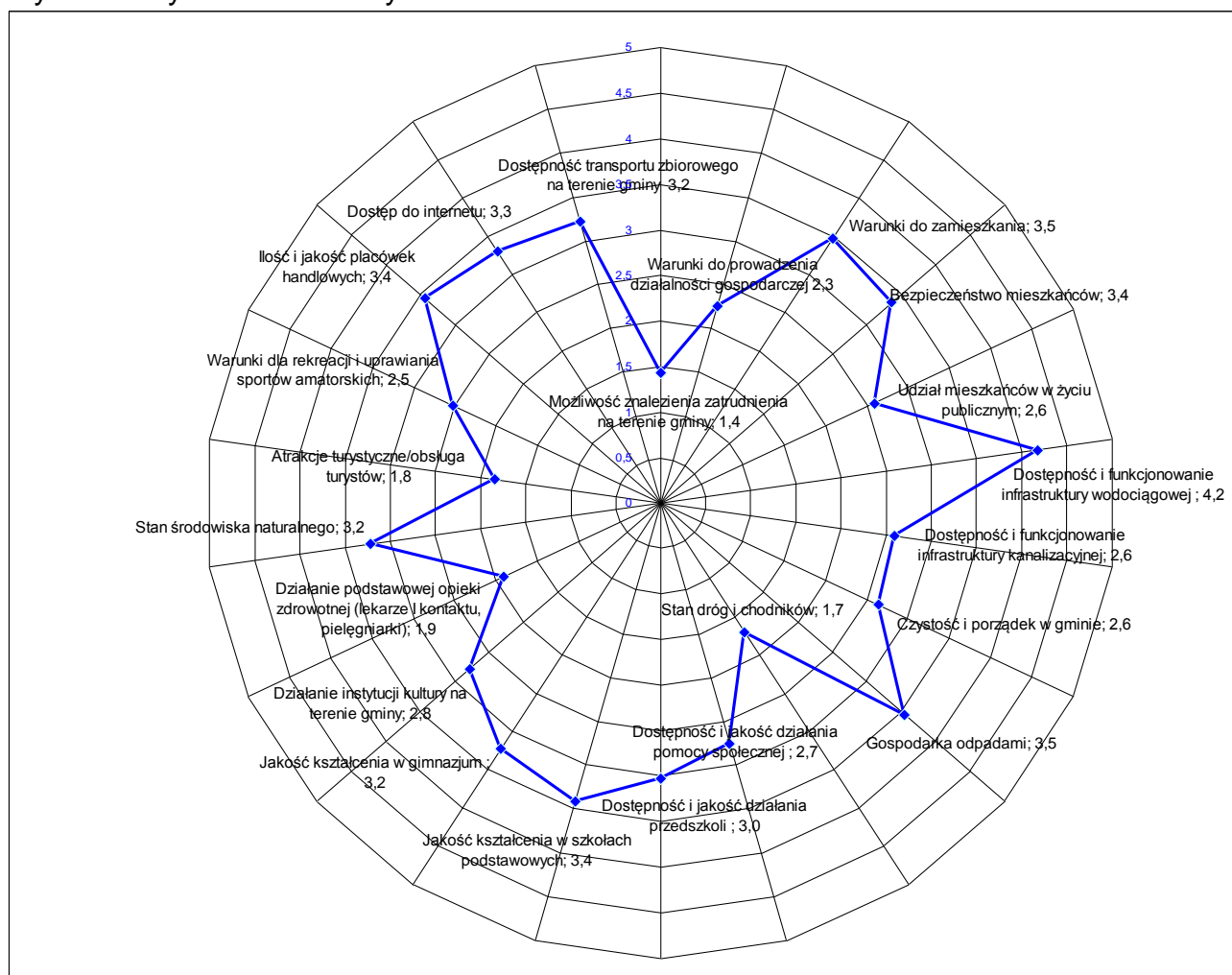

Największa grupa (56%) respondentów podkreśla potrzebę rozbudowy i modernizacji dróg lokalnych. Te odpowiedzi są skorelowane z udzielonymi na pytanie 10, w którym poprawa stanu dróg jest wskazana jako najpilniejsza potrzeba. Nieco mniejszy lecz bardzo wysoki odsetek respondentów wskazuje potrzebę poprawy usług ochrony zdrowia i profilaktyki (43%). 36% respondentów wskazuje na potrzebę wsparcia edukacji i opieki przedszkolnej i dodatkowo 22% - zajęć pozalekcyjnych w szkołach. W następnej kolejności respondenci wskazują potrzebę wsparcia bezpieczeństwa publicznego (28%), oraz rozbudowy infrastruktury wod-kan (20%).

W kolejnym **pytaniu nr 14** respondenci zostali poproszeni o dokonanie oceny 22 sfer istotnych dla życia, obejmujących zarówno te w pełni zależne od samorządu Gminy, jak i kilka innych. Oceny zostały wyrażone w punktach w skali od 1 do 5 (1 - najgorsza ocena, 5 - najlepsza) Oceny po uwzględnieniu liczby udzielonych odpowiedzi (średnia ważona) są następujące.

1	Możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy	1,4
2	Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (handel i usługi, produkcja)	2,3
3	Warunki do zamieszkania	3,5
4	Bezpieczeństwo mieszkańców	3,4
5	Udział mieszkańców w życiu publicznym	2,6
6	Dostępność i funkcjonowanie infrastruktury wodociągowej	4,2
7	Dostępność i funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej	2,6
8	Czystość i porządek w gminie	2,6
9	Gospodarka odpadami	3,5
10	Stan dróg i chodników	1,7
11	Dostępność i jakość działania pomocy społecznej	2,7
12	Dostępność i jakość działania przedszkoli	3,0
13	Jakość kształcenia w szkołach podstawowych	3,4
14	Jakość kształcenia w gimnazjum	3,2
15	Działanie instytucji kultury na terenie gminy	2,8
16	Działanie podstawowej opieki zdrowotnej (lekarze i kontakty, pielęgniarki)	1,9
17	Stan środowiska naturalnego	3,2
18	Atrakcje turystyczne/obsługa turystów	1,8
19	Warunki dla rekreacji i uprawiania sportów amatorskich	2,5
20	Ilość i jakość placówek handlowych	3,4
21	Dostęp do internetu	3,3
22	Dostępność transportu zbiorowego na terenie gminy (np. PKS -u, busów)	3,2

Wyniki na wykresie radarowym

Jak widać, 11 z 22 dziedzin zostało ocenionych na mniej niż 60% maksymalnej liczby punktów (mniej niż 3), Są to:

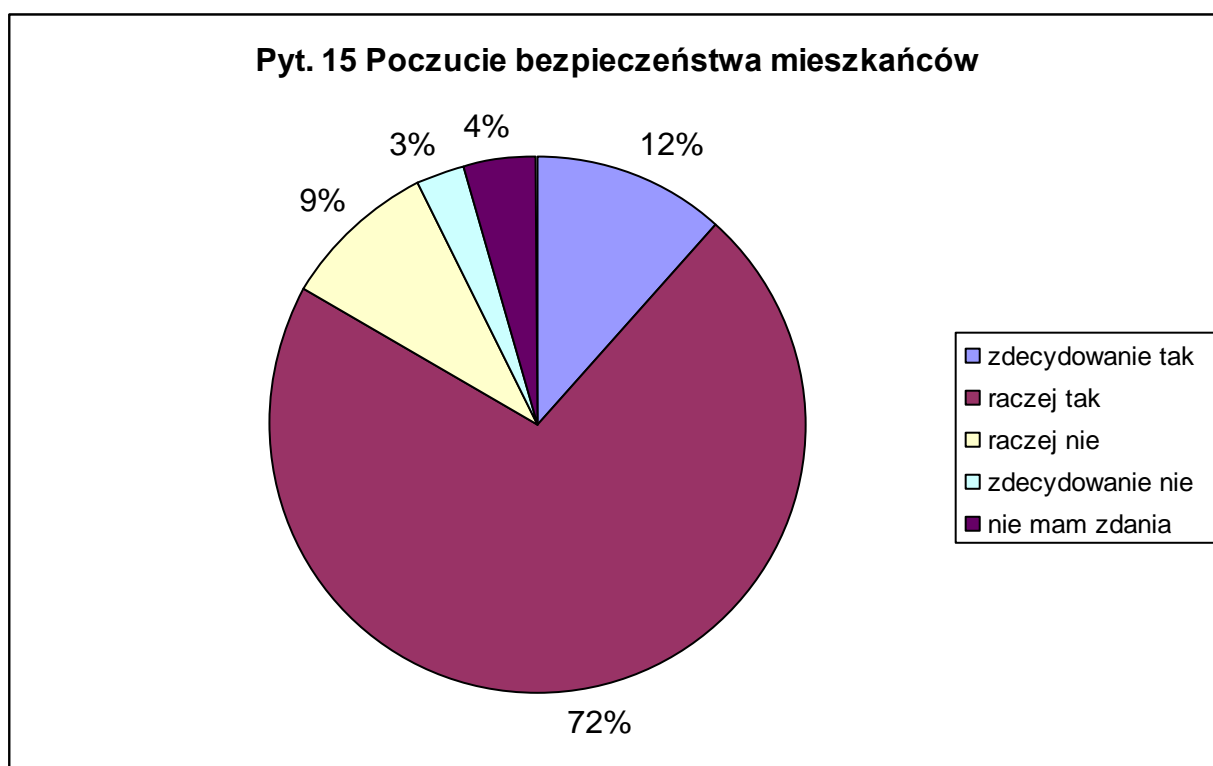
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej
- Udział mieszkańców w życiu publicznym
- Dostępność i funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej
- Czystość i porządek w gminie
- Dostępność i jakość działania pomocy społecznej
- Warunki dla rekreacji i uprawiania sportów amatorskich
- Działanie instytucji kultury na terenie gminy

- Możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy
- Stan dróg i chodników
- Działanie podstawowej opieki zdrowotnej (lekarze I kontaktu, pielęgniarki)
- Atrakcje turystyczne/obsługa turystów

Funkcjonowanie gminy w 4 dziedzinach wymienionych jako ostatnie, respondenci ocenili na mniej niż 40% (mniej niż 2 punkty).

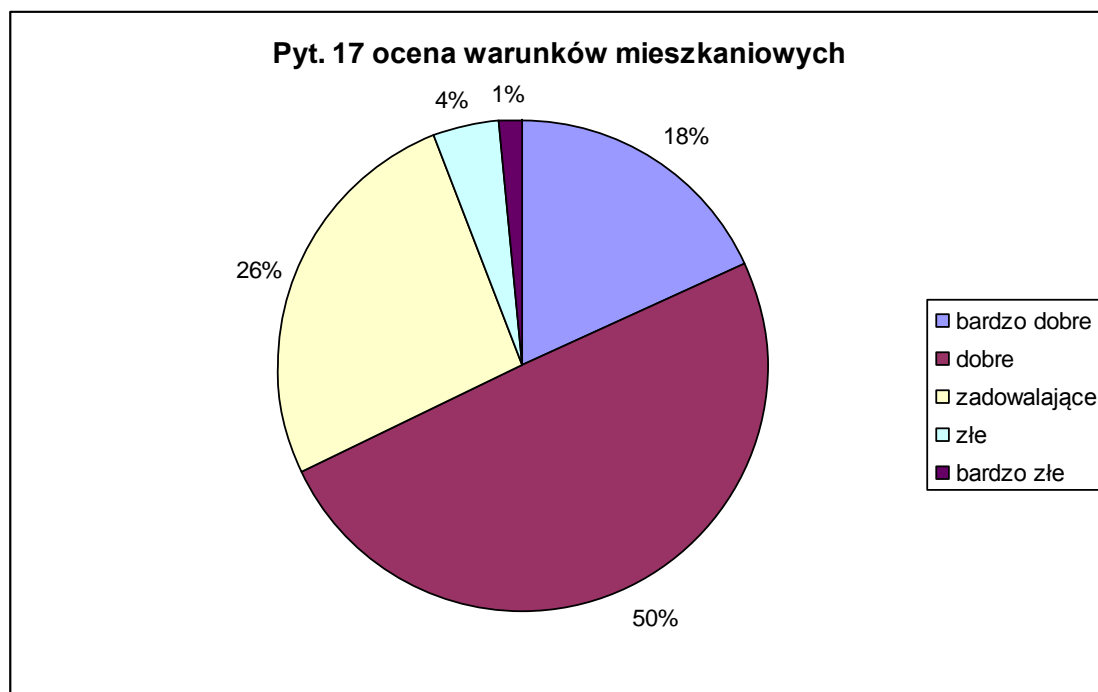
Wyniki te w pełni korespondują z odpowiedziami na inne pytania zawarte w ankiecie i mogą być wykorzystane przy identyfikacji problemów/barier rozwojowych. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, że możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy została oceniona jedynie na 1,4 punktu w 5 stopniowej skali. Wobec braku możliwości szybkiej poprawy sytuacji w tym zakresie, strategicznym wyzwaniem pozostanie sposób zneutralizowania tej słabości, m.in. poprzez zapewnienie warunków do wszechstronnego zwiększenia mobilności mieszkańców.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców w gminie (**pytanie nr 15**) oceniane jest wysoko – łącznie 84% respondentów czuje się bezpiecznie, jedynie 12% respondentów stwierdziło że nie czuje się bezpiecznie, 4% nie ma zdania na ten temat.

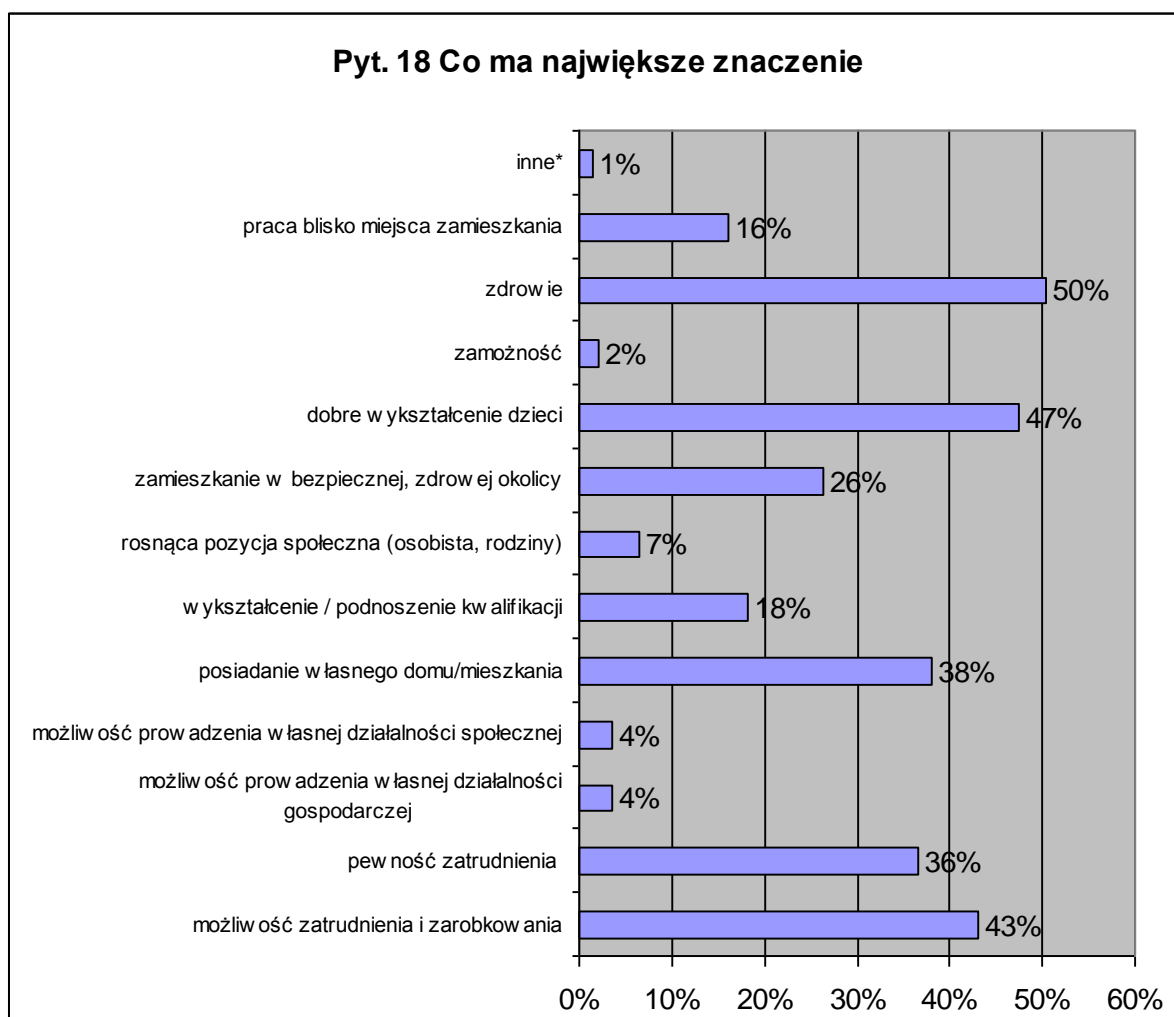

Jakość obsługi klientów w Urzędzie Gminy jest oceniana tylko poprzez jedno **pytanie nr 16**, zatem nie można na jego podstawie wyciągać precyzyjnych wniosków. Ogólna ocena jakości obsługi jest bardzo dobra według 13% respondentów, dobra według 38%, przeciętna dla 35%. Jedynie 6% respondentów ocenia obsługę w UG źle, a 1% bardzo źle. 6% respondentów nie miało zdania na temat jakości obsługi w UG, a 2 osoby nie udzieliły żadnej odpowiedzi. Należy zatem konkludować, że jest wysoka świadomość jakości obsługi klientów w UG i jakość ta jest oceniana wysoko.

Ocena warunków mieszkaniowych w **pytaniu nr 17** przez respondentów wskazuje na wysoki stopień zadowolenia - 18% ocenia je jako bardzo dobre, 50% - dobre, a 26% jako zadowalające. Jedynie 4% respondentów ocenia swoje warunki mieszkaniowe jako złe, a 1% - bardzo złe. Należy jednakże wziąć pod uwagę, że ze względu na brak reprezentatywności badania w poszczególnych przedziałach wiekowych, odsetek osób w starszym wieku na terenie gminy, mających złe warunki mieszkaniowe może być nieco wyższy.

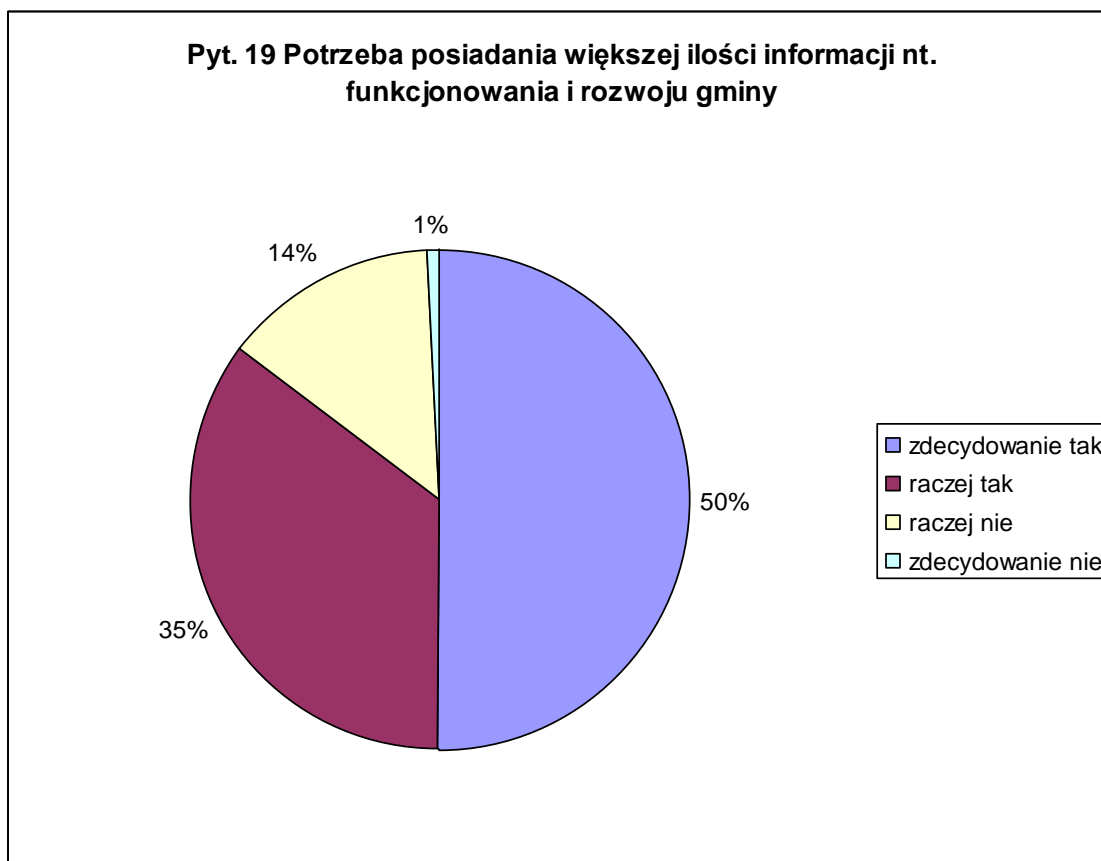

Na **pytanie nr 18**, co dla respondentów ma największe znaczenie w życiu (do wskazania 3 spośród 12, lub własne wskazanie) wymieniono następujące sprawy:

Należy podkreślić, że 50% respondentów (jednakże ponad 3/4 z nich w 3 kolejności) wskazało zdrowie. Prawie połowa (47%) wskazała na dobre wykształcenie dzieci, co jest tylko częściowo skorelowane z odpowiedziami na wcześniej zadawane pytania. 43% respondentów wskazało na możliwość zatrudnienia i zarobkowania oraz pewność zatrudnienia (36%), jako mające największe znaczenie. Z kolei tylko dla 16% respondentów ważne jest aby miejsce pracy znajdowało się blisko miejsca zamieszkania. To wskazuje na znaczny stopień gotowości na dojazd do pracy do nieodległych miast, ale zapewne także i do Warszawy. Symptomatyczne są niskie odsetki odpowiedzi dotyczących możliwości prowadzenia działalności gospodarczej i społecznej. Znajdują one odzwierciedlenie w liczbie podmiotów gospodarczych na terenie gminy oraz ogólnej aktywności społecznej. Kolejną kwestią na jaką warto zwrócić uwagę jest fakt, że dla respondentów o wiele ważniejsze jest dobre wykształcenie dzieci, niż podnoszenie własnych kwalifikacji. Posiadanie własnego domu lub mieszkania jest jedną z najważniejszych rzeczy dla 38%, a mieszkanie w bezpiecznej i spokojnej okolicy jest ważne dla 26% badanych.

Na pytanie nr 19 o potrzebę posiadania większej ilości informacji na temat zagadnień związanych z funkcjonowaniem i rozwojem Gminy, 7% respondentów nie miało w tej sprawie zdania. Spośród pozostałych 50% respondentów stwierdza, że zdecydowanie tak, 35% że raczej tak. Oznacza to bardzo wysokie zapotrzebowanie na większą ilość informacji o działalności samorządu! Tylko 15% respondentów stwierdziło, że nie ma potrzeby posiadania większej ilości takich informacji, w tym 1% zdecydowanie nie.

Na **pytanie nr 20** - czy Gmina wystarczająco dużo współpracuje z innymi samorządami aż 61% respondentów (108 osób) nie miało w tej sprawie zdania. Spośród pozostałych respondentów jedynie 17% odpowiedziało pozytywnie oceniając współpracę jako wystarczającą, zaś 83% uważało, że współpraca gminy z innymi samorządami nie jest wystarczająca.. Bardzo wysoki odsetek osób nie mających opinii w tej sprawie, może wskazywać zarówno na niewielki zakres i rozmiar współpracy, jak i o niewystarczającym stopniu poinformowania społeczności na temat tej współpracy.

Niniejsze podsumowanie ankiety przedstawia jedynie wierne odzwierciedlenie odpowiedzi udzielonych przez respondentów – mieszkańców gminy Stanisławów i nie stanowi opinii konsultanta na temat jakości funkcjonowania Gminy w poszczególnych obszarach działalności.

10-09-2015

UZASADNIENIE

W związku z podjętą uchwałą Nr V/14/2015 Rady Gminy Stanisławów z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie przystąpienia do opracowania "Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Stanisławów na lata 2015-2025" opracowany został niniejszy dokument, który kieruję do przyjęcia przez Radę Gminy Stanisławów.

Strategia rozwoju Gminy Stanisławów na lata 2015-2025 jest dokumentem określającym priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze gminy, bardzo ważnym w podejmowaniu decyzji dotyczących rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Definiuje najważniejsze przedsięwzięcia społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe, w tym zawiera kierunki alokacji środków, które w najlepszy sposób powinny przyczyniać się do realizacji wyznaczonej wizji rozwoju. Konieczność przyjęcia strategii jest także jednym z wymogów wynikających z procedur ubiegania się o środki zewnętrzne, głównie z funduszy europejskich w perspektywie finansowej 2014-2020. Strategia rozwoju Gminy Stanisławów na lata 2015-2025 została wypracowana podczas warsztatów strategicznych, odbywających się z udziałem mieszkańców, przedstawicieli samorządu oraz jednostek podległych i innych zainteresowanych osób, była poddana konsultacjom społecznym i została zaakceptowana.